Amud Yomi Chabad Study Companion

A collection of translations, summaries, diagrams, and Halochas on the daily Amud

Week of Parshas
Vayakhel

19th – 25th Adar I,

5782

20/02 – 26/02

Masechta Berachos

61a - 63a

AmudYomiChabad.com

SHIUR LOCATIONS

Chicago

Time: Sunday - Thursday 8:30 pm.

Location: Beni Reuven 6350 N Whipple

Magid Shiur: Rabbi Hertz and Rabbi Markowitz Shlita

SHIURIM ON LINE

You can participate in the daily Shiurim live on zoom ID: 8951-636-5623

Shiur in Hebrew: 15:00 Erets Yisroel Time

Shiur in English: 20:15 UK Time

The daily Shiurim are available on the telephone through 'KOL HALASHON':

Eretz Yisroel: *6761 | +972 361-71111

England: 0208 191-7000

USA: +1718 521-5231

English Shiur: *7 followed by 999412

Hebrew Shiur: *7 followed by 910658

The daily Shiurim are also available through the websites:

English: Anash.org

Hebrew: col.org.il

Amudyomichabad.com

Contents

- Gemora original text Shas Vagshal
- Daf Hachaim Colour review pages
- Daf Yomi digest from dafdigest.org
- Tosafos on the Daf
- Rambam on the Amud from Dr. Baruch Davidoff at rambampress.com

Foreword

With gratitude to Hashem, we are pleased to present this new weekly 'Koivets Limud' containing the Gemoras, summaries, and Halochas relevant to the daily Amudim.

The Amud Yomi L'anash program began on the 6th of Tammuz 5780 as an aide to fulfilling the request of the Frierdiker Rebbe and Minhag Chabad to study an Amud of Gemora each day.

The program studies an Amud a day, from Sunday to Thursday, with Friday and Shabbos reserved for review.

The program hosts two daily Shiurim in English and Hebrew. Rabbi Berel Korf Mashpia in Manchester in English and Rabbi Dan Naftalin Magid Shiur in Yeshiva Merkozis K'far Chabad in Hebrew.

For more information, please email: anashamudyomi@gmail.com or visit our website amudyomichabad.com

Hatslocha Rabba and happy learning!

This pamphlet has been printed by Amud Yomi L'anash as an aid for daily Gemora study and is not for sale of profit and all copyright reserved.

The importance of daily Gemora study

❖ The Frierdiker Rebbe requests Chassidim to study an Amud of Gemara every day ten months before the Daf Yomi Takona

On the 9th of Elul 5683, Rabbi Meir Shapira Zt"l announced the Takona of Daf Yomi, which in practice began on Rosh Hashana 5684. Interestingly, the Frierdiker Rebbe, at the beginning of the year 5683, during the Simchas Torah Farbrengen in Rostov, requested that every Chossid study an Amud of Gemara each day, and subsequently asked this several times.

To study an Amud of Gemara each day, and if missed, to make it up the next day

During the Sicha of Chag Hageulah 19th Kislev of the same year, the Frierdiker Rebbe said: "We have already noted on Simchas Torah, that each individual should study a Parsha of Chumash with Rashi, a Perek Tanya and an Amud of Gemara and the learning should be each on his level as a Kevius B'nefesh, and if missed due to extraneous circumstances, he should study double the following day.

(Sefer hasichos 19th Kislev 5684)

❖ A life of tranquillity

Also, in a special Sicha of the Frierdiker Rebbe in the year 5704, when describing a life of tranquillity, he mentions participation in an Amud Gemara Shiur: "To say the morning Brochos slowly, and if possible, to recite Tehilim before Davening, after Davening to say the daily Shiur of Tehilim and to learn something. After mincha to learn Mishnayos and Eyn Yakov and to daven maariv, and after maariv, even if he can't study alone, he listens to a communal Shiur and learns an Amud Gemara. Before going to sleep, he recites Krias Shema al Hamita in a befitting manner. For someone like this, the day is long, and this is called Yomim Aruchim. *This* is the meaning of the verse: "He is given long days and years".

(Sefer Hasichos 5704 page 57)

Chassidim would study an Amud Gemara every day

Also, in "Sefer Haminhogim," the Rebbe put in from the Frierdiker Rebbe that Chassidim would study an Amud of Gemara every day. "At the minimum, each person should learn a Masechta of Gemara a year." Adding as a footnote from Sefer Hasichos 5700, "Chassidim would study every day an Amud of Gemara."

(Sefer Hasichos 5700 and Sefer Haminhogim Chabad page 21)

❖ The difficulties in studying Gemara detract from worries regarding health and Parnosa.

"Regarding having forfeited his Kevius in Gemora because it is hard to focus, I think that he should renew this commitment. The worry and distress from the difficulties in study and comprehension, but continuing anyway, being it the wisdom and will of Hashem, will detract from other concern and pain in matters of livelihood and health.

(Igros Kodesh, vol. 4 page 234)

עא א מיי' פכ"א מהל' כב אסורי ביאה הל' כב מתג לאויו הכן טוש"ע א"ה

ממג לאון קכו טוש"ש א"ה סמג לאון קכו טוש"ש א"ה עב ב מיי פ"ו מהלכות מפלה הלי א סמג עשין יט טוש"ע או"ח סיי ל סעיף

מוסף רש"י

. אוי לי מיוצרי. אור לי מיוצול. מט מעשה רלון ילרי, ואוי לי מיצרי. שמלערני אם מעשה רלון יולרי (עירובין יח). אחור וקדם צרתני. מלפנים ומאחור לרת לי לורת מנפנים ומתחור נחת ני גורת פנים (שם). את הצלע.
בין לרב בין לשמואל לשון
בין לרב בין לשמואל לשון
לדדין כמו (שמות כו) וללע
המשכן השנית (ערובין שם).
חד אמר פרצוף. חילקו
לשנים, שהיה זכר מכאן נקנים, שהיה זכר מכמן ונקנה מכלן (שם). זגב. היה לו ללדם הראשון ונטלו ממנו וכלל לת חוה (שם). מאי אחור וקדם צרתני. דמשמע צ' לורות (שם). בבדולה. חצוה בעלחם. שלם לורות (עירובין יח.). כי בצלם אלהים עשה את האדם. משמע קל (שם). שקלעה. קליעת שער (שם). שנשתדל בחיתונו לשמחו ולהתעסק בלרכי סעודת חופה (שם). המרצה. מונה (שם). יד ליד. המרצה מיד ליד, אפילו הוא כמו משה שקבל מורה מיד הקב"ה לילו (שם). עם הארץ היה. דלא גמר דרך ארץ דמתני׳, דקתני לעיל לא יהלך אדם אפילו אחורי אשתו (שם). מפינו מחור משמו (שם). אלא מעתה גבי אלקנה. אלקנה נביא היה כדתניא בסדר עולם ויבא איש האלהים בסדר עונם ויבח הים המנהים אל עלי, זה אלקנה, "י נביאים נקראו איש האלהים והוא אחד מהם וליכא למימר עם הארן היה (שש). ולא אחורי אשה. אשם איש שם. ולא אחורי עכו"ם. (שם). ודא אחרו / עבו ב. עבודת גלולים, שמא ימשך אחריה וכתיב (משלי ה) הרחק יום. ולא אחורי בית הכנסת בשעה שהצבור עלמו מפתח בית הכנסת שבמורח (לעיל ח:). יביע. (כת"י). פה גומר. (הכל) והקולן יולא מן הגרון (שבת

רבינו חננאל

פירוש דנכתא ובטשא.
נושכת ובורטות. וקודם
לושכת ובורטות. פירוש, מכול
לא נמחה כחולה אלא בני
אדם שנאמר וימח את כל
לא נמחה נתחדלה אלא בני
הדיקום אשר (עשה) וגר.
נתפדרו וסגר בכשר במקום
שני פרצופין היו נוסדקו
הברצוף ובשלמא למיד
ברצוף היינו דכתיב ויסגור
במצו האוד ברצוף. אלא
במו אדאמר זנב אמאי צריך
במקום החריבה
ברי ושנינן למקום חתף.
למאן דאמר זנב אמאי צריך
מלומר מקום החתיכה
למסו הודצוך בשר חי
למסומס הודצוך בשר חי
להסוגידו. ווביאה אל
המקב"ה שושבינות לאדם
הדאם. פלמד שעשה
הדאום. פלמד שעשה
הדאום. מלמד שעשה
הדאום. מלמד שנשה
הדאום. מלמד שנשה
הדאום. למדה
הדרו ארץ שרעש שנול

הכל לטובה. אילו היה נר דלוק היה הגיים רואה אותי ואילו היה החמור נוער או התרנגול קורא היה הגיים בא ושובה אותי: והא קחזינן דמוקא. שמוקת: אוי לי מיולרי. אם אלך אחר יצרי. ואם לא אלך אחריו אוי לי מיצרי המיגעני בהרהורים: דו פרצופין. שני פרצופין: זכר בראו תחלה אחד מלפניו ואחד מאחריו וצלחו לשנים ועשה מן האחד חוה: אחור וקדם צרחני. לשון צורה דהיינו שני פרצופין: זכר בראם משמע מתחלת ברייתם תרי הוו: היינו דכסיב ויבן. שהיה צריך בנין: מאי ויבן. והלא כבר נבנה: כדי לקבל אם ונקבה בראם.

לכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעוה"ב. פי׳ אס רגיל לו חלק לעוה"ב. פי׳ אס רגיל בכן לפי שיבא לידי נאוף וסופו יורד לגיהנס: אלא מעתה גבי אלקנה דבתיב וילך אלקנה אחרי אשתו וגו'. שבוש הוא שאין פסוק זה בכל המקרא ול"ג ליה":

"מי בכל המקרא ול"ג ליה":

"מי בכל המקרא ול"ג ליה" כני

הכל למובה: ואמר רב הונא אמר רב משום ר' מאיר לעולם יהיו דבריו של אדם מועמין לפני הקב"ה שנאמר יאל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים: דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב יוייצר ה' אלהים את האדם בשני יודי"ן שני יצרים ברא הקב"ה

אחד יצר מוב ואחד יצר רע מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה בהמה דלא כתיב בה וייצר לית לה יצרא והא קא חזינן דמזקא ונשכא ובעמא אלא כדר"ש בן פזי דאמר ¢ר, שמעון בן פזי אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי אי גמי כדר' ירמיה בן אלעזר דאמר ר' ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקב"ה באדם הראשון שנאמר 3אחור וקדם צרתני: 1יבן ה' אלהים את הצלע ירב ושמואל חד אמר יפרצוף וחד אמר זנב בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב אחור וקדם צרתני אלא למאן דאמר זנב מאי אחור וקדם צרתני כדרבי אמי דאמר ר' אמי אחור למעשה בראשית והדם לפורענות בשלמא אחור למעשה בראשית דלא אברי עד מעלי שבתא אלא וקדם לפורענות פורענות דמאי אילימא ייפורענות דנחש והתניא ∘ירבי אומר בגדולה מתחילין מן הגדול ובקללה מתחילין מן הקמן בגדולה מתחילין מן הגדול דכתיב פודבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו וגו' בקללה מתחילין מן הקטן בתחלה נתקלל נחש ולבסוף נתקללה חוֹה ולבסוף נתקלל אדם אלא פורענות דמבול דכתיב יוימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם ועד בהמה ברישא אדם והדר בהמה בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב וייצר בשני יודי"ן אלא למאן דאמר זנב מא'י וייצר כדר"שׁ בן פזי דאמר ר' שמעון בן פזי אוי לי מיוצרי אוי לי מיצרי בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב זכר ונקבה בראם אלא למאן דאמר זגב מאי זכר ונקבה בראם כדר' אבהו דרבי אבהו ״רמי כתיב זכר ונקבה בראם וכתיב °כי בצלם אלהים עשה את האדם הא כיצד בתחלה עלה במחשבה לבראת ב' ולבסוף לא נברא אלא אחד בשלמא למאן דאמר פרצוף היינו דכתיב יויסגור בשר תחתנה אלא למאן דאמר זנב מאי ויסגור בשר תחתנה א"ר ירמיה ואיתימא רב זביד ואיתימא רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך בשלמא למ"ד זגב היינו דכתיב ויבן אלא למ״ד פרצוף מאי ויבן לכדר״ש בן מנסיא ∞דדרש ר״ש בן מנסיא מאי דכתיב ויבן ה' את הצלע מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה לאדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקליעתא בנייתא דבר אחר ויבן אמר רב חסרא ואמרי לה במתניתא תנא מלמד שבנאה הקב"ה לחוה כבנין אוצר מה אוצר זה קצר מלמעלה ורחב מלממה כדי לקבל את הפירות אף אשה

קצרה מלמעלה ורחבה מלמטה כדי לקבל את הולד ויביאה אל האדם א"ר ירמיה בן אלעזר מלמד שנעשה הקב"ה שושבין לאדם הראשון מכאן למדה תורה דרך ארץ שיחזור גדול עם קמן בשושבינות ואל ירע לו ולמאן דאמר פרצוף הי מינייהו סגי ברישא אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא דגברא סגי ברישא דתניא אלא יהלך אדם אחורי אשה בדרך ואפי׳ אשתו נזדמנה לו על הגשר יסלקנה לצדדין וכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא ׄ∞תנו רבנן המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להםתכל בה אפילו יש בידו תורה ומעשים מובים כמשה רבינו לא ינקה מדינה של גיהנם שנאמר ייד יליד לא ינקה רע לא ינקה מדינה של גיהנם א"ר נחמן מנוח עם הארץ היה דכתיב יווילך מנוח אחרי אשתו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב וילך אלקנה אחרי אשתו וגבי אלישע דכתיב יויקם וילך אחריה הכי נמי אחריה ממש אלא אחרי דבריה ואחרי עצתה הכא נמי אחרי דבריה ואחרי עצתה א"ר אשי ולמאי דקאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה אפי' בי רב נמי לא קרא שנאמר יותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ולא לפני האיש א"ר יוחנן אחורי ארי ולא אחורי אשה אחורי אשה ולא אחורי עַכו״ם אחורי עכו״ם ∘יולא אחורי בהכ״נ בשעה שהצבור מתפללין ולא אמרן אלא דלא דרי מידי ואי דרי מידי לית לן בה ולא אמרן אלא דליכא פתחא אחרינא ואי איכא פתחא אחרינא לית לן בה ולא אמרן אלא דלא רכיב חמרא אבל רכיב חמרא לית לן בה ולא אמרן אלא דלא מנח תפילין אבל מנח תפילין לית לן בה: אמר רב יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב שנא' וזבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח ושמואל אמר כמין חמה הוא דומה שנאמר ¹²לפתח חמאת רובץ ת"ר שתי כליות יש בו באדם אחת יועצתו למובה ואחת יועצתו לרעה ומסתברא דמובה לימינו ורעה לשמאלו דכתיב ¹²לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו: תנו רבנן 6כליות יועצות לב מבין לשון מחתך פה גומר ושם מכנים ומוציא כל מיני מאכל קנה מוציא קול ריאה

נו על הגשר. אשת איש והיא לפניו: יסלקנה ללדדין. עד שיעבור לפניה: החורי השה בנהר. אחורי אשת איש מגבהת בגדיה מפני המים חה מסתכל בה: יד ליד לא ינקה רע. אפילו כמשה רבינו שהבל תורה מימינו של הקב"ה לא ינקה רע וקרא בחשה משתעי: עם החרץ. לח שמש תלמידי חכמים שלא למד משנה זו ששנינו לה יהלך הדם החורי השה ואפילו היא אשתו: ולמאי דקאמר רב נחמן. שהלך אחריה ממש אם כן אפילו בי רב עם תינוקות של בית רבן נמי לא קרא: בשעה שהלבור מתפללים. דכיון שאינו נכנס נראה כפורק עול ומבזה בית הכנסת: ואי דרי מידי. אין כאן גנאי דמוכחא מילתא דהאי דלא נכנס מפני המשוי: וחי חיכת פתחת החרינת. חין כחן בזוי דמאן דחזי סבר בפתחא אחרינא ליעול: יביע. לשון אבעבועות. כל משקה מסריח מעלה רתיחה ואבעבועות: הטאת. לשון חטה

הפירות. שאם יהיה קלר מלמטה ורחב

מלמעלה תהא התבואה דוחפת את

הכתלים מלמעלה לכאן ולכאן שהמשא

מכביד עליהם: שושבין. משתדל בחופתו ובזיווגו: ולמ"ד פרלוף.

ומתחלתו היה מלד אחד זכר ונקבה

מלד אחר: הי מינייהו סגי ברישא.

איזהו פרצוף היה מהלך לפנים: אפי׳

היא אשתו. גנאי הדבר: עדמנה

דרים ליה: כליות יועלות. את הלב

עשה כן: והלב מבין. מה יש לו לעשות אם ישמע לעלת הכליות אם

לאו. ומנין שהכליות יועצות שנאמר

(תהלים טו) אברך את ה' אשר יעלני

אף לילות יסרוני כליותי. ומנין שהלב

מבין שנאמר (ישעיה ו) ולבבו יבין:

לשון מחסך. הדבור להוליה מפיו:

והפה. הם השפתים גומר ומוליאו:

שואבת

ל) [עירובין יח.], 2) [שם ע"ש כמה שינים], גו [פ" המכוך]
 גוף), ז) [מכלן עד ולבסוף מקלן לד ולבסוף מקלן לדם לימל בעירובין יח.
 נחקל לדם לימל בעירובין יח.
 נחקנית טוו. ע"ש],
 נסתבית טוו. ע"ש],
 נסתבית חוו. ע"ש],
 נסתבית חוו. ע"ש ול"ע
 עירובין יח. ע"ש ול"ע
 מה: נ"ש, ע) מח' כלה פ"ל
 מריבים, ע) מח' כלה פ"ל
 מריבים יח, ז) [פיי מוס"
 מריבים יח, ז) (פיי מוס"
 מ'י במהרש"ל הגיכסל
 נערובין יח. בליי עול מגליון
 נערובין יח. במהרין על הגליון
 נערובין יח.]

תורה אור השלם 1. אל תְּבַּחֵל על פִיּרְ וְלַבְּרְ אַל יְמִחֵר לְהוֹצֵיא דָבְר לְפְנֵי הָאַלְחִים כִּי הָאַלְהִים בְּשְׁמֵים וְאַתָּה עַל הָאָרִץ על בּן יְהִיּרְ דְבָרֶירְ מְעַטִים: מָהלת הא 2. וְיִיצֶר יְיִ אֱלֹהִים אָת

 וַיִּיצֶר יִיְ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפֶּר מִן הָאַדְמָה וַיִּפָּח בְּאַפִּיו נִשְׁמֵת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנָפֶשׁ חַיִּה:

3. אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתְּנִי וַתְּשָׁת עָלִי כַּפֶּבָה: תהלים קלט ה

4. וַיָּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלְע אֲשֶׁר לְקַח מֵן הָאָדָם הָצֵלְע אֲשֶׁר לְקַח מֵן הָאָדָם: לְאִשָּׁה וַיְבָאָה אֶל הָאָדָם: בראשית ב כב

ז. וַיְדְבַר משְׁה אָל אַהָרוֹ בּרַ משְׁה אָל אַהָרוֹ אַלְעָוַר וְאָל אִיהְמַה הַנּוֹתְרִים קְחוּ אֶת הַמּנְחָה הַנּוֹתֶרִים מָאשִׁי יִי בְּעָלְיוֹ הַמּוֹתְרִים מָאשִׁי יִי וְאַלְּחָהְמֵצוֹת אֵצְל הַמּוְבַּחַ בְּעַל הָמִּוְבַּחַ כִּיִּלְשִׁי הַוֹּא:

ל קש שן קשם האים ויקרא יוב אַשר על פני האַדְּמָה אַשר על פני האַדְמָה נמאָדם ער בְּהַמָּה ער רְמָשׁ וְעַר עוף השְׁמִים וּתְּשְׁר בּוֹנְאַשר אָדר נִינְקְבַּהְ בַּרְאָם וִינְבַּוֹרְ אָדר נִינְקְבַּהְ בַּרְאָם וִינְבַּוֹרְ אָדר וִינְקְבַהְ בַּרְאָם וִינְבַּוֹרְ אָדרם וִינְבַרְאָם אַדְם

בראשית ה ב 8. שֹפַּךְ דַּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפַךְּ בִּי בְּצָלֶם אֱלֹהִים עָשָׁה אֶת הָאָדָם:

ישה את הארכו: בראשית טו הראבו: 9. ונפל וי אלהים תרדמה על הארם ווישון ויפח אחת מצלעתיו וייסור בשר החתובה: בראשית ב כא 10. יד ליד לא ינפה רע וורע צדיקים נמלט:

ְתִי נְּנְשְּיִ ...
מלכים ב ד ל
מלכים ב ד ל
13, וַתְּקֶם רְבָּקָה וְנָצֶרתְיִהְ
13, וַתְּקָם רְבָּקָה וְנָצֶרתְיִהְ
וַתְּלְבָּנָה אַל הַנְּמָלִים
וַתְלְבָּנָה אַל הַנְּמָלִים
הַאָּרָה הָאַר הַצְּלָּה וְיָלָהְ
הָעֶבָד אָת רְבָּקָה וְיָלָרְ

בואשיו כו סא 14. זְבוּבֵי מְוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שָׁמֶן רוֹבַחָ יָקֶר מֵחָבְמָה מִכְּבוֹד סִבְלוּת מְעָט:

קהלתי א 15. הֲלוֹא אָם תֵּיטִיב שְׁאַת וְאָם לֹא תִיטִיב לַפָּתָח תַּשָּׁאַת רבַץ וְאַלֶּיקְ תְּשִׁלֵּתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוּ:

16. לֵב חֶבֶם לִימִינוֹ וְלֵב בְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ: קהלת י ב

גדול שושבינות לקטן ואל י(א)רע לו. **תנו רבנן** המרצה מעות לאשה מידו לידה, ומתכון להסתכל בה, אפילו דומה למשה רבנו שקיבל תורה מסיני, עליו הכתוב אומר יד ליד לא ינקה רע לא ינקה מדים של גיהנם. (וכי) [חילת מנוח אחר אשתר, פירשנו)וה אחרי בבריה ואחרי עצתה. א"ר יחתן מוטב לאדם להלך אחר ארי ולא אחרי אשה, מוטב אחורי אשה ולא אחורי בית הכנסת, מוטב אחורי בית הכנסת ולא אחורי עברה זהה. זה שאמר רב יצר הרע דומה להיטה שנאמר לפתח חטאת רובץ, ודרש מן חטאת חיטה, שנויא בעלמא, כלומר יצר הרע דבר קל הוא, המבקש לכפתו כופתו, שהרי לזבוב דומה שאין לו כח לדחות. ושתי כליותיו שלאדם יועצות אותו, שלימין יועצתו לטוב ושלשמאל יועצתו לרע, שנאמר לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. תנו רבנן הלב מבין, כליות יועצות, קנה מוציא קול, לשון מחתך, פה גומר,

ל) [בע"י ובילקוט אית' רבה והוא נכון לפת"ש תוס'

עירובין ה. ד"ה והא שלא אמר אביי מר לרבא חבירוז.

תתל"ד איתא ר' עקיבא אומר לחור ל טיתור ל עקיבו חותה אם נאתר בכל נפשך ק"יו בכל מאדך אלא בכל מדה ומדה שהוא מודד לך בין במדת מטוב בין במדת הפורעות].

ד) ובס"ח נוסף: הרשעהן,

ל) ומנחות כט:ז. ו) ועי' תום' ט) נממוע פט גן, ו) נשי עום כתובות קג: ד"ה מוומן וכו'], 1) בס"א: בקרבי לבי ישן, 1) נעיל מ:], עג א מיי׳ פ״ה מהל' יסודי התורה הל' ז סמג עשין

ג: עד ב מיי׳ פ״ז מהלכות בית הבחירה הל׳ ה: עה ג מיי׳ שם הלכה ח: עו ד מיי׳ שם הלכה ט טוש״ע או״ח סימן ג

רבינו חננאל ריאה שואבת כל מיני משקין, טחול סחוק, קיבה ישינה, ננער הישן ישן הנוער, קרקבן טוחן, כבד כועס, מרה וזורקת בו טפה כועס, מהה וזורקת בו טפה ומנחתו (עמק) [נמוק], והלך לו. תנא ננערו שניהן או ישנו שניהן מיד מת. תנו רבנן צדיקים יצר טוב שופטן שנאמר ולבי חלל . בקרבי, רשעים יצר רע בקרבי, רשעים יצר רע שופטן שנאמר נאום פשע לרשע בקרב לבו וג', בינונים זה וזה שופטן, שנאמר כי יעמוד לימין אביון, אמר רבה כגון אנו דיוווייז אוו. אמר ליה אריי בינוניין אנו, אמו ליוז אביי אי אנו בינוניין אנו, לא שבק מר חיי לכל ביריה, אמר רבה ידע איניש בנפשיה אי רבה ידע איניש בנפשיה אי צדיק אי רשע היג. ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך. תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל, שכל העוסק בתורה ידקר בחרב, הלך פפוס וכל', עד כשהוציאו פפוס וכל', עד כשהוציאו שפוט וכל, פו כשווביאו את ר' עקיבא להריגה, זמן קרית שמע היה, והיה מקבל עליו מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבנו עד כאן, אמר להן כל ימי הייתי מצטער אהא דכתיב בכל נפשך ואפילו נוטל את נפשך, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, לא הספיק לאמור את הדבר עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול אשריד באחד. לצוחיבת קול אשוין ר' עקיבא שיצתה נשמתך באחד. כותני' לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח המכון כנגד בית קודש הקדשים. אוקמה ר׳ יוחנז מז הצופים ולפנים יחונן מן יוצופים ולענים וברואה, ובמקום שאין גדר, ובזמן שהשכינה שורה. פירוש, לא יקל אדם את ראשו, לא יהלך בהרמת ראשו, לא יהלך בהרמת ראש בקומה זקופה אלא בכפיפת קומה ובהרכנת ראש. תניא הנפנה בכל מקום לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל אלא צפון ודרום ובגליל אפילו צפון ודרום ובגליל וקימא לן כרבי עקיבא אסור להיפנות מזרח ומערב בכל מקום ואפילו בחוצה לארץ לא, דהא רבה הזה מנח ליבני מזרח ומערב כולי, פירוש כדי שישים רגליו על פירוש כדי שישים רגליו על הלבינים שהן נתונין מזרח ומערב, יבואו פניו ואחוריו צפון ודרום, ואמר אנא כר׳ עקיבא סבירא לי דאמר אפילו בחוצה לארץ אטור

להיפנות מזרח ומערב.

שוחבת כל מיני משקין. אע"פ שהן נכנסין בכרס דרך הושט ומערב. אחוריו למזרח ופניו למערב ולא אחוריו למערב ופניו הריאה מוללמן ושואבתן מבעד לדופני הכרס: **זורקת בו טפה**. מרה למזרח. מפני שירושלים בארץ יהודה היא בלפונה של ארץ יהודה ומניחתו מן הכעם: שוחק. שחוק: קרקבן. בעוף הוא המסם בבהמה: בגבול שבין יהודה לבנימין ויש מארץ יהודה הימנה [למורח] עד טוחן. המאכל: אף. החוטה: נעור. מקיצו משנתו: נעור הישן סוף ארץ ישראל והימנה למערב עד סוף ארץ ישראל שארץ

ברכות

יהודה על פני כל אורך ארץ ישראל

היא מן המזרח למערב כרלועה ארוכה וקצרה ואם יפנה מזרח ומערב יהיה פרועו לנד ירושלים או פרועו שלפניו או פרועו שלאחריו אבל לפון ודרום יפנה ובלבד שלא יפנה כנגד ירושלים ממש בדרומה של ארך יהודה: ובגליל. שהיא בלפונה של א"י לא יחזיר פניו לפון ודרום אלא מזרח ומערב: ה"ג וחכמים אוסרין. ולא גרסינן בכל מקום: חלמים היינו ח"ק. דאמר לא יפנה ולא מפליג בין רואה ללא רואה בין בזמן הבית בין בזמן הזה: איכא בינייהו לדדים. דיהודה וגליל שאינו כנגד ירושלים ממש. לתנא קמא לדדין נמי אסירי דהא הנפנה ביהודה קאמר כל יהודה משמע ורבנן בתראי סברי כנגד ירושלים ממש אסור אבל ללדדין מותר דהא אדר׳ יוסי קיימי דאמר לא אסרו אלא ברואה אבל ברחוק לא ואפילו כנגד ירושלים ממש ואתו רבנו למימר וחכמים אוסרים אפילו שלא ברואה ואפילו בזמן הזה ומיהו נגד ירושלים לא: בדר' עקיבא גרסינן בכל מקום. הלכך בחולה לארץ נמי קאמר: הוו שדיין ליה לבני. לבנים שישב עליהן לפנות היו מתוקנים וזקופות על לדיהן ראשן א' למזרח והשני למערב לבנה אחת ללפון ולבנה אחת לדרום והוא יושב על האחת ונפנה בינתים נמצא הוא נפנה לפון ודרום ולא היה רוצה לפנות בבבל מזרח ומערב לפי שבבל במזרחה של ארץ ישראל עומדת שלא יהא פרועו לא מלפניו ולא מלאחריו ללד ארץ ישראל: אול אביי שדנהו לפון ודרום. לראות אם יקפיד רבו על כך אי סבירא ליה כר"ע דאמר בחו"ל נמי קפדינן עלה דמילתא:

ריאה שואבת כל מיני משקין כבד כועם מרה זורקת בו מפה ומניחתו מחול שוחק קרקבן מוחן קיבה ישנה אף נעור נעור הישן ישן הנעור נמוק והולך לו תנא אם שניהם ישנים או שניהם נעורים מיד מת תניא רבי יוסי הגלילי אומר צדיקים יצר מוב שופטן שנאמר יולבי חלל בקרבי רשעים יצר רע שופטן שנאמר ינאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו בינונים זה וזה שופטן שנאמר ניעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו אמר ירבא כגון אנו בינונים אמר ליה אביי לא שביק מר חיי לכל בריה ואמר רבא לא איברי עלמא אלא לרשיעי גמורי או לצדיקי גמורי אמר רבא לידע אינש בנפשיה אם צדיק גמור הוא אם לאו אמר רב לא איברי עלמא אלא לאחאב בן עמרי ולר' חנינא בן דוסא לאחאב בן עמרי העולם הזה ולרבי חנינא בן דוסא העולם הבא: ואהבת את י"י אלהיך: ייתניא ר' אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך אלא אם יש לך אדם שגופו חביב עליו, מממונו לכך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר בכל מאדך ירבי עקיבא אומר בכל נפשך "אפילו נומל את נפשך תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה בא פפום בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוֹםק בתורה אָמר ליה עקיבא אי אָתְה מתירא מפני מלכותי אמר לו אמשול לך משל למה הרבר דומה לשועל שהיה מהלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים

הרואה פרק תשיעי

ממקום למקום אמר להם מפני מה אתם בורחים אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות לא פקח אתה אלא מפש אתה ומה במקום חיותנו אנו מתיראין במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה יכי הוא חייך ואורך ימיך כך אם אנו הולכים ומבמלים ממנה עאכ"ו אמרו לא היו ימים מועמים עד שתפסוהו לר"ע וחבשוהו בבית האסורים ותפסו לפפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו אמר לו פפוס מי הביאך לכאן אמר ליה אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה אוי לו לפפום שנתפס על דברים בטלים בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן ק"ש היה והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם כל ימי הייתי מצמער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נומל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד יצתה ב"ק ואמרה אשריך ר"ע שיצאה נשמתך באחד אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה זו ∞תורה וזו שכרה יממתים ידך י"י ממתים וגו' אמר להם חלקם בחיים יצתה בת קול ואמרה אשריך ר"ע ישאתה מזומן לחיי העוה"ב: בילא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים וכו': אמר רב יהודה אמר רב לא אמרו אלא מן הצופים ולפנים וברואה איתמר נמי א"ר אבא בריה דרבי חייא בר אבא הכי אמר רבי יוחנן לא אמרו גאלא מן הצופים ולפנים וברואה ובשאין גדר ובזמן שהשכינה שורה ת"ר הנפנה ביהודה לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל לא יפנה אלא מזרח ומערב ורבי יוםי מתיר שהיה ר' יוםי אומר לא אסרו אלא ברואה ובמקום שאין שם גדר ובזמן שהשכינה שורה וחכמים אוסרים חכמים היינו ת"ק איכא בינייהו צדדין תניא אידך הנפנה ביהודה לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל צפון ודרום אסור מזרח ומערב מותר ורבי יוסי שהיה רבי יוסי אומר לא

אסרו אלא ברואה רבי יהודה אומר בזמן שבית המקדש קיים אסור בזמן שאין בית המקדש קיים מותר רבי עקיבא אוסר בכל מקום רבי עקיבא היינו ת"ק איכא בינייהו חוץ לארץ רבה הוו שדיין ליה לבני מזרח ומערב אזל אביי שדנהו צפון ודרום על רבה תרצנהו אמר מאן האי דקמצער לי דאנא כר' עקיבא סבירא לי דאמר בכל מקום אסור:

ישי ואומר אני שהפשע נאם לרשע כלומר שהיצר הרע אומר לרשע אל יהא פחד אלהים לנגד עיניך אלמא יצר הרע שופטו עד שמרחיקו שחינו מתפחד מיולרו: כי יעמוד. הקב"ה: לימין אביון להושיע משופטי נפשו. ש"מ יש לך אדם שיש לנפשו שני שופטים: לא שבק מר חיי לכל בריה. אם אתה מן הבינונים אין לך לדיק גמור בעולם: לרשיעי גמורי. העולם הזה שאין להם בעולם הבא כלום ולריכין ליטול שכרן כאן כגון אחאב שהיה עשיר מאד דקאמר ליה בן הדד כספך ווהבך לי הוא (מלכים א כ): ללדיקי גמורי. העוה"ב שאין להם בעוה"ז כלום כגון רבי חנינא בן דוסא שדי לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת ח' (מענית כד:): לכך נאמר בכל מאדך. מן החביב עליך: והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. קורה קריחת שמע: ממתים ידך יי׳ ממתים. מידך היה לו למות ולא מידי בשר ודם: מן הלופים. מקום שיכולין לראות משם הר הבית ומשם והלחה חין יכולין לרחותו: וברואה. שיכול לראות משם פרט

אם מקום נמוך הוא: וכשאין גדר.

מפסיק בינו להר הבית: ובומן

שהשלינה שורה. שבית המקדש

קיים: הנפנה ביהודה לא יפנה מורח

וישן הנעור. שנתחלפה ובאה השינה

מן האף והקיבה נעורת: נמוק והולך

לו. מתנונה והולך לו ונמשך למיתה.

לשון אחר נעור הישן הקיבה ונמלאו

קיבה ואף נעורים שאינו ישן כלל או

ישן הנעור ונמלאו שניהם ישנים

ואינו נעור כי אם בקושי: ולבי חלל

בקרבי. יצר הרע הרי הוא כמת

בקרבי שיש בידי לכופו: נחם פשע

לרשע וגו'. אמר דוד בקרב לבי

רבי עקיבא אוםר בכל מקום. מזרח אחוריו ופניו למערב ומסקינן אפילו בחוץ לארץ ומפרש בירושלמי ובלבד שאין שם כותל:

תורה אור השלם בִּי עָנִי ןְאֶבְיוֹן אָנֹכִי וְלְבִּי חָלַל בְּקְרְבִּי:

.2. נאם פשע לרשע בקרב 2. רָאָם בָּשַׁע לְן שְׁע בְּצֵוְּ בּ לְבָּי אֵין פַּחַד אֱלֹהִים לְנָגֶּד עִינְיו: תהלים לו ב 3. בִּי יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשׁפְּטֵי נְבְּשׁוֹ:

 לאַהַבְּה אָת יְיָ אֱלֹהְיִף לשְׁמֹעַ בְּקלוֹ וּלְדָבְקָה בוֹ כִּי הוא חַיֶּיף וְאֹרָךְ יָמֶיף לְשֶׁבָת עַל הָאַדְמָה אֲשֶׁר נְשְׁבֶּע יְיָ לַאֲבֹתֶיף לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וּלְיַאֵלְב לְתַת לְהַם: דברים ל כ לְהַם: רְּמַלֵּא בִּטְנֶם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהַנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם:

מוסף רש"י

למה נאמר בכל מאדר למה נאמר בכל מאדך.
ילמר החביב שנהן וכל שכן
שלינו חביב (יומא פב. ובער"ז
פטחים בה.). לכך נאמר
בכל מאדך. כלומר מהל
להכתו חביבה לך יומר מכל החביב לך (סנהדרין עד.) לפי שלפעמים שוה חביב ופעמים מן החביב עליך (פסחים שם). במסרקות. פיפיות וסומה במוסו קותו: פיפיות (מוסח:). עד כאן. כלומר עדיין מים:). עד כאן. כלומר עדיין מי אתה מניח כוונתך (רש"י בע"י). ממתים ידך ה'. אותם העוסקים בתורה מימין ידך עכשיו הם ממתים, כמו מומחים, אמר להם. הקב"ה, חלקם בחיים (שם)

עד א מיי׳ פ״ה מהלכות דעות הלכה ו טוש״ע

לעות האכנה יי פום או"ח סי' ג סעיף ב: עח ב מיי שם טוש"ע

נמ ודן ומיי׳ שסן:

עם [ד] [מיי שס]:

ה [מיי] וטוש"ע שס:

מ ז מיי פייג מהלי

מטמחי משכב ומושב

הלכה ב:

דעות הלי ז טוש"ע

דעות הלי ז טוש"ע

לעות יסני זי טוטיים או"ח סיי ג סעיף ח: פב ט טוטייע יו"ד סיימן שדמ סעיף א [רא"ש פ"ג דמ"ק סיי קין:

פג י מיי פיה מהלכות דעות הלי ו טוש"ע אוים סי ב סעי ו בהגה: פר כ מיי שם טוש"ע אויים

:סי׳ ג סעיף יב

א) מס׳ ד״א פ״ו, ב) ומגילה כת.ו. ג) מגיגה ה: ד) וחדר"נ פ"מ ה"ט ובד"ח פ"ו], **ה)** טהרות פ"י מ"ב. ו) שם.

הספדנין שאומרים עליו שהוא לדיק. ערוך], ה) [ע"ו מו:], ע) הוריות יג:, י) [לעיל נד:],

מהפך מוליך ידו לפי טעם הנגינה

ראיתי בהוראים הבאים מארץ ישראל:

מן הנחשים ומן העקרבים ומן

המזיקין. דמתוך לניעותו מתנהג בנחת

ובשתיקה ואין הנחשים מרגישים

להתקנאות בו ואף המויקין חסין

עליו: חלומוחיו מיושבין עליו. שחין

המזיקין מבהילין אותו: **קבלה.** מסורת ומנהג שקבלנו מרבותינו

בבית הכסא: קבלה דיסורי שתיקותא.

שלא יבעט ביסורין הבאים עליו:

מרביה ליה הימרה. מגדלת לו שה

ומלמדתו שהולך עמו תמיד: שעיר.

שד של בית הכסא דומה לשעיר

ועליהם נאמר (ישעיה יג) ושעירים

ירקדו שם: אמגווא בלקנא. נותנת

אגוז בספל של נחשת ומקרקשת בו

מבית והוא נפנה כנגדה מבחוץ:

בתר דמלך. ונעשה ראש ישיבה

לריך שימור טפי מפני המזיקים

י שמתהנאים השדים בתלמידי חכמים

יותר משאר בני אדם: כוומא. חלון

כנגד מהום שהוא נפנה שם אחורי

הבית: אחורי הגדר נפנה מיד. ואין

לריך להתרחק כלום: ובבקעה. לריך

להתרחק כדי שלא ישמע חברו עטושים של מטה אבל אין נריך

להתרחק עד כדי שלא יראנו: רב

חשי אמר וכו' לה גרסינן עד לקמן

דמוקי לדחיםי בר נתן בהכי: יולחין מפתח בית הבד. משמרי טהרות

של שמן בית הבד אם הוצרכו לפנות

יולאים מפתח בית הבד ונפנין לאחורי

הגדר שלפני הפתח ואין חוששין שמא

בתוך כך יכנס עם הארץ ויגע. אלמא

נפנין לאחורי הגדר מיד: בעהרות

הקלו. בשביל שמירת טהרות הקלו

בבית הכסה: כמה ירחקו. שומרי

טהרות: כדי שיהת רוחהו. וכיון

דאינו יכול להתרחק יותר על כרחך

אם הולרך לפנות יפנה תיובתא

דאיסי דבעי שלא יראנו: דאקילו

בהו רבנן. בשביל שמירתן הקלו

בבית הכסח: אבל לדידיה חזי ליה.

אבל הוא עלמו את חברו יכול

לראות ולא ירחיק: במקום שנפנה

ביום. מתרחק מבני אדם בלילה כביום: ינהיג אדם עלמו. לפנות:

שחרית. קודם היום: וערבית.

להתרחק. אלמא אין מתרחקין בלילה:

פנו לי דוכתה. מבני חדם: כדרד שנפנה ביום. לענין פרוע טפח

וטפחיים כדאמרינן בפרקי קמאי

(פ"ג ד' כג:) ומיושב כדאמרינן לעיל:

לקרן זוים. אם יש קרן זוית סמוך לריך להסתלק שם בלילה כביום ולא

יפנה בגלוי: משמש. בלרור או

בקיסם לפתוח נקבים כדאמרינן

במסכת שבת (ד' פב.). לשון אחר

משמש המושב שלא יהא מלוכלך ולשון

כדי שלא יהא לריך

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמַר יְיָ מִסִּינֵי בָּא וְזְרַח מִשַּׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מַתָּר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מימינו אש דת למו:

לעזי רש"י

הומי"ר. למצוץ (לבלוע . על ידי שאיפה).

מוסף רש"י

וללמוד אני צריך. חולי חוכל לקיים (מגילה כח.). כדרך שנפנה ביום. שלריך דהיולא לפנות ביום לריך שיתרחק מן הדרך כדי שלא יהו אחרים רואים אותו

אחר רבי יהושע וכו'. וביהודה הוה: עד כאן. כלומר כל זה העות פניך בפני רבך שנסתכלת בכל אלו: דשח ושחק. עם אשתו שיחה בטלה של ריצוי חשמיש: ועשה לרכיו. ושימש מטחו: כדלא שריף חבשילא. כאדם רעב כמו שלא שמשת מטחך מעולם שאחה נוהג קלות ראש זה לתאוחך: שריף. הומי"ר בלע"ז: שקרובה לפה. רגילין להושיטה לפה: שקושר בה ספילין. בזרוע שמאלו: טעמי חורה. נגינות טעמי מקרא של תורה נביאים וכתובים בין בניקוד שבספר בין בהגבהת קול ובללגול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר

אחר ר' יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'

רבא מקמי דהוה רישא כו' בתר דמלך עברה ליה כוותא ומנחא ליה ידא בו'. תימה דע"כ לא מלך רבא עד אחר פטירתו של אביי כדמשמע לעילי בעובדה דבר הדיה וכן בכתובות דקאמר חומה דביתהו דאביי אתיא לקמיה דרבא בסוף פרק אע"פ (ד' סה.) וזהו תימה דלעיל (ד' נו.) משמע דראה בחלום פטירתה קודם פטירתו דאביי וי"ל מכל מקום לא נפטרה עד אחר אביי:

סליקו תוספות דמסכת ברכות

דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום אולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב יולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר ליה בן עזאי עד כאן העזת פניך ברבך א"ל יתורה היא וללמוד אני צריך תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו ג'

דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא

ולא חרשי דחרשתא. ולא מכשפות מכשף זכר ולא מכשפות מכשפה נקבה. לשון אחר לא הני ולא מהני לא יללח ולא יועיל עוד מכשפות:

תניא

בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך ברבך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גנא תותיה פורייה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה יידמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהגא הבא את פוק דלאו אורח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך יימפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר ימימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר מפני שהיא קרובה לפה ור' שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר בה תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה מעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר מפני שאוכל בה ר' יהושע אומר מפני שכותב בה ר' עקיבא אומר מפני שמראה בה מעמי תורה א"ר תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא נצול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו ההוא בית הכסא דהוה בטבריא כי הוו עיילי ביה בי תרי אפי' ביממא מתזקי רבי אמי ורבי אסי הוו עיילי ביה חד וחד לחודיה ולא מתזקי אמרי להו רבנן לא מסתפיתו אמרי להו אגן קבלה גמירינן קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי אביי מרביא ליה [אמיה] אמרא למיעל בהדיה לבית הכסא ולרביא ליה גדיא שעיר בשעיר מיחלף רבא מקמי דהוי רישא מקרקשא ליה בת רב חסדא אמגווא בלקנא בתר רמלך עברא ליה כוותא ומנחא ליה ידא ארישיה אמר עולא יאחורי הגדר נפנה מיד ובבקעה כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע איםי בר נתן מתני הכי יאחורי הגדר כל זמן שמתעמש ואין חברו שומע יובבקעה כל זמן שאין חברו רואהו מיתיבי שיוצאין מפתח בית הבד ונפנין לאחורי הגדר והן מהורִין במהרות הקלוִ ת"ש יוכמה ורחקו ויהיו מהורין כִדי שיהא רואהו שאני אוכלי מהרות דאקילו בהו רבנן רב אשי אמר יימאי כל זמן שאין חברו רואה דקאמר איםי בר נתן כל זמן שאין חברו רואה את פרועו אבל לדידיה חזי ליה ההוא ספדנא דנחית קמיה דרב נחמן אמר האי צנוע באורחותיו הוה א"ל רב נחמן את עיילת בהדיה לבית הכסא וידעת אי צנוע אי לא דתניא אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא ורב נחמן מאי נפקא ליה מיניה משום דתניא ״כשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ומן העונין אחריהן יתנו רבנן איזהו צנוע ִזה ִהנפנה בלילה במקום שנפנה ביום איני יוהאמר רב יהודה אמר רב 'לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק ותו רבא ביממא הוה אזיל עד מיל ובליליא א"ל לשמעיה פנו לי דוכתא ברחובה דמתא וכן אמר ליה רבי זירא לשמעיה חזי מאן דאיכא אחורי בית חבריא דבעינא למפני לא תימא במקום אלא אימא כדרך שנפנה ביום רב אשי אמר אפילו תימא במקום לא נצרכה אלא לקרן זוית גופא אמר רב יהודה אמר רב לעולם ינהיג אדם את עצמו שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק תניא נמי הכי בן עזאי אומר השכם וצא הערב וצא כדי שלא תתרחק משמש ושב ואל תשב ותמשמש שכל היושב וממשמש אפי' עושין כשפים באספמיא באין עליו ואי אנשי ויתיב ואח"כ משמש מאי תקנתיה כי קאי לימא הכי לא לי לא לי לא תחים ולא תחתים לא הני ולא מהני לא חרשי דחרשא ולא חרשי דחרשתא

רבינו חננאל ראשון הגון דא"כ למה לי משום כשפים חיפוק לי כיון שישב כבר מלוכלכים בגדיו ומה יועיל משמושו: לא לי לא לי. לא חוכלו לי: לא סחים ולא סחסים. הם שמות הכשפים העשויים ע"י תחתוניות: לא הני ולא מהני. לא כולן ולא מקלתן: לא חרשי דחרשא

תניא אמר ר' עקיבא נכנסתי אחר ר' יהושוע ולמדתי ממנו ג' דברים, למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום, וכי אין נפרעין מעומד אלא מיושב, ואין מקנחין בימין אלא בשמאל, אמר לו עד כאן בשמאר, אמו לו כו כאן העזתה פניך, אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך. וכן רב כהנא על תותי פורייה דרב (ואמ') ושמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו כול׳. מפני מה אין מקנחין בימין, ואמרו מפני שאוכל בה וכותב בה ומראה בה טעמי קיבלה דבית . צניעותא ושתיקותא, קיבלה אמי בר נתן, נפנין אחורי גדר כל זמן שמתעטש ואין חברו שומע. בבקעה כל זמז חברו שומע, בבקעה כל זמן שאין חבירו רואיהו. מיתבי יוצאין לפתח בית הבד ונפנין אחורי גדר וטהורין, ומשני לעולם אטור להיפנות עד שיתרחק, י. ומפני מה הותרו בכאז להיפנות חוץ לפתח בית הבד ואחורי גדר, מפני הטהרות, שלא יעלימו עיין מהן, היקלו להם בצניעות בית הכסא והתירו להם בית הכסא החדרו להם להיפנות בקרוב. רב אשי אמר מאי כל זמן שאין חבירו רואיהו, דהא ר' אמי בר נתן אמ' כל זמן שאין רואה פרעו, אבל לדידיה חזי ליה. **וקימא לן** כר׳ אמי הכסא. **תניא** כשם שנפרעין הכסא. חביא כשם שנפינין מן המת כן נפרעין מן הסופדנין ומן העונה אחריהן. פירוש, כשם שנפרעין מן המת אם הוא חוטא, כך נפרעין מן הסופדנין שאומר עליו שהוא צדיק והעונין אחריהן. **תנו רבנן** איזה הוא במקום שנפנה ביום, ומקשינן איני והא רב ביממא אזיל עד מיל, ובלילה היה נפנה ברחבה להיפנות כדרך שמכסה עצמו ביום מפני בני אדם והוא צנוע. אמר רב יהודה אמר רב לעולם ילמד אדם את עצמו להיות נפנה שחרית וערבית כדי שלא יהא צריך להתרחק מן העיר.

פה א ב [לית' ברמב"ס] [טוש"ע או"ח סי' קנא

סעי׳ הן: ג מיי׳ פי״א מהלי מפלה הלכה

ג מיי׳ פי״ח מהכי תפכה הככה [ח] י סמג עשין יט טוש״ע או״ח סי׳ קנא סעיף ה: פו ד מיי׳ פ״ז מהלכות בית הבחירה הלכה [ב] ז סמג

במחתרת ימלא הגנב וגו' (שמות כב) וכבר פירשנוהו למעלה במעשה דר׳ שילח (ד׳ נח.): לניעות שרחיתי בך. שנכנס למערה בשביל הלנע ואף שם נהג לניעות כדמפרש ואזיל: שסכך. רגליו בבגדיו כסוכה: שיש בו ליפרע כמה. שיש במיתתו כדי לכפר על כמה עונות: ובהשחית ראה ה' וינחס. מקרא הוא באותה פרשה בדברי הימים: כסף כפורים ראה. שנתן במנין ראשון של ישראל למשכן והוא כפר על מנין זה שהרי לזכרון נתן כדכתיב והיה לבני ישראל לזכרון לכפרם ועכשיו הולרכו כפרתו: **כשמה**. כמשמעה פירוש שמה: **אדמקיפנא אדרי** איעול בהא. בעוד שאני מקיף כל שורות הבתים הללו אכנס כאן לקלר דרכי: אדרי. שורות: קפנדריא. טריי״ה בלע״ו: מעיקרה. קודם שובנה עליו בית הכנסת: נילף מקפנדריא. לאיסורא דתנן במסכת מגילה (ד׳ כח.) אין עושין בית הכנסת קפנדריא: **מנא**יליף. רקיקה ממנעל: פונדחו.

תניא בן עזאי אומר על כל משכב שכב חוץ מן הקרקע על כל מושב שב חוץ מן הקורה אמר שמואל שינה בעמוד השחר כאסממא לפרזלא יציאה בעמוד השחר כאסטמא לפרזלא בר קפרא הוה מזבן מילי בדינרי עד ידכפנת אכול עד דצחית שתי עד דרתחא קדרך שפוך קרנא קריא ברומי בר מזבין תאני תאני דאבוך זבין אמר להו אביי לרבנן כי עייליתו בשבילי דמחוזא למיפק ביה בחקלא לא תחזו לא להך גיםא ולא להך גיםא דלמא יתבי נשי ולאו אורח ארעא לאסתכולי בהו ירב ספרא על לבית הכסא אתא רבי אבא נחר ליה אבבא אמר ליה ליעול מר בתר דנפק אמר ליה עד השתא לא עיילת לשעיר וגמרת לך מילי דשעיר לאו הכי תנן יימדורה היתה שם ובית הכסא של כבוד וזה היה כבודו מצאו נעול בידוע שיש שם אדם מצאו פתוח בידוע שאין שם אדם אלמא לאו אורח ארעא הוא והוא מבר מסוכן הוא 🌣 דתניא רבן שמעון בן גמליאל אומר עמוד החוזר מביא את האדם לידי הדרוקן סילון החוזר מביא את האדם לידי

הזור חלול שנותנין בו מעות: ויחזור העמוד: הדרוקן. כרסו לבה: ואימא ירקון רבי אלעזר על לבית הכסא אתא יון הרוא יפרסאהי דחקיה קם ר' אלעזר ונפק אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה קרי עליה רבי אלעזר יואתן אדם תחתיך פאל תקרי אדם אלא אדום: יואמר להרגך ותחם עליך ואמר ואמרתי מיבעי ליה יואתן אדם תחתיר מיבעי ליה אמר רבי אלעזר אמר לו דוד לשאול מן התורה בן הריגה אתה שהרי רודף ותחם וחסתי מיבעי ליה אמר רבי אלעזר אמר לו דוד לשאול מן אתה ∞והתורה אמרה בא להרגך השכם להרגו אלא צניעות שהיתה בך היא חסה עליך ומאי היא דכתיב יויבא אל גדרות הצאן על הדרך ושם מערה ויבא שאול להסך את רגליו תנא גדר לפנים מן גדר ומערה לפנים ממערה להסך אמר ר' אלעזר מלמד שסכך עצמו כסוכה: יויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול בלם אמר ר' יוסי בר' חנינא כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה את כנף המעיל אשר לשאול בלם אמר ר' יוסי בר' חנינא כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם שנאמר יוחמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו: יאם ה' הסיתך בי ירח מנחה אמר רבי אלעזר אמר ליה הקב"ה לדוד מסית קרית לי הרי אני מכשילך בדבר שאפי' תינוקות מנחה אמר רבי אלעזר אמר ליה הקב"ה לדוד מסית קרית לי הרי אני מכשילך בדבר שאפי' תינוקות של בית רבן יודעים אותו דכתיב לכי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו וגו' מיד יועמוד שמן על ישראל וכתיב יויםת את דוד בהם לאמר לך מנה את ישראל וכיון דמנינהו לא שקל מינייהו כופר דכתיב ייויתן ה' דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד מאי עת מועד אמר שמואל סבא חתניה דרבי חנינא משמיה דרבי חנינא משעת שחימת התמיד עד שעת זריקתו רבי יוְחנּן אמר עד חצות ממש: יוויאמר למלאך המשחית בעם רב אמר רבי אלעזר אמר ליה הקב"ה למלאך מול לי רב שבהם שיש בו ליפרע מהם כמה חובות באותה שעה מת אבישי בן צרויה ששקול כרובה של סנהדרין: יובהשחית ראה ה' וְינחם מאי ראה אמר רב ראה יעקב אָבינו דכתיב 13 יראה לו השה רבי שנאמר יעקב כאשר ראם ושמואל אמר אפרו של יצחק ראה שנאמר 14אלהים יראה לו השה רבי יצחק נפחא אמר כסף כפורים ראה שנאמר 15 ולקחת את כסף הכפורים מאת בני ישראל וגו' רבי יוחנן אמר בית המקדש ראה דכתיב ייבהר ה' יראה פליגי בה ר' יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני חד אמר כסף הכפורים ראה וחד אמר בית המקדש ראה ומסתברא כמאן דאמר בית המקדש ראה שנאמר ייאשר יאמר היום בהר ה' יראה: לא יכנס אדם להר הבית במקלו וכו': יימאי קפנדריא אמר רבא קפנדריא כשמה ורב חנא בר אדא משמיה דרב סמא בריה דרב מרי אמר כמאן דאמר אינש אדמקיפנא אדרי איעול בהא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ייהנכנס לבית הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדריא מותר לעשותו קפנדריא רבי אבהו אמר יאם היה שביל הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדריא מותר לעשותו הביל אבהו אמר יאם היה שביל מעיקרו מותר אמר ר' חלבו אמר רב הונא יהנכנס לבית הכנסת להתפלל ואו מותר לעשותו קפנדריא שנאמר דובבא עם הארץ לפני ה' במועדים וגו': ורקיקה מקל וחומר: אמר רב ביבי אמר ר' יהושע בן לוי דכל הרוקק בהר הבית בזמן הזה כאילו רוקק בבת עיגן שנאמר יְּוֹהיה עיני ולבי שם כל הימים אמר רבא רקיקה בבית הכנסת שריא מידי דהוה אמנעל מה מנעל בהר הבית אסור בבית הכנסת מותר אף רקיקה בהר הבית הוא דאסור בבית הכנסת שרי אמר ליה רב פפא לרבא ואמרי לה רבינא לרבא ואמרי לה רב אדא בר מתנא לרבא אדיליף ממנעל נילף מקפנדריא אמר ליה תנא יליף מִמנעל ואָת אמֶרת מקפנדריא מאי היָא דתניא יּדּלא יכנס אדם להר הבית לא במקלו שבידו ולא במנעלו שברגלו יולא במעות הצרורים לו בסדינו ובפונדתו מופשלת לאחוריו ולא יעשנה קפנדריא במנעלו שבו גלו יולא במעות הצדורים לו בחינו ובפונדתו מופשלת לאווריו ולא יעשנה קפנדיא ורקיקה מקל וחומר ממנעל ומה מנעל שאין בו דרך בזיון יאמרה תורה יישל נעליך מעל רגליך רקיקה שהיא דרך בזיון לא כל שכן רבי יוםי בר יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר ייבי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק והלא דברים קל וחומר ומה שק שאינו מאום לפני בשר ודם כך רקיקה שהיא מאוםה לפני מלך מלכי המלכים לא כל שכן אמר ליה אנא הכי קאמינא נימא הכא לחומרא והכא לחומרא

ל) ועי׳ בערוך ערך אסטמא ועי׳ עול במוסף הערור ערד שו ו' שפירש השתנה מלשוו את שיני כו,, ה) שם ולעיל כה. [בכורות מד:ן, ו) ןעי׳ תוספות ב״ק לח. למי היה אלאן, ז) פס"א: רומאין, ד"ה אלאן, ז) פס"א: רומאין, **ח**) [לעיל נח. סנהדרין עב.], ע) מגילה כט. ע"ש, י) [חוספחא פ"ו הכ"דן, ל) ועי תוס' ב"מ כו. ד"ה בהר ותום׳ פסחים ז. לו. ל. ל. ל. ל. ל. בליה ל. ל. [ער' תוספות תגיגה ל: ד"ה כי תבואון, מ) [שמות ל],

גליון הש"ם גם' אל תקרי ארם. עי' יכמות ס"ל ע"ל תוס' ד"ה ולין:

הגהות הגר"א

[א] שם הנכנס לבהכ"ג להתפלל מותר. נ"ב גירסת הרי"ף מלוה וכן הרא"ש במגילה:

וכן התחים בנוניים. [ב] רש"י ד"ה כל המיסך כו' אלמא אין כרי. נ"ב ולייע למה לא פירש כמ"ש בסמיד למימרא דלא כו':

לעזי רש"י

אציי"ר. פלדה. טושי"ר. להשתעל. טבחי"א [טבחיא"ה]. פי-הטבעת.

תורה אור השלם

1. מַאַשֶּׁר יָקַרְתָּ בְעֵינֵי נִבְּבַּדְתָּ ואָנִי אֲהַבְתִּיךִּ וְאָתֵּן אָדָם תַּחְתָּיךְּ וּלְאֻבִּים תַּחַת נִפְּשֶׁךְּ:

2. הנה היום הזה ראו עיניר וְשֵּׁה נַהְּים נְתָּיְהְ יְיִ הַיּוֹם בְּיִדִי אַת אָשֶׁר נְתִּנְךְ יְיִ הַיּוֹם בְּיִדִי עָלֶיךְ וְאִמֵּר לֹא אָשְׁלֹח יְדִי בַּאַרְה וְאִמֵּר לֹא אֶשְׁלֹח יְדִי בַּאַדְנִי כִּי מְשִׁיחַ יְיִ הוּא:

3. ויבא אַל גִּדְרוֹת הַצֹּאן עַל כ. זַיָּבָאן שָּׁעְרָה זַיָּבֵא שְׁאוּל לְהָפַף אָת רָגְלִיו וְדְוֹד וַאְנָשְׁיוּ בְּיַרְבְּתֵי הַמְּעָרָה יִשְׁבִּיִם:

הַנָּה הַיּוֹם אֲשֶׁר אָנְשֶׁי דְּוֹד אַלְּיוּ הַנָּה אָבִּיִּ נֹתַן אֶת אִיבְרְּ בְּיָדֶרְ רְעִשִּׁיתְ לוֹ פָּאֲשׁר יִטִב בְּעִינְיךְ וַיְּקֶם דְּוֹד וַיִּכְרֹת אֶת כְּנָף הַמְּעִיל אֲשֶׁר לְשָׁאוֹל בַּלְט: הַמְּעִיל אֲשֶׁר לִשְׁאוֹל בַּלְט: שמואל א כד ד

שמואל א כו י 5. וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זְקַן בָּא בַּיָּמִיכ וַיְכַסָּהוּ בַּבְּגָדִים וְלֹא יִחַם לוֹ: יְעַתָּה יִשְׁמַע נָא אֲדֹנִי יִ

המלר את דברי עבדו אם י בְּנַתְּלָתְ יִיְּ לְאמֹר לַךְּ עֲבֹד הָאָדָם אֲרוּרִים הַם לְפְנֵי יִיְ כִּי הַאָּדָם אֲרוּרִים הַם לְפְנֵי יִיְ כִּי הַלְשׁוֹנִי הַיּוֹם מְּדָחָה וְשׁם יְּיָ אלהים אחרים:

שמואל א כו לו לם 7. כִּי תִשָּׁא אָת ראש בְּנֵי יִשְּׂרָאֵל לִפְקְדִיהָם וְנָתְנוּ אִיש בֹפֶר נִבְשׁוֹ לִיִי בִּבְּקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נָנֶף בִּבְּקֹד בְּיִּשְׁרָ אֵל וְיָטֶר בְּיִתְ דְּיִדְ בְּיֶב לַאמר לַךְּ מְנֵה אָת יִשְׂרָאֵל וְאָת יְהוּדָה: שמואל ב כד א 10. וַיִּתַן יִי, דָּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל מַהַבּּקָר וְעֵד עַת מוֹעֵד וַיְּמָת מן העם מדן ועד באר שבע

שמאל בינו טו 11. וַיִּשְׁלָח יָדוֹ הַמֵּלְאָרְ יְרוּשָׁלֵם לְשַׁחֲתָה וַיִּנְּחֶם יְיָ אֶל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הָרֶעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית בָּעָם רַב עַתָּה הֶּרֶף

12. וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ יִרישָׁתַב וּכהשחית ראה יי וינחם על

רב ביבי אמר רב אסי כל מי שרק בהר הבית כאלו רק בבבת עין כליפי למעלה, שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים. רבה אמר רקיקה בכנסת מותר ממנעל, מה נעל בהר הבית אסור בכנסת מותר, אף רקיקה בהר הבית אסור בכנסת מותר. ומקשינן

על כל מושב שב חוץ מן הקורה. שמא תפול: כאסטמא לפרולא. דרקונא. נחש: שמטיה לכרכשיה. חלחולת שהרעי יולא בו אליי״ר בלע״ו. שמועיל לברול כך מועיל לגוף יליאה להפנות: אדכפנת שקורין טבחי״א: ואמר להרגך וסחם עליך. דוד אמר לשאול כן אכול. שאם חשהא תעבור ממך חאות המאכל ואין המאכל מועיל: - בנאתו מן המערה שנכנס בה לפנות וכרת דוד את כנף מעילו עד דרסחה קדרך שפוך. קודם שתלטנן. משל הוא זה כשאתה לריך ואמר להרגך הקב"ה התיר לי להרגך: הסורה אמרה וכו'. אם

לנקביך שפוך ואל תשהא אותם: קרנא קריא ברומי. אם תשמע קול קרן ברומי הוא סימן למבקשי תאנים לקנות ולהוליך למקום אחר: בר מובין חאני חאני דאבוך ובין. אם אין אביך בבית הזהר אתה בנו למכור תאניו בעוד שיש תובעים: בשבילי. שביל קטן שפונים בו לשדות: נחר ליה חבבח. לידע חם יש שם אדם. נחר טושי"ר בלע"ו: אמר ליה. ר' אבא לרב ספרא: עד כאן לא עיילת לשעיר. שאינן לנועין בבית הכסח: וגמרם לך מילי דשעיר. שחינך לנוע: לחו הכי תנן. במסכת תמיד: מדורה היתה שם. בעזרה היסק גדול של אור להתחמם שם הכהנים המסיכים רגליהם בבית הכסא שלריכין טבילה כדתנן במסכת יומא (ד' כח.) כל המיסך [=] רגליו טעון טבילה: ובית הכסה של כבוד. חלמה חין מספרים בבית הכסא ואת אמרת ליעול מר: והוא סבר. רב ספרא שמהר לומר ליעול מר סבר מסוכן הוא בעמוד החוזר אם ישוב לאחוריו

עשין קסד: עשין קסד: פו ה מיי שם הלכה ב:

. הובא בסוף המסכת. רבינו חננאל תניא בן עזאי אומר על כל משכב שכוב חוץ מן הקרקע, על כל מושב שבחוץ

מוסף רש"י

שב חוץ מן הקורה. אמו שמואל שינה בעמוד השחר שמואל שינה בעמוד השחר כסמטא לפרולא. תני בר קפרא אדכפנת אכול, אדהצית שתי, אדרתחא קדרך שפוך כולי. דברין פשוטין. רב ספרא עייל לבית הכסא אתא ר׳ אבא נהר ליה, אמר ליה רב ספרא ליעול מר, אמר ליה עד כאן לא עיילת לשעיר גמרת לך מילי דשעיר. פירוש, עד כאן לא נכנסתה בארץ , אדום. שהיא ארצה שעיר שדה אדום. למדתה דרכיהו שורה אודם, למוזנה דוביהן שמדברין כשהן יושבין שנים שלשה כאחד בבית הכסא, ואינם מתביישין זה מזה, אלא מניחין פתח בית הכסא פתוח, כרי שיכנס כל מי שיבוא, למה לא סגרתה הפתח, אלא ראיתי אני הפתח פתוח נדמה לי שאין שם אדם, לפיכך באתי להכנס, מי לא תנן במסכת תמיד במשנתינו מצאו לבית הכסא במשמרנו מבאו לביון אכטא בעזרה נעול, בידוע שיש שם אדם, פתוח בידוע שאין שם אדם. ופרקינן רב ספרא הוה סבר ר' אבה מסוכן הוא דדחקי ליה עידניז. כדתניא רב שמעוז בן גמליאל אומר עמוד שמצון בן גמליאל אומר עמוד שחוור מביא את האדם לידי הדרוקן, פירוש עמוד החוזר עמוד של צואה שהתחיל להימשך ולצאת חוץ לטבעת ונטרד ולא הפילו לחוץ אלא החזירו ועמד והילך, מביא את האדם לידי חולי הדרקון ניפוח הבטן. סילון החוזר קילוח השתנת מי רגלים. פירוש דרקונא נחש. הגלים. פירוש דיקונא נחש. פירוש כרכשא פי הטבעת. ואמר להרגך ותחס עלין. פירוש ואומר להרגך שאתה רודף, והתורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו, אילא להרגך השכם להרגן, אילא ציניעות שראיתי בך ותחס עליך. להסך את רגליו מלמד שסכך את עצמו מכל צד כסוכה. ומפני שביזה הבגדים דיר וכרת את כנף המעיל אשר לשאול, לפיכך נענש שנאמר ויכסוהו בבגדים ולא שנאמר ויכסוהו בכגדים ולא ייחם לו. ומפני שאמר אם "יי הסיתך בי ירח מנחה, נענש וניסת, שנאמר ויעמוד שטן ויסת את דוד למנות את ישראל ויתן י"י דבר בישראל מהבוקר ועד עת זריקתו. ור׳ יוחנן אמר עד חצות ממש. יוחנן אמר עד חצות ממש. ויאמר למלאך המשחית בעם רב (אתה) [עתה] הרף ידך, טול הרב שבהן, ואיזה הוא, בהר הבית במקלו ובמנעלו בחוי הבית במקרו המנכלו ובאפונדתו ובאבק שעל רגליו, ולא יעשנו קפונדריא, ורקיקה מקל וחומר. אמר רבא קפונדריא כשמה, כמאן דאמר קפונו אי בשמה, כמקן אמה אדמקיפנא בהא אידרי איעול בהא, ואיפוק לקבלי. ואם היה שביל מעקרו [מות]ר. והנכנס בכנסת שלא לעשותו קפונדריא ונ[זד]מן לצאת פי שנראה כעושה בית הכנסת פי שנראה כעושה בית הכנסת קפונדריא. וכן הנכנס לכנסת להתפלל מותר לצאת כנגדו ואף על פי שנראה כעושה בית הכנסת קפונדריא. אמר

פה א מיי׳ פי״א מהל׳ תפלה

טוש"ע או"ח סי' קנא סעיף ה: פט ב מיי שם הלכה י טוש"ע

ב. צ ג מיי' פ"ד מהלכות תענית

צא ד מיי׳ פכ״ב מהל׳ איסורי

בא ד מייי פכייב מהכי היסורי ביאה הלכה טו סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סיי כב סעיף

:10

שו. ה ןמיי' פ"א מהל' קדוש

החודש הלי ח ופ״ה הלי א]:

תורה אור השלם

ו. וַיֹּאמֵרוּ הַלְוִיָּם יֵשׁוּעַ

ו. וַ־אַהְּיוּ הּיִלְּיְיָה שְׁרַבְּיָה וְקַּדְמִיאָל בָּנִי חֲשַׁבְנָיָה שְׁרַבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה קוּמוּ בְּרָכוּ אֶת יְיִ אֱלֹחֵיכָם מִן

העולם עד העולם ויברכו שם

בְּבוֹדֶךְ וֹמְרוֹמֵם עַל בָּל בְּרָבָה וּתהלה: נחמיה ט ה

הְּהַּיְּלֶּהְ: 2. וַיֵּרָא אַלָּיו מַלְאַךְּ יְיָ וַיּאמֶר אַלָּיו יְיָ עִמְּךְ גָּבּוֹר הֶחָיִל:

3. שַׁמַע לאַבִירְ זָה יִלְדֵךְ וְאַל

נ. אָשַּע זְּהָּיָהְ זְּיִי, זְּיִּהְ זְּרָּ תְּבוּז בִּי זְקְנָה אָמֶּךְ: משלי כג כב 4. עַת לְעֲשׁוֹת לְיִיְ הַבְּּרִבּ

תּוֹרֶתֶּך: תהלים קיט קכו 5. יֵשׁ מִפַּזַר וְנוֹסָף עוֹד וְחוֹשֵׂךְּ

6. בְּבָל דְּרָבֶיךְ דָעֵהוּ וְהוּא יְיַשֵּׁר אִרְחֹתֶיךְ: משלי ג ו 7. אִישׁ רֵעִים לְהִתְרֹעֵע וְיֵשׁ

אהב דַבַק מַאַח: משלי יח כד

אנוב וְבַּלְבַּאָחוּ מּשׁלְּיוֹ לוֹ יְהְיוֹ 8. וְאִישׁ אֶת קַדְשְׁיוֹ לוֹ יִהְיוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יְתַּוֹ לְבַּהָן לוֹ יָהְיָה: במדבר הי 9. דַּבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

פ. וְיַבֵּי אֶל בְּנַי יִשְׁרָאַל וְאַמַרְתְּ אָלַהָם אִישׁ אִישׁ בִּי תְשְׁטָה אִשְׁתוּ וּמְעֵלָה בוּ תְשָׁל: במדבר ה יב מְעַל: במדבר ה יב הַבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתוֹ

אָל הַכּּהַן וְהַבִּיא אֶת קֵּרְבָּנָה

עֶלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׁעִרִים לֹא יִצק עָלֶיו שֶׁמֶן

משלי יא כד

מישר אַך לְמַחְטוֹר:

הלכה ח סמג עשיו יט

שם סעיף ז וסי׳ ל סעיף יג:

הלכה טו:

ול"ל בית הכנסתן, ב) ובדפו"י הגי׳ רבו. ג) מענים טו: סוטה מ: ד) ומכות כג:ן, ה) ולעיל ס. לו., ז') [מכות כג :], ש) [נשיכ ט. סנהדרין ע.], ו) [תוספתא פ״ו ה״ל], ז) [ע" גירסת הערוך בערך ול קפוץ], א) [ע" מוספות סוטה כב: ד״ה בשוין וכו׳ אריכת פירושי׳ בסוגיא דהכאן, ע) ואמר פירוסי בסוגימים למנוני רב פפא היינו דאמרי אינשי גנבא אפוס מחתרסא רחמנא קרי כך הוא הנוסח בע"ין, י) קדושין פב: ע"א, כי) [סוטה ב.], () [מיר ב.], מ) יומל יה: () וברכות פ"ו הכ"ו], ס) [דברים יב],

לעזי רש"י

י ו ש'.
ברושי״ד שלגבויי״ש
[ברושדי״ר של גנביי״ש].
רקמה.

מוסף רש"י הובא בסוף המסכת.

רבינו ניסים

עת לעשות לה' הפרו תורתד עת לעשות לה' הפרו תורתך. פירשו טעמו בגמרא דבני מערבא ר' יוסי אומר אם נתישנו דברי תורה בפיך אל תברוז להם מאי טעמא (משלי כג) תבחילהם מאיטעמא (משכינג)
ואל תבוז כי זקנה אמך אמר
רי זעירא אם נזדקנה אומתך
עמוד וגדרה כשם שעשה
אלקנה שהיה מדריך את
ישראל לפעמי רגלים מה טעם ש״א א) ועלה האיש ההוא

רבינו חננאל עליה ולילף מר מקפונדריא מה קפונדריא בכנסת אסור, אף (נעל) [רקיקה] בכנסת אסור. ופריק כי תנא, מה תנא יליף לה מנעל הכי אנא יליפנא מנעל, דתניא לא יכנס בהר הבית ווניא לא יכנס בהר הבית במקל שבידו ובמנעלו שברגלו ובמעות צרורין לו (ו) בסדינו [ר] בבגדו באפונדתו מופשלת לאחוריו ולא יעשנו קפונדריא, ראחוריו ולא יעשנו קפונדריא, ורקיקה מקל וחומר, והלא דברין קל וחומר ומה מנעל שאין בו דרך ביזיון אמר תורה של נעלך מעל רגלך, רקיקה שהיא דרך ביזיון לא כל שכן. שהיא דרך ביזיון לא כל שכן.
רי יוסי ברי יהודה אומר כי
אין לבוא אל שער המלך
בלבוש שק, והלא דברים קל
וחומר ומה שק שאינו מאוס
לפני בשר ודם כך, רקיקה שהיא מאוסה לפני בשר ודם, על אחת כמה וכמה לפני על אחות כמה וכמה לפני מלך המלכים שהיא מאוסה. ומקשינן ואימר בהר הבית דאסיר מנעל ונילף רקיקה ממנעל לאיסורא, בית הכנסת ממנעל לאיסורא, בית הכנסת דמנעל שרי ונילף רקיקה מקפונדריא, מה קפונדריא בכנסת נמי אסירא אף רקיקה בכנסת אסירא, ומשנינן אילא רבא דשרי רקיקה בכנסת אמר לך כי ביתו, מה ביתו קפונדריא קפיד, אמנעל וארקיקה לא קפיד, אף בית הכנסת אקפונדריא הוא דאסיר אבל מנעל ורקיקה שרי. וקי"ל כרבא דמנעל ורקיקה וקי״ל כרבא דמנעל ווקיקה בבהכ״נ לא אסירי, ואי רקיקה כי איסטלין אסור. פיר׳ כל חותם הברכות שהיו במקדש היו [אומרים] מן העולם, משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד, התקינו שיהו אומרין מן העולם ועד העולם. אומרץ מן העולם ועד היו עונין ירושלמי תני לא היו עונין במקדש ומה היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. תנו רבגן ... [הלל הזקן אומר תנו רבנן ... [הלל הזקן אומר בשעת המכניסין פזר בשעת המפזרים כנס נאם ראית דור שהתורה חביבה עליי, פזר שנאמר יש מפזרן ונוסף עוד. דרש בר קפרא באתר דלית נבר תמן הוי גבר. אמר אביי שמע מינה באתר גבר תמז. לא שמע מינה באונו גבו זומן, לא תיהוי גבר, פשיטא, לא צריכה בשַ[שניהם שור]ין אם הן שני תלמידי חכמים שווין בחכמה וביראה אין רשאי לאחד ליכנס

העולם ועד העולם. מפרש בתוספתחי שתקנו מן העולם ועד העולם להודיע שחין העוה"ז לפני העוה"ב כלום אלא כפרוזדור לפני הטרקלין כלומר הנהיגו ברכותיו בעוה"ז כדי להיות רגילים לעוה"ב שכולו ארוך: מהלה אחת. שיענו פעם אחת בשכמל"ו: על כל הברכות בסוף ברכה אחרונה: וכי תימא בועו מדעתיה עבד. ולא גמרינן מיניה: סא שמע. דגמרינן ממלאך שאמר לגדעון: וכי סימה מלחך הוה דקחמר ליה לגדעון. כלומר לח שחל בשלומו ולה ברכו אלה בשליחות קאמר מאת המקום לבשרו שהשכינה עמו ולא גמרינן מיניה: סא שמע אל סבוו כי וקנה אמך. אל תבוו את בועז לאמר מדעתו עשה אלא למוד מזקני ישראל כי יש לו על מי שיסמוך שנחמר עת לעשות לה׳: מסיפיה לרישיה כו'. אם באת לדרשו למקרא זה יש לך לדרשו יפה בין ככתיבתו בין בהפוך: מרישיה לסיפיה עת לעשות לה' משום הפרו. עתים הם לה' לעשות משפט פורעניות בעוברי רלונו משום דהפרו תורתך: מסיפיה לרישיה. הפרו תורתו עושי רלונו כגון אליהו בהר הכרמל (מלכים א יח) שהקריב בבמה בשעת איסור הבמות משום דעת לעשות סייג וגדר בישראל לשמו של הקדוש ברוך הוא: בשעת המכניסים. שחין חכמי הדור מרבילים תורה לתלמידים: פור. אתה לשנות : לתלמידים בשעת המפורים. שהגדולים שבדור מרבילים תורה: כנם. אתה ולא תטול שררה עליהם דאף זו לכבוד שמים היא לאחוז במדת הענוה וכתיב עת לעשות לה׳

הפרו תורתך: ואם ראית דור שאין נצרכה אלא בששניהם שוין דרש בר קפרא התורה חביבה עליו כנס. ואל איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה •בכל דרכיך דִעהוּ והוָא יישר ארחותיך אמר רבא אפילו לדבר עבירה ידרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מה היא אמר

ואימא הר הבית דאסור במנעל לילפא ממנעל אבל ©(ב"ה) דשרי במנעל אדיליף ממנעל ולהיתר נילף מקפנדריא ולאסור אלא אמר ירבא כי ביתו מה ביתו אקפנדריא קפיד אינש ארקיקה ומנעל לא קפיד אינש אף ב"ה "קפנדריא הוא דאסור ירקיקה ומנעל שרי: כל חותמי ברכות שבמקדש וכו': כל כך למה גלפי שאין עונין אמן במקדש יומנין שאין עונין אמן במקדש שנאמר יקומו ברכו את ה' אלהיכם מן העולם עד העולם ואומר יויברכו (את) שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה יכול כל הברכות כוּלָן תָהא להן תהלה אחת ת"ל ומרומם על כל ברכה ותהלה על כל ברכה וברכה תז לו תהלה: התקינו שיהא אדם שואל בשׁלום חברו וכו': יֹםאי ואומר וכי תימא בעז מדעתיה דנפשיה קאמר ת"ש יה' עמך גבור החיל וכי תימא מלאך הוא דקאמר ליה לגדעון ת"ש אַל תבוז כי זקנה אמך ואומר עת לעשות לה' הפרו תורתך אמר רבא ⁴ האי קרא ®מרישיה לסיפיה מדריש מסיפיה לרישיה מדריש מרישיה לסיפיה מדריש עת לעשות לה' מאי טעם משום הפרו תורתך מסיפיה לרישיה מדריש הפרו תורתך מ"ם משום עת לעשות לה' יחניא הלל הזקן אומר בשעת המכניסין פזר בשעת המפזרים כנם ואם ראית דור שהתורה חביבה עליו פזר שנאמר זיש מפזר ונוסף עוד ואם ראית דור שאין התורה חביבה עליו כנם שנא' עת לעשות לה' הפרו תורתך דרש בר קפרא זלת ״קבוץ קנה מינה באתר דלית גבר תמן הוי גבר אמר אביי ש"מ ∘באתר דאית גבר תמן לא תהוי גבר פשיטא לא

רב חסדא מחמא דתלמיותא: תניא ר' אומר לעולם אל ירבה אדם רעים בתוך ביתו שנא' יאיש רעים להתרועע תניא רְ׳ אומר ְ־אל ימנה אדם אפטרופוס בתוך ביתו שאלמלי לא מינה פוטיפר את יוסף אפטרופוס בתוך ביתו לא בא לאותו דבר תניא יור׳ אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סומה לומר לך ישכל הרואה סומה בקלקולה יזיר עצמו מן היין אמר חזקיה בריה דר' פרגך אמר רבי יוחגן למה נסמכה פרשת סומה לפרשת תרומות ומעשרות לומר לך כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותגן לכהן סוף נצרך לכהן על ידי אשתו שנאמר פואיש את קדשיו לו יהיו, וסמיך ליה יאיש איש כי תשמה אשתו וכתיב ייוהביא האיש את אשתו וגו' ולא עוד אלא סוף שנצרך להן שנאמר ואיש את קדשיו לו יהיו אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן סוף מתעשר שנאמר איש אשר יתן לכהן לו יהיה לו יהיה ממון הרבה א"ר הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו שנאמר ייוהיה שדי בצריך וכסף תועפות לך ר' שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור שנאמר וכסף תועפות לך א"ר מבי א"ר יאשיה כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר בהתרפית ביום צרה צר כחכה א"ר אמי בר מתנה אמר שמואל ואפילו מצוה אחת שנאמר התרפית מכל מקום אמר רב ספרא ר' אבהו הוה משתעי כשירד חגינא בן אחי רבי יהושע לגולה היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לָארץ שגרו אחריו שני תִ״ח רבי יוםי בן כיפר ובן בְנוֹ שׁל זכריה בן קבוטל כיון שראה אותם אמר להם למה באתם אמרו ליה ללמוד תורה באנו הכריז [עליהם] אנשים הללו גדולי הדור הם ואבותיהם שמשו בבית המקדש כאותה ששנינו ייזכריה כן קבומל אומר הרבה פעמים קריתי לפניו בספר דניאל התחיל הוא משמא והם משהרים הוא אוסר והם מתירים הכריז [עליהם] אנשים הללו של שוא הם של תהו הוא אמרו לו כבר בנית ואי אתה יכול לסתור כבר גדרת ואי אתה יכול לפרוץ אמר להם מפני מה אני מטמא ואתם מטהרים אני אוסר ואתם מתירים אמרו לו מפני שאתה "מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמר להם והלא עקיבא בן יוסף היה מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמרו לו הנח רבי עקיבא שלא הניח כמותו בארץ ישראל א"ל אף אני לא הנחתי כמותי בא"י אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תישים בעלי קרנים והם שגרונו אצלך וכן אמרו לנו לכו ואמרו לו בשמנו אם שומע מומב ואם לאו יהא בנדוי

ובריאה אין רשאי אווו איננט בנבול חבירו ולחלוק עליו, וכל שכן פחות ממנו. בכל דרכיך דעהו. אמר רבא אפילו לדבר עבירה, פירוש אפילו המתכוון לעשות עבירה, כיון שמשים בדעתו שהקב"ה יודע מעשיו נמנע, והיינו דכתיב והוא יישר אורחותיך. תניא ר' אומר אל ימנה אדם אפטרופא בביתו, שמא ינהג אשתו לדבר עבירה. וראיה לדבר אשתו של פוטיפר. תניא אמר ר' למה נסמכה פרשת שוטה לפרשת נזיר, לומר לך כל הרואה שוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, ומשמיה דר' יוחנן אמרו למה נסמכה פרשת שוטה לפרשת

ואימא הר הבים דאסור במנעל. ילפינן רקיקה מיניה לאיסורא תטיל דברי תורה לבזיון: הפרו סורסך. מלפורה בשעה שהכנוס בקל וחומר אבל בית הכנסת דשרי במנעל לא נילף רקיקה להחירה לשם שמים: הכי גרסינן **זלח קבוץ קנה מינה**. אם ראית פרקמטיא דרקיקה מאיסא אלא ילפינן מקפנדריא לאיסורא: ויברכו שם בזול קבוץ וקנה מינה ואסוף שסופה להתיקר: פשיטא. הא דאביי כבודך. בשכמל"ו עונים והמברך אומר ברוך ה' אלהי ישראל מן למה לי פשיטא שלא יורה אדם הלכה בפני רבו למה ליה לאביי

למשמע מכללה: בששניהן שוין. אם באת במקום חלמיד חכם ואינך גדול ממנו אל תטול עטרה לדרוש במקומו: **בכל דרכיך**. אפילו לעבור עבירה: דעהו. תן לב אם לורך מצוה הוא כגון אליהו בהר הכרמל עבור עליה: מחטא דתלמיותא. ברושי"ד שלגבויי"ש שהתפירות עשויות שורות שורות כתלמי מענה: להתרועע. להתרולך: אפוערופום. מכנים ומוליא נכסיו: כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותנן לכהן סוף שנלרך לו על ידי השתו. שנעשית סוטה: ה"ג וחיש חת קדשיו לו יהיו וסמיך ליה חיש חיש כי תשעה חשתו וכתיב והביה החיש הת השתו: חיש את קדשיו לו יהיו. שמעכב קדשיו אללו ואינו נותנן לכהנים וללוים: סוף שנלרך להן. שנעשה עני ולריך לכך ליטול מעשר עני: לו יהיו. לעלמו ילטרכו: המשתף שם שמים בלערו. שמברך על הרעה דיין האמת. אי נמי שמבקש רחמים מלפניו: בלריך. בלרתך: מועפות. לשון כפילה כדמתרגמינן וכפלת ותעיף (שמות כו): התרפית. מדברי תורה ביום לרה לר כחכה: ואפילו מלוה אחת. אם נתרפה ממנה כשבאה לידו ולא חש להתעסק בה לר כחו: התרפים מכל מקום. אף במלוה אחת משמע: מעבר שנים וכו'. ותנן אין מעברין את השנים אלא ביהודה דכתיב לשכנו תדרשום כל דרישות שאתה דורש לא יהו אלא בשכנו של מקום בפ"ק דסנהדרין (דף יא:): שגרו אחריו. למחות בידו: כבר בנים. שהגדלת שמנו לומר גדולי הדור הס: והלה עקיבה בן יוסף עשה כן. דתנן ביבמות א"ר עקיבא כשירדתי

לנהרדעא לעבר שנים בפרק בתרא

האשה שהלך בעלה ולרתה (דף קכב.):

ישעוים לא יצק גְּלְיוֹ שְׁבֶּּוֹ קָלָאת הוּא מִנְחַת זְּבְּרוֹ מַזְבֶּרָת עָּוֹן: במדבר ה טו זְהָיָה שַׁדִּי בְּצָרָיךְ וְכָּטֶּף תועפות לך: . 12. הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר

רבינו חננאל (המשר) תרומה ומעשר לכהז. לומר ווותה המעשר לכהן, לומו לך שכל הנמנע ואינו נותן תרומה ומעשר לכהן, לסוף שצריך לו על ידי אשתו, שנ׳ והביא האיש את אשתו אל הכהן, ולא עוד אלא שנצרך לו על ידי ממון שני ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה. אמר רבא ואם נותן לו מתברך שני לו יהיה, [לו יהיה] ממון הרבה. כל המשתף שם שמים בצערו. כל המשתף שם שמים בצלור,
ונותן צדקה מדוחק, כופלין
פרנסתו שני והיה שדי בצריך
וכסף תועפות לך, פירוש
תועפות כפלים כדמתרגם וכפלת ותיעוף. משום שהזכיר, וכפתוחיפוף. משום שהוכין, בעת [המ]כנסין פזר אמר, ר' אבהו משתעי כשירד חנניה בן אחי ר' יהושע לגולה, פירוש גולה פום בדיתא, כדתנן עד שרואה את כל הגולה לפניו כמדורת האש. ואמרינז בגמ׳ כמדודת האש, האמדינן בנמי מאי גולה פום בדיתא. היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ, שיגרו אחריו ר' יוסי בן כיפר ובן בנו של זכריה בן קבוטר, אמר להם למה באתם, אמרו לו ללמוד ינות באונם, אפור לד ללה תורה ממך, היה מכריז עליהם אנשים הללו חכמים גדולים ם הללו חכמים גדולים אבות ששימשו בעזרה, כדתנן זכריה בן קבוטל אומר פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל, התחילו הוא מטהר בוניאל, הוחיללו הוא מטמא והן והן מטמאין הוא מטמא והן מטהרין, היה מכריז עליהם אנשים הללו אנשים של תוהו הם, אמרו לו כבר בניתה והיעדתה להם שהם חכמים גדולים אינך יכול לסתור ולהפחתם, שלח אליהם מפני מה אתם עושין כך, אמרו מפני מה אתה מעבר שנים

מעני מו אחה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה וקובע חדשים בחוצה לארץ. אמר להם והלא ר' עקיבה בן יוסף עיבר שנם וקבע חדשים, פירוש, מרחשון וכסליו פעמים שלמים פעמים פסרון פעמים חדמים, אמרו לו הנח לר' עקיבה שלא היניח בארץ ישראל כמותו. ירד אמר להם אף אני [לא] הנחתי כמותי וירדתי, אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תיישים, כלומר נעשו חכמים גדולים, וכך אמרו לנו, אמרו לו משמנו אם חוור בו מוטב, ואם לא ידא בנידרי.

We began our shiur with;

- דרש רב נחמן בר רב - מאי דכתיב וייצר ה' אלקים את האדם

The word - יייצר - in this posuk - and Hashem created man - is written in the Torah with two Yuds.

The Gemara gives two explanations.

-1- אמר רבי שמעון בן פזי - אוי לי מיוצרי, אוי לי מיצרי

This double Yud alludes to man's constant struggle between the conflicting demands of his Creator, and the Yetzer Harah. It is as if he is saying;

Woe to me from my Creator, who will punish me if I succumb to my Yetzer Harah and commit sins, and woe to me from my Yetzer Horah, from whom I constantly suffer temptation.

The second explanation: -2- אמר רב ירמיה בן אלעזר - ברא הקב"ה באדם הראשון

The double Yud alludes to the fact that Hashem created Adam HaRishon with two figures - one male and one female that were joined back to back - and they were later separated into two separate people. As it says - אחור וקדם צרתני - Front and back You formed me.

The Gemara then cites another Posuk which refers to the creation of חוה.

את הצלע – Then Hashem built the side, that He had taken from Adam, into a woman. We have a machlokes regarding the meaning of את הצלע - the side.

- the - הצלע One said that רב ושמואל - חד אמר פרצוף - וחד אמר זנב side - means - פרצוף - a figure. Hashem created Chava out of the female figure that was initially joined with Adam, as R' Yirmiyah ben Elazar taught.

The other Amora said that הצלע refers to - זגב - a tail. Adam initially had an appendage, which was then cut off and fashioned into Chava.

The Gemara notes that while the posuk - אחור וקדם צרתני seems to support the one who says that Adam was created with two figures, as we just saw. The Gemara, however, goes on to explain that there are other ways to interpret this Posuk.

The Gemara then cites several other Psukim that seem to support one opinion over the other. However, the Gemora reconciles all of them with both opinions.

One of those Psukim is the posuk ייבן את הצלע - Hashem built the side. It seems to support the one who says that she was fashioned from Adam's tail, hence the term built. According to one who says that Chava was a fully-fashioned female from the beginning, why does it say that she was built, when all Hashem did was separate her from Adam.

The Gemara answers that ייבו refers to the fact that Hashem braided Chava's hair before bringing her to Adam.

דרש רב נחמן בר רב מאי דכתיב רבי שמעון בן פזי אוי לי מיוצרי - אוי לי מיצרי Struggle between CREATOR & יצר הרע רב ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקב"ה באדם הראשון Hashem created אדם הראשון with 2 FIGURES As it says אאור ולדם צר

Review DafHachaim.org

The Gemara also says that the words -- מיביאה אל האדם – and Hashem brought her to Adam – teach the following.

- מלמד שנעשה הקב"ה שושבין לאדם הראשון

It implies that Hashem prepared her for the wedding and made the necessary wedding arrangements. The Torah thus teaches us that a prominent person should be comfortable making wedding arrangements even for a person of lesser prominence.

Continuing the topic of Adam HaRishon, Rav Nachman bar Yitzchak says that it is logical to say that when Adam and Chava were originally joined back-to-back, Adam walked in front and Chava followed behind, for a Baraisa taught ם אחורי אשה בדרך, ואפילו אשתו – a man should not walk behind a woman in the street even if she is his wife. Thus, it would have been inappropriate for Chava to take the lead and for Adam to follow.

The Gemara later says; - מנוח עם הארץ היה, דכתיב, וילך מנוח אחר אשתו שנוח was ignorant for it states that he followed his wife. However, the Gemara says, this is not to be taken literally. Rather, it is to be understood as, he followed her advice.

Other teachings related to this topic: - כל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא One who follows behind a woman as she wades through a river - has no share in the world to come.

7 המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה.....לא ינקה מדינה דגיהנם.
One who counts out money for a woman from his hand into her hand, in order to gaze at her – will not be spared from the judgment of Gehinom, even if he has learned much Torah and done good deeds.

שנאמר, יד ליד לא ינקה רע

This is alluded to in the verse: "Hand to hand, he will not be spared from evil."

מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה לא ינקה מדינה דגיהנם שנאמר יד ליד לא ינקה רע

אמר ר' יוחנן, אחורי ארי ולא אחורי אשה – R' Yochanan said: Better for one to follow behind a lion than to follow behind a woman.

The Gemara cites several more teachings about the yetzer horah.

We now return to the Mishnah which explains the first posuk of מאהבת as follows:

יואהבת את ה' אלקיך You shall love Hashem

בכל לבבך - With all your heart - which means;

בשני יצרך - ביצר טוב וביצר - With both your good and evil inclination.

ובכל נפשך - With all your soul - which means;

נפשך - even if He takes your soul.

ובכל מאדך - And with all your wealth - which means;

- בכל ממונך - even if all your money is taken from you.

An alternative explanation:

בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, הוי מודה לו

With any measure that He metes out to you, you shall thank Him.

Both words, מדה and מודה, are alluded to, in the word מאדך.

Review

The Braisa in the Gemara quotes R' Akiva as the author of the explaination of the words ובכל נפשך - You should love Hashem with all your soul - to mean אפילו נוטל את נפשך - even if he takes your soul from you, you should still love Hashem.

The Gemara then cites a lengthy story about how R' Akiva himself fulfilled this teaching, and was ready to sacrifice his life על קידוש השם - in sanctification of Hashem's name.

The Gemara relates, how R' Akiva defied the Roman Government's decree against studying Torah.
- היה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה

He would gather public assemblies and teach Torah. He was eventually caught, and sentenced to be executed.

At the time of his execution – as the Romans were combing his flesh with iron combs – it was the time to recite the Shema. R' Akiva was getting ready to be מקבל עול מלכות שמים - to accept the Yoke of Heaven upon himself – and he said:

- כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה

All my life I was anticipating this interpretation of - ובכל נפשך

את נשמתך - even if He takes your Neshamah, and I would think.

מתי יבא לידי ואקיימנו - When will an opportunity present itself, so that I can fulfill this Mitzvah.

ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו - and now that it has come, shall I not fulfill it?

היה מאריך באחד - R' Akiva said Shema, and he drew out the

עד שיצתה נשמתו באחד - until his neshama departed. A bas kol emanated from Heaven and exclaimed: אשריך ר' עקיבא שיצתא נשמתך באחד - fortunate are you R' Akiva that your Neshama departed as you were saying the word "echad".

The next Halocho taught in the Mishna was;
ר לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח - לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח - with levity - while facing the Eastern Gate of the Har HaBayis;
שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים Since it is aligned with the doorway of the -

The Gemara explains the parameters of this law, and exactly where it applies.

The Gemara also cites a related Baraisa that teaches that one may not relieve himself while facing the Bais Hamikdash or with his back to it. He must turn his body in the other direction. The Gemara goes into the parameters of this law as well – as to whether it applies only to places from where the Temple is visible, or even to distant places.

Today's daf begins with a discussion of how one should conduct himself modestly in the bathroom. In fact the Gemara relates two separate instances where R' Akiva and Ben Azzai secretly followed their respective Rebbis into the bathroom in order to learn the proper way to conduct oneself. Upon being confronted with the question how they could be so brazen, they answered;

- תורה היא וללמוד אני צריך – These laws of conduct are considered Torah, and I must do what it takes to learn them! Moreover, Rav Kahana once hid his Rav's bedroom to observe his teacher's conduct during intimacy, and he said the same thing חורה היא וללמוד אני צריך!

2 One of the laws of proper conduct in the bathroom is; אין מקנחין בימין אלא בשמאל – we do not clean ourselves with the right hand, but only with the left hand.

The Gemara cites 4 reasons for this law:

אש דת למו - From His right hand the fire of the Law was given to them.

- ---2--- משפני שהיא קרובה לפה ---Because the right hand is generally used for eating.
- ---3--- מפני שקושר בה תפילין ---Because one uses his right hand to tie his Tefillin onto his left hand.
- ---4-- מפני שמראה בה טעמי תורה ---4-- . Because the right hand is used to indicate the trup the notes and tunes for reading the Torah.
- The Gemara mentions the fact that מזיקין demons commonly frequent the bathroom and could harm one who enters the bathroom alone. However, Rav Ami and R' Assi said:

י קבלה דבית הכסא, צניעותא ושתיקותא - We have a tradition that one who is modest and silent in the bathroom is protected. They also said:

רחמי החמי קבלה - the tradition regarding suffering is one of silence (acceptance) and praying to Hashem for mercy.

Review

The Gemara relates; אביי, מרביא ליה אמיה אמרא למיעל בהדיה לבית הכטא - Abaye's mother raised and trained a sheep to follow Abaye everywhere, so that it will also follow him into the bathroom, in order that he should not be there alone, and possibly be hurt by the Mazikim. This teaches us, that even the presence of an animal protects one from the demons. It should be noted, that Abaye's mother died in childbirth, and he was raised by his nursemaid. Out of respect and הכרת Abaye always referred to her as אם - Mother. Indeed, in several places in Shas we find Abaye saying;

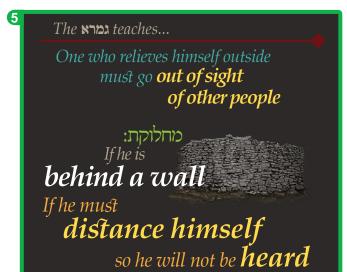
אמרה לי אם - My mother taught me......

The Gemara, next teaches that one who must relieve himself outside, must do so out of sight of other people. There is a dispute however, if he is behind a wall, whether he must distance himself to the point where he will also not be heard by others.

The Gemara relates an interesting story of a פפדן - a eulogizer - who wanted to praise someone as being צנוע - modest in his ways - and R' Nachman said to the יספדן: You cannot truthfully call that individual modest unless you know for a fact that he conducted himself modestly even in the bathroom, for the Baraisa states: אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא - סחפ is not called a 'modest person' unless he behaves modestly even while in the bathroom.

The Gemara then explains that the reason Rav Nachman did not want the eulogizer to attribute a quality to the deceased that he did not really posses is because the Baraisa teaches: בשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן המתים כך נפרעין מן המתים כך נפרעין מן המרום כד Just as retribution is exacted from the deceased when false praise is spoken about them, so too, retribution is exacted from the eulogizers who give false praise, and also from those who listen to the hesped and express their agreement to the false praise heaped upon the deceased.

The גמרא relates...
אביי מרביא ליה אמיה אמרא
למיעל בהריה לבית הכסא
Even the presence of an ANIMAL
protects one from the demons

Review

The Baraisa teaches איזהו צנוע, זה הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום who is considered modest? One who relieves himself at night as modestly as when relieving himself during the day, even though he cannot be seen at night.

The Gemara also teaches that it is considered immodest to speak while in the bathroom.

On the topic of modesty in the bathroom, the Gemara relates the story of Dovid HaMelech who spared Shaul HaMelech's life when Shaul was chasing him. Dovid said to Shaul, even though by Torah law you are considered a Rodef - a pursuer, and you deserve to be killed,

צניעות שהיתה בך חסה עליך - Your modesty protected you. I spared your life, because I saw how modest you are, in that you were very careful to seclude yourself very well when relieving yourself.

During this incident, Dovid cut off the corner of Shaul's garment.

אמר רבי יוסי ברבי חנינא R' Yosi ben Chaninah said regarding this incident:

כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם - whoever dishonors clothing, will in the end not benefit from them. As we find later in Dovid's life, the posuk says:

- והמלך דוד זקן בא בימים, ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו

They covered Dovid HaMelech with garments, but they did not warm him.

The Gemara relates that Dovid was also punished for saying to Shaul:

אם ה' הסיתך בי, ירח מנחה – If Hashem has incited you against me etc.

It was disrespectful for Dovid to call Hashem 'an inciter."

Hashem therefore punished Dovid and said;

וועים אני מכשילן בדבר שאפילו תינוקות של בית רבןיודעים אותו

I will cause you to forget a well-know Halachah, that even schoolchildren who learn Chumash are aware of. As it says;

כי תשא את ראש בני ישראל ונתנו איש כופר נפשו בפקוד אותם

It is forbidden to count the Jews by counting heads. Instead, you must use tokens, such as the מחצית השקל. And as a result of Dovid's counting Klal Yisrael, they were smitten by a plague, as it says;

. ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם.

On the topic of modesty in the bathroom...

רודף

צניעות שהיתה בך חסה עליך

During this incident cut off the corner of שאול garment

אמר רבי יוסי ברבי חנינא

כל המכזה את הכגדים סוף אינו נהנה מהם והמלך דוד זֹקוֹ בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו

The Gemara returns to the Mishnah.

The Torah states ומקדשי תיראו. Hashem says; "You shall revere my בית המקדש."

This results in the following Halochos:

- לא יכנס להר הבית במקלו, ובמנעלו, ובפנדתו, ובאבק שעל רגליו One shall not enter the Har Habayis with his staff, shoe, money belt, or with dust on his feet.

ולא יעשנו קפנדריא - He shall not make the Har HaBayis a shortcut.

The Gemara then says that this law applies to a בית הכנסת - a shul - as well. One shall not make the Shul a shortcut. However, there are 3 exceptions to this rule.

---ו--- הנכנס לבית הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדריא

If he entered the shul not with the intent to use it as a shortcut, but for the purpose of doing a Mitzvah there,

קפנדריא - Then, when he is ready to leave he may go out the other side.

---2-- מעיקרו מותר ---2 - אם היה שביל מעיקרו ---2 - If the path was there before they built the shul.

הנכנס לבית הכנסת להתפלל ---3---

If he entered the shul to daven, מותר לעשותו - then he may use it as a shortcut when he leaves.

Another version says, מצוה לעשותו קפנדריא. In this case, it is preferred to go out the other side, as was done in the Bais Hamikdash.

The Mishnah continued; רורקיקה מקל וחומר - Spitting, is of course prohibited. The Gemara says however;

- רקיקה בבית הכנסת שריא, מידי דהוה אמנעל

It is permitted to spit in a Beis HaKnesses, just as wearing shoes is permitted in a Beis HaKnesses, even though it is forbidden on the Har Habayis.

After some discussion about this rationale, the Gemarah gives another explanation;

בי ביתו - The shul should be treated at least equivalent to one's home. Just as one minds that his home be made into a shortcut, so too, the shul should not be made into a shortcut. However, one does not mind spitting or wearing shoes in his home. Therefore, it is permitted in the shul

Review
DafHachaim.org

Our shiur began with the Gemara referring back to that which the Mishnah said;

- כל חותמי ברכות שבמקדש היו אומרים עד העולם

In the first Bais Hamikdash, Berachos were concluded as follows:

הדעת ברוך חונן הדעת - for example.

- משקלקלו הצדוקים ואמרו אין עולם אלא אחד

When the צדוקים denied the existence of the World to Come, התקינו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם -

They instituted that in the second Bais Hamikdash they should say

הדעת הונן ברוך העולם עד מון העולם מון אלקי ישראל ברוך, thereby strengthening the belief in both worlds.

The Gemara explains. The reason for the extended conclusion of the brachah is;

ב לפי שאין עונין אמן במקדש – because we don't answer a simple Amen in the Bais Hamikdash. Rather, upon hearing a Brachah, or Hashem's name, in the Bais Hamikdash, the proper response is

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד – and therefore, the brachos in the Beis Hamikdash were extended as well.

The Gemara says the source for not answering a simple Amen in the Bais HaMikdash, is that the posuk first states: אחולם ברכו את ה' אלוקיכם מן העולם ועד העולם, upon which the extended conclusion is based.

And then it states:ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה, upon which the extended response is based.

These p'sukim, which were stated in connection with the building of the second Bais Hamikdash indicate, that the Berachos in the Bais Hamikdash, as well as the response to the Berachos, are to be longer than typical Berachos and responses recited outside the Beis HaMikdash.

The Gemara derives another law from the expression in this posuk

התהלה – exalted over every blessing and praise.

Namely, that there is an obligation to give praise - meaning answering אמן or

ועד - after each and every Beracha, rather than one response after all the Berachos.

The next and final Halacha in the Mishnah at the beginning of the Perek is;

- והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם

They instituted that one should greet his friend with the name of Hashem. As the Posuk says ה' עמכם - בועז said "Hashem is with you." To which they answered יברכך ה' - May Hashem bless you.

והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם

"לבלכם – בוע"

"Hashem is with you"

לבלכך ה'

May Hashem bless you

The Mishnah also cites additional sources, one of which is the Posuk עשות לה' הפרו תורתיך.

Rava explains that the posukן, הפרו תורתיך, הפרו לעשות לה' הפרו לה' הפרו לה' , can be read and interpreted two ways:

If it is read forward - in the normal way, it is understood as follows;

לעשות לה '' - It is time for Hashem to punish, because הפרו הורתיך - they have nullified your Torah, by committing sins. Alternatively, this posuk can be read backwards, and understood as meaning: - הפרו חורתך - The חכמים have issued a decree that is contrary to the Torah! Why? Because עת לעשות ' - it is a time to act for the sake of Hashem.

In other words, the Sages deemed it necessary to violate a law of the Torah for the sake of upholding the Torah. So too, in this case, the Chachamim allowed greeting one another with the name of Hashem, in order to promote friendship among Bnei Yisroel.

In a similar vein:

ברש בר קפרא, איזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה – Bar Kappara said. Which is a small passage in the Torah upon which all the fundamentals of the Torah depend? It is the Posuk

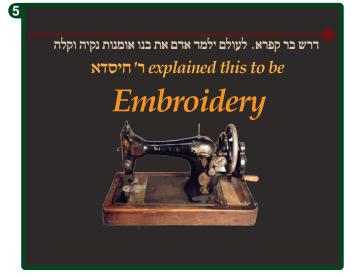
בכל דרכיך דעהו, והוא יישר ארחותיך - in all your ways you must know Him, and He will straighten your paths.

Rava explains that the words בכל דרכיך - in all your ways - means to include

אפילו לדבר עבירה - even to sin, if needed. This means, that sometimes one must even do a sin for the sake of Hashem. Of course, this discretion is reserved for Gedolei Yisroel of each generation.

Another teaching of Bar Kapparah; הקלה וקלה בר קפרא, לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה -A person should always teach his son a clean and easy trade. Rav Chisda explained this to be embroidery.

6 The Gemara continues with some additional teachings.

Rebbi says. We can learn from the story of יפוטיפר and יפוטיפר מוסף: פוטיפר אדם אפטרופס בתוך ביתו – a person should not appoint an administrator to oversee all his household needs. For we see that Potifar's wife took notice of Yosef only after Potifar appointed him as the administrator over his house.

Rebbi also taught:

- למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה - Why did the Torah place the passage of Nazir next to the passage of Sotah? To teach that:

- One who witnesses the process of a Sotah in the Bais Hamikdash should take a lesson, and become a Nazir and separate himself from wine.

Similarly, we learned: למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות Why is the parsha of Sotah next to the Parsha of Terumos and Maasros? To teach us, that one who withholds תרומה from the היש will end up needing the services of the Kohen, by his wife becoming a Sotah.

Moreover, the Gemara derives from the posuk את קדשיו לו יהיו - And a man's holy things – they will be for him, that one who withholds terumah and maaser will eventually become poor be forced to accept מעשר עני and other charity.

However,

תרומות אמת כדי בחק, ואם בר יצחק, ואם י if he does give תרומות חרומות י if he does give אמר י if he does give ומעשרות properly, he will become rich. As it says: איש אשר יתן לכהן לו יהיה - A person who will give to the Kohein, יהיה ממון הרבה - He will acquire much wealth.

Some additional teachings...

rays we can learn from
the story of פוטיפר פוטיפר אל ימנה אדם אפטרופס בתוך ביתו

also tought
למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סומה
הרואה סומה בקלקולה

למה נסמכה פרשת סומה לפרשת תרומות ומעשרות

To teach us...

One who withholds כהן from the תרומה Will end up needing the services of the

ואיש את קדשיו לו יהיו One who withholds תרומות & מעשרות

Will eventually be forced to accept מעשר עני

However

אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן סוף מתעשר

As it says
איש אשר יתן לכהן לו יהיה
לו יהיה
ממוו הרבה

The Gemara next relates the following incident. Chaninah the son of R' Yehoshua's brother היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ.

He was establishing leap years and ארץ outside ארץ outside ישראל. The Sages of Eretz Yisrael sent messengers, asking him to stop doing so, because the Jewish calendar can be established only in Eretz Yisrael.

The Gemara later explains that this is derived from the posuk כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים -

Because from Tziyon shall Torah go forth, and the word of Hashem from Yerushalayim.

The Gemara says that רבי עקיבא was an exception to this rule. He was permitted to establish the calendar even when he was outside Eretz Yisrael, because,

ישראל - there was no one left in Eretz Yisrael who was his equal in Torah scholarship.

As part of the previous discussion, the Baraisa teaches: חכם שטימא, אין חבירו רשאי לטהר, אסר, אין חבירו רשאי להתיר - If a sage pronounced something tamei or forbidden, his colleague may not rule it permitted.

The Gemara continues:

תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, היו שם רבי יהודה ורבי יוסי ורבי נחמיה ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי,

The Gemara relates that when the Rabbis entered the Beis Medrash in Yavneh, the following rabbis were present; R' Yehudah, R' Yose, R' Nechemya, and R' Eliezer the son of R' Yose Haglili.

פתחו כולם בכבוד אכסניא ודרשו, - they all began their remarks by first expounding - darshening - a posuk in honor of their hosts.

בכל מקום – R' Yehudah, opened the session as he was always the first to speak.

In one of his remarks R' Yehuda introduced the posuk

הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם -

Heed and listen Nation of Israel, today you have become a nation.

The Gemara then notes that the letters of the word also form the root of other words, which gives us other understandings of this Posuk. One of which is; הסכת - עשו כתות נעסקו בתורה -

Torah should be studied - in groups, rather than alone. לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה -

Because Torah is only acquired by studying in groups or with a study partner.

Similarly, R' Yose bar Chanina derives from the posuk the concepts of the posuk are alone, for one should study with a chavrusa and not alone. Also, we deduce from this posuk that one who studies alone may come to make foolish mistakes, and be guilty of sin. As the word - נואלו - means foolishness, and also refers to sin. Learning with others helps clarify the concepts by the varied understanding of each individual, and the correct conclusions will be reached. One will correct the errors on another, thereby avoiding possible sin.

The Gemara proceeds to quote many other derashos of these various speakers that relate to giving honor and showing appreciation for one's host or for anyone who shows kindness.

They also spoke about the significance of learning Torah, and the חשיבות of לומדי תורה, so that the hosts appreciate the value of המארח תלמיד חכם בתוך ביתו - one who hosts a Talmid Chacham in his home.

make foolish mistakes

Dedicated By: _

DafHachaim.org

ברכות ס"א

OVERVIEW of the Daf

- 1) A person should keep his words short when speaking before Hashem
- 2) Why the word וייצר is used in reference to the creation of man

The Gemara records different explanations why the word ייצר is spelled with two yuds.

3) The formation of Chava

Rav and Shmuel disagree as to the meaning of the word צלע used to describe the part of Adam used to form Chava. According to one opinion, it refers to a second figure that was on the back of Adam. According to the second opinion it refers to Adam's tail.

A lengthy discussion ensues with the Gemara trying to identify which opinion is correct.

As a side note, the Gemara discusses the prohibition of gazing at woman, walking behind a woman, and the parameters of the prohibition of walking past a shul without entering to daven.

4) The Yetzer Harah

Different descriptions are given to characterize the Yetzer Harah.

A Baraisa is quoted that relates the effects that different organs have on a person.

The topic of the Yetzer Harah is resumed with a contrast made between the righteous and the wicked.

5) Loving Hashem

R' Eliezer explains why Hashem commands that we love Him with all our soul and with all of our resources.

The story of R' Akiva's tragic death is told.

6) Lightheaded behavior opposite the Kodesh Kodashim

R' Yehuda in the name of Rav limits this restriction to the area close enough to be able to see the Beis HaMikdash.

There is a similar restriction regarding the direction a person should face when defecating. Regarding this restriction there is a dispute whether it applies even in a place one can not see the Beis HaMikdash, and whether it applies outside of Eretz Yisroel as well.

Today's Daf Digest is dedicated ל"ג ר' מרדכי בן ר' פסח

And as a refua shelaima for Zalman ben Maytke by the Rosenbergs, Englewood, NJ

Gemara GEM

"The Yetzer Harah is like a fly . . ."
אמר רב יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב

he Chofetz Chaim points out that there are creatures that have a certain instinctive fear of man. When one passes by a bird, for example, they quickly fly away due to this natural sense of fright. There are other creatures, on the other hand, who are insolent and stubborn. Even if they are chased and threatened by man over and over again, they return to irritate and hinder. An example of this is the fly. This pest imposes itself, under the imminent threat of being swatted, to continue to bother and annoy man, buzzing and nipping, sometimes incessantly, returning to wreak its bothersome mini-attacks from one direction and then from the other. As much as man battles this pesky nuisance, it returns to distract and dismay its victim.

This is why our sages have compared the yetzer hara to a fly. Man makes an effort to thwart this troublesome adversary, only to find that it shamelessly returns to attack once again. It approaches from different angles, and often without notice. In order to remain ahead of this devious fiend, man must continually be on alert, and diligently prepared to push it away. This is why our sages also say (Berachos 5a) that a person must always strengthen himself to ward off the yetzer hara. A person cannot rest assured that being that he defeated the yetzer hara on one occasion that he has won the battle. Every day brings with it its own challenges which must be met.

REVIEW and Remember

- 1. What is the disagreement regarding the origin of Chava?
- 2. When is it permitted to follow a non-Jew?
- 3. Why does the pasuk say "בכל מאדך and "בכל מאדך??
- 4. Why did R' Akiva refuse to refrain from teaching Torah?

<u>HALACH</u>AH Highlight

A blessing for the Mitzvah of martyrdom for the sanctification of the Name of Hashem

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה. והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות

When they took Rebbi Akiva out to be executed, it was the hour for reciting the Krias Sh'ma. The Romans combed Rebbi Akiva's flesh with iron combs, while Rebbi Akiva accepted upon himself the sovereignty of Heav-

Rebbi Menachem Rikanati¹, an earlier authority, writes that those martyrs who sanctify the name of Hashem are required to pronounce a blessing because they fulfill a Mitzvah of Scriptural origin with their martyrdom. Rebbi Menachem Rikanati does not, however, offer the formula of this blessing. One possibility is proffered by the Shelah². He writes that upon becoming clear that one will be martyred in the presence of ten Jews³, the person should pronounce with joy the following blessing shortly before being killed:

ברוך אתה ה׳ אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקדש⁴ שמו ברבים

It is clear from his comments there that this formula was drafted by the Shelah. A different, lengthier version is recorded by the Yosef Ometz⁵. He quotes the penitent prayer (וידוי) composed by Rav Asher of Vankbort to be said if a pogrom-like action appears imminent. Therein there is the following blessing: ברוך אתה הי אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לאהוב את שם הנכבד והנורא ההיה והוה ועתיד להיות, בכל לבבנו ובכל נפשנו, ולקדש שמו ברבים. ברוך אתה הי מקדש שמך ברבים.

It appears that the version of the Shelah is the acknowledged version that was uttered by countless thousands of Jews.

Some authorities question the possibility of a blessing being required for the Mitzvah of martyrdom. The Maharam Shik⁷, a primary student of the Chasam Sofer, states that he doesn't believe that Hashem would approve of such a blessing. He argues that we find that when the Egyptians were drowning in the sea, Hashem disapproved of the desire of angels to sing His praises. Hashem said: "My handiwork is drowning in the sea, and you desire to sing?" All the more so, when Jewish blood is being spilled that Hashem would not desire that a blessing be said. A similar contention is raised by the Beis David⁹ of Saloniki, Greece. He references the famous responsum¹⁰ regarding blessings. Therein it is explained that a blessing is not recited when the court executes an individual convicted of a capital crime because Hashem has mercy upon His creations, and does not necessarily desire the demise of the wicked. The Beis David does, however, present resolutions to this question, and ultimately upholds the recitation of this blessing.

- פסקי ריקאנטי (סיי עי)
- שני לוחות הברית (שער האותיות אות אי) .2
- .3 אמנם עיי משייכ בדרכי תשובה (סיי קנז אות כב) בשם סי פני מבין על סנהדרין, ומה שהסיק עייפ דברי השלייה אלו. עייש.
- עיי בקרבן נתנאל (פסחים פייא סיי יי אות כי <השני>, דף קכד עייא בראייש) שכתב לפי שיטת ריית צריך לברך בייעליי, ודלא כנוסח הזה שבשלייה. עייש. ועיי בשדי חמד (אספייד מעי ברכות אות כב).
 - יוסף אומץ (סיי תפג, עמי 101)
- עיי בסי בכל נפשך (סיי יח הערה גי, עמי קטז) שכתב שמקובל בידינו נוסח השלייה וציין לשויית ממעמקים חייב (סיי ד) ששמע בשם החפץ חיים והגרייא וסרמן לברך כנוסח השלייה.
- מהריים שיק על תריייג מצוות (מצוה רצז) והובייד בדרכי תשובה (סיי קנז אות כב). [ועיי בדומה בשויית מהריים שיק (חאוייח סייס שלו) שכתב שהטעם שלא מברכים על מצוות זכירת מעשה עמלק הוא כמייש הרשבייא בתשובה (חייא סיי חייי) שעל קלקלה אין מברכין. עייש.]
 - מגילה (יי עייב) וסנהדרין (לט עייב). השווה שמות רבה (פרשה כג סיי זי).
 - שויית בית דוד (חיוייד סיי עז דייה נראה) .9
 - 10. שויית הרשבייא חייא (סיי חייי) ■

Tznius Behavior אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה דכתיב וילך מנוח אחרי אשתו

ne time, R' Shach, zt"l, was told that the custom of the gentile society is to exhibit "chivalrous" behavior by allowing women to walk in front of the men, which is in direct contrast to what the Gemara describes as proper tznius. Rav Schach responded by acknowledging that, in fact, the custom of the world is not in accordance with Torah values, and he quoted our Gemara to reinforce his disapproval of it.

R' Shach used the opportunity to clarify our Gemara. Why, he asked, is the Gecritical of him?

Let us think a bit further. Let us assume that Manoach was really excited

mara so critical of Manoach, even brand- about the news. Do you think he put his ing him as an יעם הארץ? After all, let us shoes on the wrong feet, just because he imagine what was happening at that mo- was in a hurry? Did he put his hat on his ment. Manoach and his wife were child-elbow, or forget to put on a coat if it was less for years. Suddenly, his wife comes cold? Rather, when a person is in a hurry, home with unbelievable news about having it is perhaps the best time to see what is met an angel and of being told about hav- ingrained as his real nature, and how he ing a child. He must have been so excited acts out of genuine habit, rather than as an and overwhelmed, that when he ran out to orchestrated plan. In a moment of crisis, see if he could see the angel, he happened when a person cannot think, we then see to be behind his wife. Does this mean that behavior that is more indicative of his nahe was ignorant and uneducated? Maybe ture. If, at this moment, Manoach walked it just means that he wasn't thinking at behind his wife, this demonstrates that this that moment, and he ran outside. The type of conduct was part of his nature, and fact that he was behind his wife was per- this is why our sages are so judgmental of haps a coincidence! Why is the Gemara so him. This is why they conclude that he was a genuine עם הארץ. ■

ברכות ס"ב

OVERVIEW of the Daf

1) Learning proper conduct from observation

Three stories are related about students hiding themselves to observe their Rebbe's conduct when relieving themselves and having marital relations.

2) Wiping with the left hand

A number of different reasons are offered for why it is necessary for a person to wipe themselves with the left hand.

3) Issues regarding a bathroom

The Gemara outlines the benefits for one who practices modesty when going to the bathroom.

Different Amoraim employed different methods to protect themselves from harmful spirits while in the bathroom.

There is a dispute how far one must distance himself from others when defecating.

The Gemara clarifies the extent one is obligated to practice modesty when defecating at night.

4) Advice from the sages

A number of pieces of advice are presented from the sages regarding proper conduct when defecating, when sleeping and other pieces of general advice.

5) Speaking in the bathroom

The story is told of R' Safra and R' Abba which demonstrates the impropriety of speaking while in the bathroom.

6) Shaul and Dovid HaMelech

The Gemara notes the extreme modesty practiced by Shaul HaMelech.

A second encounter between Shaul and Dovid HaMelech is presented which leads to a discussion of the mistake of counting the people by Dovid HaMelech and the plague that followed.

7) Kapandaria

The Gemara explains the etymology of the word "יקפנדריאי".

Instances when a Beis HaKnesses can be used as a shortcut are noted.

8) Spitting

A parable is given that characterizes the impropriety of spitting in the Beis HaMikdash.

Rava begins a discussion about whether it is prohibited to spit in a Beis HaKnesses. ■

Today's Daf Digest is dedicated The Muskat and Lindner families In loving memory of their mother מרת ציפורה פייגא בת הרב אלכטנדר טנדר ע"ה

Gemara GEM

Cutting corners

כל המבזה את הבגדים לסוף אינו נהנה מהם, שנאמר והמלך דוד זקן כוי

e must try to understand why Dovid HaMelech was punished for cutting off the corner of the cloak of Shaul. What could Dovid possibly have done under the circumstances less than he actually did? We should remember that Dovid was being pursued by Shaul, who wanted to kill him. Accordingly, Dovid had the legal right to kill Shaul, in order to save his own life from this threat. Instead, as explained by the Ein Yaakov, Dovid decided to cut off a corner of the cloak of Shaul, and to later show it to him, which he did. Dovid hoped that this would prove to Shaul that he, Dovid, meant no harm to him, and that Shaul would therefore cease his pursuit of Dovid. Therefore, Dovid hoped to prevent bloodshed by cutting off a small corner of the garment Nevertheless, our sages fault Dovid for cutting not only a piece of the garment of Shaul, but an entire corner. This was enough of an insensitivity to earn him a mild condemnation, and for him later to lose the warming benefit which clothing provides.

This is a frightening lesson, in that even at a moment when his life was in mortal danger, Dovid was held accountable for his having overreacted. He was expected to have remained calm and fully in control of his faculties, and to realize that his objective could have been adequately fulfilled by merely cutting a small piece of the garment, and not an entire corner. Of course, such demands for perfection upon a person cannot be expected from everyone. But, from Dovid, who was destined to be the king of the nation, the author of Tehillim, and the progenitor of the Moshiach, this level of expectation was reasonable.

REVIEW and Remember

- 1. What are the different reasons given for wiping with the left hand?
- 2. How should a tzanua act when relieving himself?
- 3. What protected Shaul from being killed as a pursuer (רודף)?
- 4. When is it permitted to use a Beis Haknesses as a shortcut?

HALACHAH Highlight

Speaking in the washroom

אמרי להו: אנן קבלה גמירינן, קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא. Rav Ami and Rav Assi said to them: "We have learned a tradition. The tradition for the lavatory is modesty and silence.

אמר ליה: עד השתא לא עיילת לשעיר, וגמרת לך מילי דשעיר, ... אלמא לאו אורח ארעא הוא.

Rav Abba said to Rav Safra: "You have not gone to Se'ir, yet you have learned their customs of immodesty in the lavatory. ... We must conclude that it is inappropriate to do as you did and speak. [This adaptation follows Rashi's interpretation of the passage.]

 $oldsymbol{\Gamma}$ ama¹ codifies the interdiction of speaking in the lavatory. Rav Ovadiah Yosef זצ"ל has written² a thorough treatment of the matter of speaking in the lavatory. We will present some points of that responsum.

Rashi's interpretation of the Gemara that speaking is prohibited in the washroom due to immodesty is endorsed by other Rishonim³. However, still other Rishonim⁴ appear to understand that Rav Abba's objection to Rav Safra was because Rav Safra invited Rav Abba into the lavatory while he was still inside. However, כייכ האור זרוע חייא (סיי קלז). וכן משמע בפירוש הראייש לתמיד (כו עייא). the Rama appears to opine like Rashi.

Rambam⁵ writes that one should not speak then even for an urgent matter. Rav Chaim Yosef David Azulai⁶, the Chid"a, explains that Rambam surmised from our Gemara's explanation of Rav Safra's view that one may speak if one suspects danger, however, for anything else, even a great need, it would remain forbidden to speak.

Rav Yosef addresses at length the opinion of the Sefer Charedim⁷. The Charedim explains that the prohibition of speaking in the washroom is due to the danger of demons who occupy the lavatory. This concern is not one of immodesty, but rather of danger. This approach is based upon anecdotes and deliberation in our Gemara. Rav Yosef counters that sources⁸ indicate that the concern for demons in lavatories existed in the days of the Talmud

when the lavatories were in the fields, removed from inhabited areas. Conversely, today when lavatories are located in well inhabited areas, the concern for demons is mitigated. Even according to the Kabbalistic viewpoint⁹ that a negative energy (רוח רעה) exists in the lavatory, possibly our lavatories that are more hygienic and cleaner, do not have this full status of lavatory.

However, according to Rambam who forbids talking even for great necessity, the prohibition is rooted in the obligation of modesty, and not out of concern for evil forces. Still, Rav Yosef finds room for leniency if there exists the potential for financial loss¹⁰, since possibly even Rambam would agree to this. Yet, a person, even speaking in order to prevent potential financial loss, should be as quick and curt as possible.

It should be noted that the Mishnah Berura¹¹ opines that the prohibition of speaking even for great necessity applies when one is actually defecating, however, if one is not so occupied, but is simply in the washroom, one may speak for a great need. Rav Yosef¹² contests this view. ■

- רמייא (סיי גי סייב) .1
- .2 שויית יביע אומר חייח (חאוייח סיי אי). דברינו כאן מבוססים על סכום תשובתו זאת שהדפיס מר בריה דרבינא, רבי דוד יוסף בסי הלכה ברורה חייא (חלק אוצרות יוסף סיי וי, עמי כי ואילך).
- וכייכ רבי אליהו מלונדריש בפסקיו (ברכות עמי קל).
- ר"ח שהובא באור זרוע שם. וכן פירש הריטב"א כאן, וכן נראה שיטת המפרש שם בתמיד (כז עייב).
- פייה מהלי דעות הייו. ואעייפ שהרמביים כתב דבריו שם על תלמידי חכמים. לאו דוקא הוא, וכאשר האריך להוכיח ביביייא שם (אות בי)
 - מחזיק ברכה (קונטרס אחרון סיי גי)
 - סי חרדים (מצות לא תעשה מדברי סופרים התלויות בפה בקנה פייד סייז)
- היעבייץ במור וקציעה (סיי גי) לענין אמירת התכבדו מכובדים. וכן בסי תורת חיים סופר (סיי גי סייק די).
- זוהר הקדוש בהקדמה (דף יי עייב) ושער מאמרי רשבייי (פרשת תצוה)
 - .10 כייכ בסי טהרת המים (מעי די אות לו) לחד תירוצא
 - 11. סיי גי סייק די
 - 12. שם אות גי ■

Influenced by one gaze

תניא א"ר עקיבא פעם אחת נכנסתי אחר רי יהושע...אייל בן עזאי עד כאן העזת פניך...תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא

ur Gemara tells us that Rabbi Akiva and Ben Azai followed their teachers to great lengths in order to learn about their every move. Why, however, was this necessary? Why couldn't their rebbeim simply have taught these worthy students these lessons, without their having to be followed and observed under extreme circumstances?

The lesson we learn from here is that there is no better way of learning other than

to actually witness and observe how some- When R' Aharon finally was introduced to thing should be done. As the students re- him and saw the work this man was doing, plied each time, "This is Torah, and to study R' Aharon was impressed, and he asked him is essential to us!" The Gemara (Horayos where he received his guidance and inspira-12a) brings the wise words of R' Mesharshia tion to accomplish so much. The man told who instructed his son to prepare the shiur him that he had merited to have one time before entering the classroom in order to be seen R' Yisroel Salanter. That one opporable to gaze at the rebbe's lips during the tunity affected him profoundly, and just gazshiur itself. He told him to heed the words ingupon the face of R' Yisroel provided him of Yeshayahu (30:20): "Your eyes shall see with a charge that lasted a lifetime. your teacher."

R' Aharon could not get over hearing Ray Aharon Kotler, zt"l, once visited this man's story. That one moment of inspi-London. He was told that outside the city ration and excitement of seeing the face of there was a Jew whose entire life was filled R' Yisroel Salanter had impacted upon this with holy endeavors, dedicated to Torah and man and had infused him with enough gemilus chasadim. This man arranged To- strength and drive to carry the yoke of Torah rah classes and institutions of tzedaka and for many years. Such is the power of even a R' Aharon asked to meet him. single personal experience! ■

ברכות ס"ג

OVERVIEW of the Daf

1) Spitting (cont.)

Rava revises his explanation why spitting in a Beis HaKnesses is permitted.

2) The proper response to brachos recited in the Beis HaMik-dash

The Gemara presents the source for not answering "Amen" in the Beis HaMikdash.

3) Greeting others with Hashem's name

The reason for the many pesukim in the Mishnah to demonstrate this point is explained.

4) Teachings of the sages

Different lessons related to studying and teaching Torah are presented.

Three lessons from Rebbi are presented.

The consequence for not properly giving Terumos and Ma'asros and the reward for proper distribution is discussed.

Two teachings related to distress.

5) The story of Chanina the nephew of R' Yehoshua

The story is told of Chanina the nephew of R' Yehoshua setting the calendar from Bavel and the harsh criticism that followed from the sages in Eretz Yisroel.

6) The drashos of the sages in Yavneh

A Baraisa presents the drashos given by four sages when they arrived in Yavneh. Each one began with the theme of honoring their host.

Following R' Yehudah's first drasha the Gemara digresses into a discussion of the pesukim quoted by R' Yehudah.

R' Yehudah gives a second drasha about Torah and the need to exert oneself for the sake of Torah study. This leads to other teachings regarding self sacrifice for the sake of Torah.

The drashos of three more sages in Yavneh are recorded.

REVIEW and Remember

- 1. According to the Gemara's conclusion, why is spitting permitted in shul?
- 2. How does one include Hashem in their difficulty?
- 3. Why did the Chachamim overturn the ruling on Chanina, R' Yehoshua's nephew?
- 4. What happens to a person who does not learn in a group?

Gemara GEM

The Empathy of Heaven

כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו

hen a person experiences any type of distress, he should recognize that his condition is felt in the heavens, where his difficulties are shared. The Gemara (Chagiga 15b) tells us that even when a person is in pain, the shechina, caponizes with him and calls out, "Woe to my head! Woe to my arm!"

Therefore, when a person prays that his situation be improved, and that he be saved from his dire straits, his focus should be that the shechina be relieved from its suffering, as well. The Zohar expounds upon the verse (Yeshayahu 21:11) "Watchman, what of the night?", and it teaches how Hashem proudly proclaims: "The Jewish people ignore their own pain and they beseech relief for Me!" When one's heart feels the hurt of the shechina rather than his own, the salvation is soon to come. The verse states (Tehillim 3:9): "לה' – לה' הישועה" – the blessing is certain to come upon Your people.

The statement of our Gemara reflects this concept. When we join the Name of Heaven together with our travails, and we daven for the sake of the honor of Heaven which suffers together with us, we can anticipate a double measure of blessing to ensue. The shechina, which is the source of all blessings, will reward us for our care and our concern.

HALACHAH Highlight

Standards of conduct in the synagogue
אמר רבא כי ביתו. מה ביתו אקפנדריא קפיד אינש, ארקיקה ומנעל
לא קפיד אינש, אף בית הכנסת קפנדריא הוא דאסור, רקיקה ומנעל

Rava said that the standard of conduct in a synagogue is equal to the standard one would maintain in his own home. Just as in one's home, a person would resent people using it as a shortcut, so too in the synagogue, taking a shortcut through the synagogue is forbidden. However, when it comes to spitting and entering with shoes, just as one is not particular in one's home, so to in a synagogue these would be permitted.

From the Gemara it is clear that entering the synagogue wearing shoes is completely permitted. The Meiri¹ writes that

Continued on page 2)

Today's Daf Digest is dedicated In loving memory of their son, ישעי' שמחה בן ברוך יוסף ז"ל

By Dr. & Mrs. Baruch Twersky, Los Angeles, CA

although it is permitted to enter the synagogue wearing shoes, one enters the synagogue wearing sandals, he will trek into the the custom is that one who enters the chamber where the To- synagogue some refuse stuck to his sandals. This is not respectrah scroll is located removes his shoes. Rav Shlomo Duran, in a ful to the honor of the synagogue. However, to enter with shoes lengthy responsum², explains that honor and respect are subject is correct, as long as they have been cleaned of all mud and reto the accepted norms and practices of the locale. Accordingly, fuse. This concern is already stated in Sefer Chasidim⁸. in places where one does not stand before important officials while still wearing shoes, it would follow that in a synagogue as boots. However, they add that in places where one would stand well, one would not enter wearing shoes. He adds that his fa- before important officials wearing boots, it would be permitted ther, Rav Shimon Duran, the Rashbat"z, established the rule to enter the synagogue such. One contemporary Posek¹⁰ states that one could not enter the synagogue while wearing shoes. that it is prohibited to pray wearing rubbers. Rav Yehuda Ayash³ quotes this responsum of Rav Duran, and states that this was the custom in Algiers, and it is an appropri- שויית הרשבייש (סיי רפה), ובא לציון בברכייי יוסף (סיי קנא אות חי) ate one. However, Rav Chaim Yosef David Azulai⁴ guotes the responsum of Rav Duran and comments that in most places the custom is to enter the synagogue wearing shoes, even in places where the gentiles do not enter their places of worship wearing עיי ביפה ללב ח"א (סיי צא אות ד) בשם הרב דברי מנחם (סיי צא shoes. He adds that it is possible that this custom is intended to differ from heretics who pray barefoot. Other authorities⁵ record that one should wear shoes into the synagogue in order not to appear that we are imitating the gentile practices.

Some Poskim⁶ quote Rav Moshe Mintz⁷ as holding that one עיי במחצית השקל (סיי צא ס"ק הי) ובפרמ"ג (שם בא"א) וכן may not enter the synagogue in shoes. However, an examination of the responsum of Rav Moshe Mintz itself reveals that he שוית באר משה חייד (סיי טז אות אי דייה ודע) ועיי בסי אשי ישראל was discussing sandals, and not shoes. It appears that their san- פרק יי הערה כי) שנסתפק בזה. אמנם השווה לשויית שבט הלוי חייב dals were worn outside, and people were not necessarily careful

(Highlight...Continued from page 1) where they stepped while wearing them. The concern is that if

Some⁹ assumed that Rav Moshe Mintz was referring to

- (215 כאן (עמי .1
- ובסי מחזיק ברכה (סיי צא אות וי)
 - מטה יהודה (סיי צא סייק בי)
 - ברכי יוסף (סיי קנא אות חי)
- הגהייט אות בי). אמנם עיי בשויית חתם סופר (חאוייח סיי לא). ודוייק.
 - כנהייג (סיי צא בהגהייט) ומשם למגייא (שם סייק ה)
 - שויית מהריים מינץ (סיי לח)
- ספר חסידים (סיי תתכב). עייש בהגהות מקור חסד. ועיי בסי מקור חיים לבעל חות יאיר (סייס צא) משייכ בשם סי חסידים.
- במשנייב (שם סוסייק יב)
- (סיי קכ אות גי). ■

STORIES off the Da

"Dead to the World" מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה

ow are we to understand the virtue of being willing to die in the tent of Torah, when the Gemara (Yoma 85b) teaches us that the Torah states (Vayikra 18:5): "You shall live by them", and not that we should die by them.

We can illustrate with a parable. Once there was a successful businessman. Customers from near and far flocked to buy his merchandise. Due to his popularity, he prospered. Yet, this success kept him exceedingly busy. He was so overwhelmed that he did not have time to go to the local shul to daven with a

Years passed, and the man was getting older. His strength began to diminish, and

calmly responded that he had been delayed business together with you." with an important matter.

might suffer as a result of this?"

The husband explained "Please try to them. ■

he started to consider the end of his days. understand. If the Angel of Death would He decided that he had to prepare now come and tell me that the time has "provisions for his eternal destination". come for me to go, would I be able to The next morning he woke and went to negotiate and buy time claiming that I was daven with a minyan. After davening he busy with my customers? Try to think of sat for two hours to learn Torah. When he me as being unavailable due to my being finally arrived at his business, several hours dead. Now, the truth is that in two hours later than usual, his wife confronted him. from now I will come back from this "The store is filled with people asking for extreme situation of being unavailable due you! They are anxious and getting to being "dead", but that is to our fortune. impatient! Where have you been?" He I will then enter the store and take care of

This is how to understand the The next morning when the man was directive of our sages in our Gemara. The again delayed in arriving at work, his wife world is a busy place, and people become went out to find him. She was shocked very occupied. Yet the Torah can neverthewhen she eventually found him in shul, less be sustained if a person considers sitting and studying Torah. She angrily himself as "dead to the world" during those began to scold him. "Are you out of your precious hours when he does sit down to mind? The store is filled with customers, learn. Using this approach, a person can and you are sitting here studying! Don't succeed in devoting time to Torah study you care about the loss of money which we and to mitzvos, each of which provide life and eternal benefit to those who partake of

Point By Point Summary Of Tosfos

Berachos 61

Rabbi Eliezer Chrysler

Tosfos Summary

- COLLAPSE ALL

1.

TOSFOS DH V'CHOL HA'OVER ACHOREI ISHAH B'NAHAR EIN LO CHEILEK LA'OLAM HA'BA

תוספות ד"ה וכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעוה"ב

(SUMMARY: Tosfos elaborates on the statement.)

פי' אם רגיל בכך ...

CLARIFICATION: If he is used to doing so

לפי שיבא לידי נאוף, וסופו יורד לגיהנם.

REASON: Because it leads to adultery, which in turn, will cause him to descend to Gehinom.

2.

TOSFOS DH ELA ME'ATAH GABI ELKANAH DI'CHESIV VA'YEILECH ELKANAH ACHAREI ISHTO

תוספות ד"ה אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב וילך אלקנה אחרי אשתו

(SUMMARY: Tosfos erases this quotation.)

שבוש הוא שאין פסוק זה בכל המקרא, ול"ג ליה.

CORRECTION: This quotation is an error and needs to be erased, since there is such Pasuk in T'nach (See Maharshal & Maharsha).

Download the All Daf App

DAILY DAF YOMI

RABBI ARYEH LEBOWITZ

RABBI ELI MANSOUR

RABBI ELUZAR NISSAN RUBIN

RABBI MOSHE ELEFANT

RABBI SHALOM ROSNER

RABBI SRULY BORNSTEIN

RABBI SHLOMIE SCHWARTZBERG

RABBI ZECHARIA RESNIK

DAF SERIES

JEWISH HISTORY

PESUKEI HADAF

DAF IN PRACTICE

DAF IN DEPTH

Point By Point Summary Of Tosfos

Berachos 62

Rabbi Eliezer Chrysler

Tosfos Summary

- COLLAPSE ALL

1.

TOSFOS DH RAVA MEKAMEIH DE'HAVAH REISHA ETC. BASAR D'MALACH AVDAH LEIH KAVSA U'MANCHA LEIH YADA ETC.
'תוספות ד"ה רבא מקמי דהוה רישא כו' בתר דמלך עבדה ליה כוותא ומנחא ליה ידא כו

(SUMMARY: Tosfos resolves this Gemara with the Gemara earlier which implies that his wife died before Abaye.)

תימה, דע"כ לא מלך רבא עד אחר פטירתו של אביי. כדמשמע לעיל בעובדא דבר הדיא.

QUESTION: It is clear that Rava did not become the Rosh Yeshivah until after the death of Abaye, as is evident from the episode with bar- Hedya cited earlier (56.).

וכן בכתובות - דקאמר 'חומה דביתהו דאביי אתיא לקמיה דרבא, בסוף פרק אע"פ (ד' סה.).

1. **PROOF:** And similarly in Kesuvos - where the Gemara (at the end of Perek Af-al-Pi, Daf 65.) relates how Chomah, Abaye's former wife, came before Raya.

וזהו תימה. דלעיל (ד' נו.) משמע דראה בחלום פטירתה קודם פטירתו דאביי?

2. **QUESTION (CONT.):** The question now is from the Gemara earlier (on Daf 56.) which implies that Rava dreamt about his wife's death before Abaye died?

וי"ל, מכל מקום לא נפטרה עד אחר אביי.

ANSWER: Nevertheless, she did only died after Abaye.

SALIKU TOSFOS DE'MASECHES B'RACHOS

Download the All Daf App

DAILY DAF YOMI

RABBI ARYEH LEBOWITZ

RABBI ELI MANSOUR

RABBI ELUZAR NISSAN RUBIN

RABBI MOSHE ELEFANT

RABBI SHALOM ROSNER

RABBI SRULY BORNSTEIN

RABBI SHLOMIE SCHWARTZBERG

RABBI ZECHARIA RESNIK

DAF SERIES

JEWISH HISTORY

PESUKEI HADAF

DAF IN PRACTICE

DAF IN DEPTH

Perek 21

Not to act frivolously with women who are forbidden³⁷.

Laws of how to conduct oneself with one's wife, and women in general.

Previously we have discussed all the forbidden relations.

Here the Rambam describes activities which would very likely lead to forbidden relations as arayot. Those acts are also Biblically forbidden.

These acts are forbidden when directed towards someone who falls in the category of forbidden relations as *arayot*. Examples are winking, gazing, smelling her perfume, kissing etc. To inspect an unmarried woman for purpose of marriage is allowed.

Also, the above does not apply to one's children i.e. father to daughter, or mother to son. Lesbian relations are forbidden.

It is forbidden to release sperm wastefully.

A man is free to relate fully with his wife, but it is exemplary conduct to sanctify these acts, because their purpose is to be fruitful and multiply.

Laws are discussed which promote this conduct.

Our sages advised that we should marry off our children soon after they mature.

A person should sell everything he has and marry the daughter of a Torah scholar.

This will ensure that his children are Torah scholars.

Similarly, he should marry his daughter to a Torah scholar, because there is no disgusting behaviour or strife in the home of a Torah scholar.

פרק כ"א

אָלָא שָׁרָאוי לַעֲשׁוֹת כֵּן. אֲבָל לֹא יִסְתַכֵּל דֶּרֶךְ זְנוּת. הֲרֵי הוא אומֵר (איוב לא א) ״בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינֵי וּמָה אֶתְבּוֹנֵן על בתולה":

ד. וּמָתֶר לָאָדָם לְהַבִּיט בָּאִשְׁתוֹ כִּשְׁהִיא נַדָּה וְאֵךְ עֵל כִּי שָׁהִיא עֶרְוָה. וְאַף עַל פִּי שָׁיֵשׁ לוֹ הַנָאַת לֵב מִמֶּנָה בִּרְאִיָּה הוֹאִיל וְהִיא מָתֶּרֶת לוֹ לְאָחֵר וְמֵן אֵינוֹ בָּא בָּיָה לְדְבַר מַבְשוֹל. אֲבֶל לֹא יִשְחֹק וְלֹא יָקַל רֹאש עִמָּה שֶׁמָא יַרְגִּיל לעברה:

ה. אָסוּר לְהִשְׁתַמֵשׁ בְּאשָׁה כְּלֶל בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה בֵּין שִׁפְּחָה בֵּין מְשָׁהְרֶת שֶׁבָּא יָבוֹא לִידִי הִרְהוּר. בְּאֵי זֶה שִׁמוּשׁ אָמְרוּ רְחִיצַת פָּנָיוֹ יָדָיוֹ וְרַגְלָיו וְהַצְּעַת מִטָּה לְפָּנָיו וְבָוֹינֵת הַכּוֹס. שָאֵין עוֹשָה לְאִיש דְּבָרִים אַלוּ אֵלֶא אשְתּוּ בּלְבַר וָאֵין שוֹאֲלִין בִּשְלוֹם אָשֶׁה כְּלֶל וַאֲכָּלוֹ עַל יַדִי שְׁלִיחִ: ו. המחבק אחת מן העריות שאין לבו של אדם נוקפו עַלַיהָן אוֹ שֶׁנִשֵּׁק לְאַחַת בֵּיהָן כְּגוֹן אֲחוֹתוֹ הַגְּדוֹלֶה וַאֲחוֹת אָמוֹ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אַף עַל פִּי שָאֵין שָׁם תַאֲוָה וְלֹא הֲנָאָה

א. כַּל הַבָּא עַל עַרוַה מִן הַעַרִיוֹת דֵּרֶךְ אִיבַרִים אוֹ שַׁחְבַּק וְנַשֵּק דֶּרֶךְ תַּאֲנָה וְנָהֶנֶה בְּקַרוֹב בָשָּׁר הֲרֵי זָה לוֹקָה מִן הַתּוֹרָה. שָׁנָאֲמַר (ויקרא יח ל) "לְבִלְתִּי עֲשׁוֹת מֵחְקוֹת הַתּוֹעֲבֹת" וְגוֹיֹ, וְנֶאֲמֵר (ויקרא יח ו) "לֹא תַקְרבוּ לְנֵלוֹת עֶרְוָה". כְּלוֹמֵר לֹא תִקְרבוּ לְדְבָרִים הַמְּבִיאִין לִידֵי גִּלוּי

ב. העושה דבר מחקות אלו הרי הוא חשוד על העריות. וְאָסור לָאָדֶם לִקְרֹץ בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו אוֹ לִרְמוֹ בְּעֵינָיוֹ לְ מן הֶעֲרִיוֹת או לִשְׁחִק עמָה או לְהָקֵל ראש וַאֲפִּלוּ לְהָרִיח בְּשָׁמִים שָּעָלִיהָ או לְהִבִּיט בְּיָפָיָה אָסור. וֹמַכִּין לַמִּתְבַּוּן רָבָר זֶה מַכַּת מַרְדּוּת. וְהַמִּסְתַכֵּל אֲפָלוּ בְּאֶצְבַע קְטַנָה שֶׁ אשה ונתבון להנות כמי שנסתבל במקום התרף. ואפלו לשמע קול הערוה או לראות שערה אָסור:

ג. והדברים האלו אסוריו בחיבי לאויז. ומתר להסתכל בפני הפנויה ולבדקה בין בתולה בין בעולה כדי שיראה אָם הִיא נָאָה בְּעֵינֶיו יִשְּׂאָנָה וְאֵין בָּזֶה עַד אָפּוּר וְלֹא עוֹד

כז. וכן מי שגרש את אשתו מן הנשואין לא תדור עמו בחצר שמא יבואו לידי זנות. ואם היה כהן לא תדור עמו בְּטֶבוּי. וֹכְפֶּר קָטָן נִדּוֹן בְּטֶבוּי. הָיָה לָה מִלְוֶה אֶצְלוֹ עוֹשָׁה שַלִּיַח לְתַבְעוֹ. וּגִרושַה שַבַּאָה עם הַמַגַרש לַדִּין מִנַדִּין אוֹתָן או מכין אותן מכת מרדות. ואם נתגרשה מן הארוסין ָמֶתֶרֶת לְתָבְעוֹ בַּדִּיו וְלָדוּר עִפוֹ. וְאָם הָיָה לְבּוֹ גַס בָּה אַך מן הארוסין אסור. ומי נדחה מפני מי היא נדחת מפניו. וְאָם הָיְתָה הָחָצֵר שֶׁלֶּה הוֹא יְדְּחֶה מִפְּנֵיהָ:

כח. אָסוּר לְאָדָם לְשָׁא אִשָּה וְדַעְתוֹ לְגַרְשָׁה שַנָּאֲבֵר (משלי ג כט) ״אַל תַחֲרשׁ עַל רַעֲךָ רָעָה וְהוֹא יוֹשֵׁבּ לֶבֶטַח אָתָךְ״. ואם הודיעה בתחלה שהוא נושא אותה לימים מתר: כט. וַלֹא יִשָּׁא אָדָם אִשָּׁה בִּמִדִינָה זוֹ וִאִשָּׁה בִּמִדִינָה אַחֶרֶת שמא יאריכו הימים ונמצא אח נושא אחותו ואחות אמו וַאֲחוֹת אָבִיו וְכִיוֹצֵא בָּהֶן וְאֵינוֹ יָדוֹעַ. וְאִם הָיָה אָדָם גָּדוֹל שָשְׁמוֹ יָדוּעַ וַהֲדֵי זַרְעוֹ מְפָּרְסָמִין וִידוּעִין הֲדִי זֶה מְתָר. ל. לא ישא אדם אשה ממשפחת מצרעים ולא ממשפחת נִכְפִּין. וְהוֹא שֶׁהְחְזְקוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים שֶׁיָבוֹאוּ בְּנֵיהֶם כָּךְ: לא. אָשָה שָנִשַּאת לִשְנֵי אֲנָשִים וָנֵותו. לְשָׁלִישִׁי לֹא תִּנְשֵא וְאָם נִשָּׁאת לֹא תַצֵּא. וַאֲפָּלוּ נִתְקְדְּשָׁה יְכָנֹס. וְלֹא יִשְּׁא יִשְּרָאֵל עַם הָאָרֶץ כֹּהָנֶת שָׁזֶה כְּכוֹ חִלּוֹל לְוַרְעוֹ שָׁל אַהַרֹּן. וְאִם נָשָׂא אָמְרוּ חֲכָמִים אֵין זִוּוּגָן עוֹלֶה יָפָּה אֶלֶא מֵת בְּלֹא בנים או מת הוא או היא במהרה או קטטה תהיה ביניהם. אָבֶל תַלְמִיד חָכָם שָׁנָשָא כֹהֶנֶת הֲרֵי זֶה נָאָה וּמְשָׁבָּח. הֲרֵי תוֹרָה וּכִהְנָה כִּאֶחָד:

לב. לא יִשָּא אָדָם בַּת עַמֵּי הָאָרֶץ שָׁאִם מֵת אוֹ גוֹלֶה בָּנָיו עַפֵּי הָאָרֶץ יִהְיוּ שָאֵין אִפָּן יוֹדַעַת כָּתֶר הַתּוֹרָה. וְלֹא יַשִּׂיא בתו לעם הארץ שכל הנותן בתו לעם הארץ כמי שכפתה וּנְתָנָה לִפְנֵי הָאֲרִי מַכֶּה ובועל וְאֵין לוֹ בֹּשֶׁת פָּנִים. וּלְעוֹלֶם יִמְכּר אָדֶם כָּל מַה שָׁיַשׁ לוּ וְיִשָּׁא בַּת תַּלְמִיד חָכָם שְׁאִם מַת אוֹ גוֹלָה בָּנִיו תַּלְמִידִי חַכָּמִים וְכֵן יִשִּׂיא בְּתוֹ לְתַלְמִיד חָכָם שָאֵין דָבָר מְגָנָה וְלֹא מְרִיבָה בְּבֵיתוֹ שֶׁל תַּלְמִיד חְכָם:

הבאי (והשחתה) לדברי תורה. שהיא (משלי ה יט) "אילת אהבים ויעלת חן". לפיכך אסור לאדם לישן על ערפו וֹפָנֵיו לְמַעְלֶה עֵד שָׁישָה בְוֹעֵט בְדֵי שֶׁלֹא יָבוֹא לִידֵי קשׁוּי: כ. וְלֹא יִסְתַבֵּל בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה וְעוֹף בְּשָׁעָה שֶׁמִוְדֵּקְקִין זָכֶר לנקבה. ומתר למרביעי בהמה להכנים כמכחול בשפופרת מפָנֵי שֶהַן עַסוקין בִּמִלַאכָתָן לֹא יָבוֹאוֹ לִידִי הִרהוּר:

כא. וכן אסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שהן עומדות עַל הַכְּבִיסָה. אֲפָּלוֹ לְהִסְתַבֵּל בְּבִגְדֵי צָטֶר שֶׁל אִשָּה שָהוא מַכִּירָה אָסור. שֵׁלֹא יַבוֹא לִידִי הרהור:

כב. מִי שֶׁפָּגַע בְּאִשָּה בַשוּק אָסוּר לוֹ לְהַלַּךְ אַחֲרָיהָ אֶלָא רץ ומסלקה לצדדין או לאחריו. וכל המהלך בשוק אחרי אשה הרי זה מקלי עמי הארץ. ואסור לעבר על פתח אָשָּה זוֹנָה עַד שְּיַרְחִיק אַרְבַּע אַמוֹת שָׁנָאֲמֵר (משלי ה ח) יְאַל תִּקְרַב אָל בָּתַח בִּיתָה״:

כג. וַאַסור לְאַדָם שָאֵינוֹ נָשׁוּי לְשָׁלֹחָ יַדוֹ בַּמְבוּשֵיו שַלֹּא יָבוא לִידִי הִּדְהוּר. וַאֲפָּלוֹ מִתַחַת טְבּוּרוֹ לֹא יַכְנִיס יֶדוֹ שמא יבוא לידי הרהור. ואם השתין מים לא יאחז באמה וְשָׁאִינוֹ נָשׁוּי מָתָר. ובֵין נַשׁוּי וּבִין שָאֵינוֹ נָשׁוּי יושיט יָדוֹ לָאַפָּה כִּלָל אֶלֶא בִּשָּעָה שָהוא צַרִיךְ לְנִקְבָיו: כד. חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים וּגְדוֹלֵי הַחֲכָמִים הִתְּפָּאֵר אֶחָד מֵהֶם שָּׁמֵעוֹלָם לֹא נִסְתַבֵּל בַּמִילָה שָׁלוֹ. וּמֵהָן מִי שָּהתְּפָּאַר שָׁלֹא התבונן מַעוֹלָם בִּצוּרַת אִשְׁתוֹ. מִפְנִי שַׁלְבוֹ פוֹנָה מִדְבַרִי הַבָּאי לְדִבְרֵי הָאֱמֶת שֶׁהַן אוֹתֵזוֹת לְבַב הַקְּדוֹשִׁים:

כה. מִצְוַת חֲכָמִים שֶׁיַשִּׁיא אָדָם בָּנָיו וּבְנוֹתָיו סָמוְּדְ לְפִּרְקָן שאם יניתן יבואו לידי זנות או לידי הרהור. ועל זה נאמר (איוב ה כד) "וּפָקַדְתָּ נֶוְדָ וְלֹא תָחֲטָא". וְאָסוּר לְהַשִּׁיא אִשָּׁה לְקָטָן שָׁיָה כְּמוֹ זְנוֹת הִיא:

כו. וְאֵין הָאִישׁ רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּלֹא אָשָּה. וְלֹא יִשָּא עֲקָרָה וזקנה שאינה ראויה לילד. ורשות לאשה שלא תנשא לעולם או העשא לסרים. ולא ישא בחור זקנה ולא ישא זָקַן יַלְדָּה שָׁדָּבָר זָה גוֹרִם לִזְנוּת:

Perek 22

Mipi Hakabalah: It is forbidden to enter into privacy (yichud) with any of the women forbidden as arayot.

Exceptions are mother with son, father with daughter, and husband with nidah wife.

212 SEEER KEDUSHAH

וְלֹא תִּקְנוּ בָּרָאשׁוֹנָה לְבַעֲלֵי קְרָיִין שֶׁלֹא יִקְרָאוּ בַּתּוֹרָה עֵד שיטבלו אַלָא כָדִי לִמעט בַתַשִּמיש הַמְטָה:

יב. וְכַן אָסְרוּ חֲכָמִים שֶׁלֹּא יְשַׁמֵשׁ אָדָם מִטָּתוֹ וְלִבּוֹ מְחַשֵּׁב באשה אחרת. ולא יבעל מתוך שכרות ולא מתוך מריבה וְלְא מִתּוֹדְ שִׁנְאָה וְלֹא יָבוֹא עָלֶיהָ עַל כְּרְחָה וְהִיא יְרֵאָה מִפֶנוּ. וְלֹא כְּשָּׁיִהְיֶה אֶחָד מֵהֶן מְנֻדָּה. וְלֹא יָבוֹא עָלֶיהָ אַחְר שַּגַמֵר בַּלְבוּ לְגָרשָה. וִאָם עָשָה כֵּן הַבָּנִים אֵינַן הַגונִים אֶלָא מהן עוַי פַּנִים ומהן מורדים ופושעים:

יג. וָכֵן אָמָרוּ חֵכָמִים שָׁכָּל אִשָּׁה חֲצוּפָה שָׁהִיא תּוֹבַעַת תַשְּׁמִישׁ הַפִּטָּה בְּפִיהָ. אוֹ הַמְפַּתָה אִשָּה לְשֵׁם נִשּוּאִין. או הַמִּתְבָּוַן לֶבוֹא עַל רָחֵל אִשְׁתוֹ וֹבָא עַל לֵאָה אִשְׁתוֹ. וּבִי שָלֹא שָהַתָה אַחַר מִיתַת בַּעְלָה שְׁלֹשָה חֲדָשִים וַהַבִי הַבַּן ספק. כל אלו הבנים הילודים מהם הם המורדים והפושעים שיפורי הגלות בוררין אותן:

יד. ואסור לאדם לבא על אשתו בשוקים וברחובות או בגנות ובפרדסין אלא בבית דירה. שלא יראה כזנות וְיַרְגִילוּ עַצְמָם לִידִי זְנוּת. וְהַבּוֹעֵל אֶת אִשְׁתוֹ בְּמְקוֹמוֹת אלו מפין אותו מפת מרדות. וכן המקדש בביאה והמקדש בַשוּק וְהַמְקַדֵּשׁ בְּלֹא שִׁדּוּךְ מַבִּין אוֹתוֹ מַבַּת מַרְדּוּת:

טו. וַאַכָּסנַאִי אַסוּר בַּתַשְׁמִישׁ הַמֵּטֵה עֵד שַׁיַחַזֹר לְבִיתוֹ. ובן אַסרו חַבמים על הַאִישׁ שַיַּדור בַּבִית חַמיו שֵׁזּוֹ עַזּוֹת פַנים היא. ולא יכנס עמו למרחץ:

טז. וְלֹא יָכָנֶס אָדֶם עם אָבִיו לַמֶּרְחָץ. וְלֹא עם בַעַל אֲחוֹתוֹ. וְלֹא עָם תַּלְמִידוֹ, וְאָם הָיָה צָרִיךְ לְתַלְמִידוֹ מִתֶּר. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנָהֲגוֹ שֶׁלֹא יִכָּנְסוּ שְׁנֵי אַחִים כְּאֶחָד לַבֶּּיְרְחָץ: יז. לא יְהַלְּכוֹ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְרוֹעֵי רֹאשׁ בַשׁוּק. אֲחַת פְּנוּיֶה וְאַחַת אֵשֶׁת אִישׁ. וְלֹא תֵלֶךְ אִשֶּׁה בַּשּׁוּק וֹבְנָה אֲחַרֶּ גורה שָׁפָּא יִתְפָּשוּ בְּנָה וְתַלֵּךְ אַחֲרָיו לְהַחֲזִירוֹ וְיִתְעַלְלוּ

ית. אַסוּר לְהוֹצִיא שִּכְבַת זֶרֵע לְבַשָּלֶה. לְפִּיכָךְ לֹא יִהְיֶה אַדָם דַשׁ מִבָּפַנִים וווֹרָה מִבְּחוּץ. וְלֹא יְשַׁא קְטַנָה שָׁאִינַה ראויָה לִּילַד. אֲבָל אַלוֹ שֶׁמְנָאָפִין בַּיָד ומוציאין שׁכְבַת זָרַע לֹא דֵי לָהָם שָׁאִפּור גָּדוֹל הוא אָלָא שָׁהָעוֹשָׁה זָה בְּנִדּוּי הוא יושב וַעַלִיהָם נָאֲמֵר (ישעיה א טו) "ידֵיכֶם דָּמִים מָלַאוּ" וכאלו הרג הנפש:

בַה הַרְשַׁעִים שַׁתִּפַּסוּהוּ דַּרֵךְ שְׁחוֹק:

יטַ. וְכֵן אָסוּר לְאָדָם שֶׁיַקְשֶׁה עֲצְמוֹ לְדַעַת אוֹ יָבִיא עַצְמוֹ לידי הרהור. אלא אם יבוא לו הרהור יַפִּיע לבו מדברי

פְּלֶל הֲרֵי זֶה מְגָנֶה בְּיִוֹתֵר וְדָבָר אָסוּר הוּא וּמַעֲשֵׁה טִפְּשִׁים הוא. שֶׁאֶין קְרֵבִין לְעֶרָנָה כְּלֶל בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה חוץ מהאם לבנה והאב לבתו:

ז. בִּיצִד. מָתֶר הָאָב לְחַבַּק בְּתוֹ וּלְנַשְּקָה וְתִישֵׁן עִמוֹ בְּקַרוּב בְּשָּׁר. וְכֵן הָאֵם עִם בְּנָה כָּל זְמֵן שֶׁהֵם קְטַנִּים. הִגְּדִּילוּ וְנַעֲשָּׁה הַבּן גָרוֹל וְהַבַּת גִּרוֹלֶה עַד שֶׁיְהִיוּ שֶׁדַיִם נָכנוּ וִשְּעֲרְךְ צְבַּח זֶה יָשֵׁן בִּכְּסוּתוּ וְהִיא יִשְׁנָה בִּכְּסוּתָה. וְאִם הְיָתָה הַבַּת בּוֹשֶׁה עמד לפני אָבִיהָ עֻרְמָה אוֹ שָׁנִשַּׁאת. וְכַן אִם הָאֵם בּוּשָׁה לעמד בפני בנה ערמה ואר על פי שהו קטנים משהגיעו לְהַכָּלִם מֵהָן אִין יְשֵׁנִים עִמָּהָם אָלָא בִּכְסוּתָן:

ח. נָשִּים הַמְסוֹלְלוֹת זוֹ בָּזוֹ אָסוּר וּמְמֵּצֵשֵׁה מִצְרַיִם הוא קיבים אֶּבֶּאָ אָבֶץ מִצְרֵים (ויקרא יח ג) ״בְּמֵעְשַׁה אֶבֶץ מִצְרַיִם שְׁהָּוְהַרְנוּ עָלָיו שָׁנָּאָמֵר (ויקרא איש איש נושא איש היו עושים איש נושא איש ואשה נושא אשה. ואשה נשאת לשני אנשים. אף על פי שָׁמַעשָה זָה אָסוּר אַין מַלְקִין עָלִיו. שָׁאַין לוֹ לָאו מְיָחָד וַהַרִי אַין שַׁם בִּיאָה כַּלָל. לפִיכַך אַין גַאַסְרוֹת לְכִהְנָה מִשׁוֹם וְנוּת וְלֹא תַאָפַר אִשָּה עַל בַּעְלָה בָּיָה שָׁאֵין כָּאן וְנוּת. ראוי להכותו מכת מרדות הואיל ועשו אסור. ויש לאיש הַקפִּיד עַל אִשְׁתוֹ מַדָּבֶר זֶה וֹמוֹנֵעַ הַנָּשִׁים הַיִּדוֹעוֹת בְּכֶךְ מלְהַבָּנֵס לָה וּמִלְצֵאת הִיא אֲלֵיהָן:

ט. אִשְׁתוֹ שֶׁל אָדָם מְתֶרֶת הִיא לוֹ. לְפִיכְךָ כְּל מַה שֶׁאָדָם רוצה לְעָשׁוֹת בּאשׁתוֹ עוֹשׁה. בועל בכל עת שִּירצה ומְנַשֵּׁק בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שָׁיִרְצָה. [וּבָא עָלֶיהָ כְּדַרְכָּה וְשֶׁלֹא כְּדְרָכָה] וּבִלְבֵד שָׁלֹא יוֹצִיא שַׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלְה. וָאָר עַל פִי כֵן מַדָּת חַסִידוֹת שַׁלֹא יָקַל אָדָם אָת ראשו לְכַךְ ושיקדש עצמו בשעת תשמיש כמו שבארנו בהלכות דְעוֹת. וָלֹא יָסוּר מִדֶּרֶךְ הָעוֹלֶם וּמִנָהָגוֹ שֵׁאֵין דָּבָר זֶה אֶלֶא בדי לפרות ולרבות:

י. אַסוּר לַאַדָם לִשְׁמֵשׁ מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנָּר. הַרִי שַׁהַיִּתָה שַׁבַּת ולא הָיָה לוֹ בֵּית אַתר וְהָיָה הַנֵּר דְּלוּק הֲרִי זָה לֹא יְשַׁמֵּשׁ בְּלָר וְכֵּן אָסוֹר לִישִׁרְאֵלִי לְשַׁמֵּשׁ מִטְּתוֹ בֵּיוֹם. שַעזּוֹת פָּנִים בָּלָר וְכֵּן אָסוֹר לִישִׁרְאֵלִי לְשַׁמֵּשׁ מִטְּתוֹ בִּיוֹם. שַעזּוֹת פָּנִים היא לו. ואם הָיָה תַּלמִיד חָכָם שָׁאֵינוֹ בָּא לְהִמְשַׁךְ בְּכָךְ הַרִי יָה מַאַפִּיל בְּטַלִּיתוּ וּמַשַּׁמֵשׁ. וְאֵין נִיזְקָקִין לְדָבָר יָה אֶלֶא מִפְנִי צֹרֶך גָּדוֹל . וְדָרֶךְ קְדְשָׁה לְשַׁמֵשׁ בְּאָמֵיצע הַלִּילָה: יא. איז דעת חכמים נוחה למי שהוא מרבה בתשמיש הַמִּטָה וְיִהְיֶה בֶּעִיי אֵצֶל אִשְׁתוֹ כְּתַרְנְגוֹל. וּפָגום הוא עֵד מְאֹד וּמַעֲשֵׁה בּוּדִים הוּא. אֶלֶא כָּל הַמְמַעֵט בַּתַשְׁמִישׁ הֲדֵי

זה משבח. והוא שלא יבטל עונה [אלא] מדעת אשתו.

Mostly, interruptions are detrimental but they could also be beneficial e.g. one is allowed to request blessings within one's prayer For example in the blessing for the sick one could request mercy for someone who needs healing.

Situations which could cause one to delay prayers, should be avoided.

There are also situations which could result in interruptions during prayers and how to avoid them.

Women, slaves and children are obligated to pray,

להזיע עד שיתפלל שפא יתעלף ויבטל מן התפלה. ולא

לָאֵכל אֲפָלוֹ אֲכִילַת עַראַי שֶׁפָּא יִפְּשַׁךְ בַּאֲכִילָה. וְלֹא לְדוּוְ

אַפלוּ בַּגמַר דִּין שַמֵּא יָפֶתֵר הַדִּין וִימֵשֵׁךְ וִיבַטֵל מֵן הַתְפַלָּה.

וְבֵן לֹא יַשֵּׁב לִפְנֵי הַפַּפָּר לְסַפֵּר אֲפָּלוֹ תִסְפֹּרֶת הֶדְיוֹט עֲד

שיתפלל שמא ישבר הזוג. ולא יכנס לברסקי סמוך למנחה

עד שיתפלל שמא יראה הפסד במלאכתו ויתעפק בה

וְיִתְעַכֵּב מִן הַתְּפָּלֶה. וְאִם הִתְחִיל בְּאַחַת מֵאֵלוּ לֹא יַפְסִיק

ו. מאימתי התחלת תספרת משיניח מעפרת של ספריז על

ברכיו. ומאימתי התחלת מרחץ משיפשט הבגד הסמוך

לבשרו. ומאימתי התחלת הברסקי משיקשר בגד בין

בתפיו כמו שהאפנין עושין. ומאימתי התחלת אכילה,

לְבְנֵי אֶרֶץ יִשְׁרָאֵל מִשָּׁיִטל יָדָיו וְלִבְנֵי בָּבֶל מִשָּׁיַתִּיר חֵגוֹרוֹ.

ומאַימֶתֵי הַתְּחָלַת הַדִּין מְשֶׁיִתְעִטְפוּ הַדַּיָנִים וְישְׁבוּ. וְאִם הַיוּ יושבין משִּיתחילוּ בעלי דינין לטען:

ז. אַף עַל פִּי שַׁתִּפַּלֶת עַרבִית רְשׁוּת לֹא יָבוֹא אַדָם

מַפְּלַאַכְתוֹ וְיֹאמֵר אֹכֵל מְעַט וְאִישֵׁן קִמְעָא וְאַחַר כָּךְ

אָתְפַּלֵל, שָׁמָא תָאֵנס אותו שֵנָה וְנִמִצְא יָשֵׁן כָּל הַלִּילָה. אֶלָא מִתְפַּלָל עַרְבִית וְאַחֵר כָּךְ אוֹכֵל וְשׁוֹתָה אוֹ יָשֵׁן, וּמְתֶּר

לְהִסְתַבֵּר וְלִבְנֵס לַמֶּרְחָץ סְמוֹדְ לְשַׁחֲרִית מִפְנֵי שֶׁלֹא גָּוְרוּ

אֶלֶא סָמוּךְ לַמִּנְחָה שָׁהוּא דָבָר הַמָּצוּי שָׁרֹב הָעָם נִכְנָסִין

ח. מִי שֶׁהְיָה עוֹפַק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וְהֹגִּיע זְמֵן הַתְּפַּלָה פּוֹפֵק וּמִתְפַּלֵּל וְאָם הָיְתָה תּוֹרָתוֹ אָמֶנותוֹ וְאֵינוֹ עוֹשָׁה מִלְאכָה

שָׁם בַּיּוֹם. אֲבָל בַּשַּׁחֵר דָּבָר שָׁאֵינוֹ מָצוי לֹא גַּוְרוֹ בּוֹ:

אַלַא גוֹמֵר וָאַחַר כַּדָ מִתְפַּלֵל תִפָּלַת מִנְחַה:

® Reminder

Perek 6

א. אסור לו לאדם לעבר אחורי בית הכנסת בשעה ה. כיון שהגיע זמן מנחה גדולה לא יכנס למרחץ אפלו שהַגִּבור מִתְפַּלְלִין אֶלָא אִם כַּן הָיָה נושַא מִשאוי, או שָׁהָיָה לְבֵית הַכְּנָכֶּת שְׁנֵי פְּתָחִים בִּשְׁנֵי רוּחות, שֶּׁהְרוּאֶה אומר שמא ילך ויכנס מפתח האחר. וכן אם היה בעיר שְׁנֵי בְּתֵּי כְּנָסִיּוֹת יֹאמֵר הַבְּלְיוֹת שֶׁפָּא יֵלֶךְ לְבִּית הַכְּנָסֶת שְׁנֵי בְתֵּי כְּנָסִיּוֹת יֹאמֵר הַרוֹאָה שֶׁפָּא יֵלֶךְ לְבִּית הַכְּנָסֶת הָרְגִיל בוֹ. וְאָם יֵשׁ לוֹ תְּפָּלִין בְּרֹאשוֹ טִתֶּר לוֹ לַעֲבֹר וְאַרְ על פִי שָאֵין שָם אָחָד מִכָּל אֵלוּ שֶהַתְּפִּלִין מוֹכִיחִין עָלָיו שָׁהוא רוֹדֵף אַחַר מִצְוֹת וְאֵינוֹ מִמְּבַטְלֵי תְפִּלָה:

> אָבֶל בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. וְאָם בָּא לוֹמֵר אַחַר תָּפָלֶתוֹ אֲפָלֹי כְּסֵדָר וִדוּי יוֹם הַכִּפּוֹרִים אוֹמֵר. וְכַן אִם רְצָה לְהוֹסִיף בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה מִן הָאֶמְצָעִיוֹת מֵעֵין הַבְּרָכָה מוסיף:

> ג. בִּיצַד. הָיָה לוֹ חוֹלֶה מְבַקַּשׁ עָלֶיו רַחֲמִים בְּבְרְבַּת חוֹלִים בָּפִי צַחוּת לְשׁוֹנוֹ. הָיָה צָריךְ לפרנסה מוֹסיף תחנה ובקשה בברכת השָנִים. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה בְּכֶל אַחַת מַהָּן. וְאִם רָעָה לְשָאל כֶּל צְרָכִיו בְּשוֹמֵעַ תְּפִלְה שוֹאַל. אֲבָל לֹא יִשְאל לא בִּשָּׁלשׁ רֹאשׁונות וְלֹא בִּשָּׁלשׁ אַחֲרונות:

Brithochicat Tefilah ubirkat Kohanim · Perek 6

, ack on General Principles of *Mitzvot* Difference Between Men and Women in Keeping Mitzvot

ב. הַפִּתְפַלֵּל עִם הַצִּבּור לֹא יַאֲרִיךְ אֶת תְפִּלְתוֹ יוֹתֵר מִדַּאי

ד. אָסוּר לוֹ לְאָדָם שָּיִטְעָם כְּלוּם אוֹ שַיַּעֵשָׁה מִלָאכָה מֵאַחַוּ שיעלה עמוד השחר עד שיתפלל תפלת שחרית. וכן לא יַשְבִּים לְפָתַח חֲבֵרוֹ לְשָׁאל בִּשְׁלוֹמוֹ קֹדֶם שֵּיִתְפַּלֵל ית פְּלֵת שֶׁחֲרִית. וְלֹא יֵצֵא בַּדֶּרֶךְ קְדֶם שֶׁיּתְפַלֵּל. אֲבָל טועם וְעוֹשֶׁה מְלֶאבָה קֹדֶם שֶׁיִתְפַּלֵל מוּסְרְ וְקֹדֶם מִנְחָה. אֲבָל ּ פְּלֶל וְהָיָה עוֹפֵק בַתוֹרָה בִּשְׁעַת תְּפָּלֶתוֹ אֵינוֹ פּוֹפֵק, שֶׁמִצְוַת וְאָם אֵינוֹ יָכוֹל יַפְּסִיק. וְכֵן אִם רָאָה נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים בָּאִים פנגדו אם הגיעו אליו והיה דרכן באותן המקומות שהן מְמִיתִין פּוֹסֵק ובוֹרַחַ. וְאָם לֹא הָיָה דִּרְכָּן לְהָמִית אֵינו פּוֹסֵק:

י. נַשִּים וַעֲבַדִים וּקָטַנִּים חַיָבִים בַּתְפַלַה. וַכַל אִישׁ שַׁפַּטוּר מקריאת שמע פטור מן התפלה. וכל המלוין את המת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לַמִּטָה עֹרֶךְ בָּהֶן פְּטוּרִין מִן הַתְּפִּלֶה: תַלְמוּד תוֹרָה גִּדוֹלֶה מִמִּצוַת תִפָּלֶה. וְכָל הָעוֹסֵק בְּצֶרְכֵי רַבִּים כְּעוֹסֵק בְּדִבְרֵי תּוֹרָה:

ט. אֵין הַמִּתְפַּלֵל מַפְּסִיק תְּפָּלֶתוֹ אֶלָא מִפְּנֵי סַכְּנַת נְכָּשׁוֹת בּלְבֵד וַאֲפָלוּ מֶלֶךְ יִשְׁרָאֵל שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ לֹא יִשִּׁיבָנוּ. אֲבָל פוסק הוא לְמֶלֶךְ עוֹבֵד פוֹכָבִים שָׁמָּא יַהַרְגָנוּ. הָיָה עוֹמֵד בַּתְפָּלָה וְרָאָה מֶלֶדְ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹ אַנָּס בָּא כְּנֶגְדוֹ יְקַצֵּר

Perek 7

Brachot (Blessings)

One is obligated to say 100 blessings a day. Shacharit

- · Arise early and recite blessings
- · Songs of praise
- · Shema with blessings before and after
- Amidah
- Supplication Prayers
- · Ashrei plus others
- Minchah
- Ashrei
- Amidah
- Supplication

Maariv

- \bullet $\it Shema$ together with blessings before and after.
- · Amidah

Meals

- 2 Meals a day (each meal could have 7 blessings)
- · Other brachot

On Shabbat and Yom Tov there are less than 100 standard brachot, and we must therefore make these up by eating more fruits, vegetables etc. This is because each amidah has 7 blessings instead of the normal weekday 19.

א. כְּשֶּׁתִקְנוּ חֲכָמִים דִּבְרֵי תְפָּלוֹת אֵלוּ תִּקְנוּ בָּרָכוֹת אֲחֵרוֹת 🏻 חֶבְלֵי שֵׁנָה עַל עֵינֵי וְהַמֵּשְׁקִיעַ שֵׁינַת תַּרְדֵּמָה וְהַמֵּאִיר

לְבֶּרַךְ אוֹתָן בְּכָל וּזם, אֵלוּ דַוּ, בְּשֶׁיבָּגַם אָדָם לְנִשְׁתוּ לִּוֹשׁן - לְאִישׁון בַּת עֵוּן, יְהִי דְעוֹן בִּלְבְּנֶיךְ וְיֻ אֲלֹדִי שְׁתְּעִילְנִ בּתְיֵּבְּרָ בַלִּיְלָהְ בְּבָרַךְ בְּרוֹךָ אתָה וְיָ אֵלֹדֵיִינ בָּלֶךְ הָעוֹלֶם הִפִּפִּיל - רֵע וִמִּבָּגַע רְע וָאֵל וְבָּדְלוֹמוֹת רְעִים וְלֹא הִרְחוּרִים

- · Barefoot with clean feet
- · No money
- · Not to spit
- · Not to take short cuts through Temple
- · When entering Temple should follow direction towards right and circle towards the left.

Brachot p61b

- · When leaving, one may not turn one's back to the Hechal.
- · Forbidden to sit down, sleep or use toilet, or act frivolously, even when it is in ruins.

When the Temple is standing one may not act frivolously all the way from Mount Scopus inwards. At all times, i.e. even when Temple not standing and even in Diaspora a toilet should not be

positioned in an E-W direction. Rather N-S. Similarly with sleeping.

Other

There are different levels of holiness.

The Temple basically parallels the way encampment took place in the desert when leaving

I.e. Entrance to Yerushalavim to Temple Mount = Camp of Israelites Entrance to Temple Mount to entrance to Courtyard = Camp of Levites Entrance to Temple Court inwards = Camp of Shechinah

 \bigsqcup | When the Temple was constructed additional areas of holiness were instituted i.e. the <code>Chayl</code> and Women's Courtyard.

10 Levels of holiness in increasing order in Eretz Yisrael:

- (In general Israel is more sanctified than other lands)
- · Cities in Israel surrounded by a wall
- · Yerushalayim is the Holiest walled city
- · Har Habayit (Temple Mount)
- · Ezrat Nashim (Women's Courtyard)
- Ezrat Yisrael (Israelite's Courtyard)
- · Ezrat Kohanim (Priests Courtvard)
- Between Mizheach (Altar) and Ulam (Entrance Hall)
- Temple Building
- · Kodesh Kodashim (Holy of Holies)

הַצוֹפִים שָהוּא חוץ לִירוּשְלִים וְלְפְנִים. וְהוּא שָּיִהְיָה רוּאָה אֶת הַמִּקְדָשׁ. וְלֹא יִהְיָה גָּדר מַפְסִיק בֵּינו ובִין הַמִּקְדָשׁ:

ט. אסור לאדם לעולם שיפנה או שיישן בין מזרח למערב.

בַּכָל מַקוֹם מַפָּנֵי שָׁהַהִיכָל בִּמַעֵרָב. לְפִיכָךְ לֹא יִפָּנָה לְמַעַרַב ולא למזרח מפני שהוא פנגד הפוערב. אלא בין צפון לדרום נפנים וישנים וכל הפטיל מים מן הצופים ולפנים

לא יַשֵב וְפָנָיו כְּלַפֵּי הַקֹּדָש אֶלָא לְצָפוֹן אוֹ לְדָרוֹם אוֹ יְסַלֵּק

י. וָאָסוּר לְאָדָם שַׁיַּעֲשֶׁה בַּיִת תַּבְנִית הִיכַל. אַכַסְדרָא תּבנית

אוּלָם. חָצֵר כְּנָגֶד הָעֲזָרָה. שְׁלְחָן בְּצוֹרַת שְּלְחָן. ומְנוֹרָה

בצורת מנורה. אבל עושה הוא מנורה של חמשה קנים

או שֶׁל שְׁמוֹנָה קָנִים אוֹ מְנוּרָה שָאֵינָה שָל מַהֶּכָת אַף עֵל

יא. שְּלשָׁה מַחֲנוֹת ְהָיוּ בַּמִּדְבָּר. מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְהוּא אַרְבַּע

מחנות. ומחנה לויה שנאמר בה (במדבר א נ) "וסביב

לַמִּשְׁכָּן יַחֲנו". ומַחֲנֵה שְׁכִינָה וְהוּא מִפָּתַח חֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד

וְלְפָנִים. וֹכְנָגֶדֶן לְדוֹרוֹת. מִפֶּתַח יְרוּשָׁלִים עֵד הַר הַבֵּיִת כְּמֵחֵנֵה יִשְּרָאֵל. וִמִפֶּתַח הַר הַבַּיִת עֵד פֶּתַח הָעַזֶרָה שָהוּא

שער ניקנור כְּמַחֲנֵה לְוֹיָה. וּמִפֶּתַח הָעֵזֶרָה וְלְפְנִים מְחֲנֵה

שְׁכִינָה. וְהַחֵיל וְעָזְרֵת הַנְשִׁים מֵעֲלָה יְתַרָה בְּבֵית עוֹלְמִים:

יב. כָּל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקְדָּשֶׁת מִכָּל הָאֲרְצְוֹת. וּמַה הִיא

קדשתה שמביאין ממנה העמר ושתי הלחם והבכורים

יג. עֶשֶּׁר קְדָשׁוֹת הֵן בְּאֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל וְזוֹ לְמַעְלֶה מִזוֹ. עֵיָרוֹת

הַאָּקָשְ שֶׁמְשַׁלְּחִין מִתּוּכָן הַאָּדָ הָאָרֶץ שֶׁמְשַׁלְּחִין מִתּוּכָן

את המצרעים ואין קוברין בתוכן מת עד שירצו שבעה

טובי הָעִיר או כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר. וְאָם יָצָא הַפֵּת חוּץ לָעִיר

אַין מַחֲזִירִין אותו לְתוּכָה אַרְ עַל פִּי שֶׁרֶצוּ כָּלָן לְהַחְזִירוֹ. רָצוּ בְּנֵי הָעִיר לְהוצִיא הַקָּבָר מִן הַפְּרִיהְ מִפַּנִין אותו. וְכָל

הַקְבָרוֹת מְפַנִּין חוץ מִקֶּבֶר נָבִיא אוֹ טֶלֶךְ. קָבֶר שֶׁהִקִיפַתוּ

הַעִיר בֵּין מַאַרְבַע רוּחוֹתַיו בֵּין מִשְּׁתֵי רוּחוֹת זוֹ כְּנֵגֵד זוֹ אָם

הָיָתָה בֵּינוֹ ובֵין הָעִיר יֶתֶר מֵחֲמִשִּׁים אַפָּה לְּכָאֹן וַחֲמִשִּׁים

לְכָאן אֵין מְפַנִּין אוֹתוֹ עֵד שֶׁיִרְצוֹ כֻּלָן. פָּחוֹת מִכָּאן מְפַנִּין

יד. יְרוּשָׁלַיִם מְקְדֶּשֶׁת מִשְּׁאֶר הָעֵיָרוֹת הַמְּקָפּוֹת חוֹמָה.

שַאוֹכִלִין קָדָשִׂים קַלִים וֹמֵעֲשֵׁר שֵׁנִי לְפָּנִים מַחוּמָתָה.

מַה שָׁאֵין מִבִּיאִין כַּן מִשְׁאָר אֲרָצוֹת:

Therefore, each of these areas have different laws of what could be performed there, and who

👸 Reminder:

ck on Consecration

Brachot p61b HILCHOT BET HABECHIRAH · PEREK 7

שַם. וָאוֹכִלִים שַם לֶחֵם תּוֹדֵה אֲחַת מִשְׁתֵי הַתּוֹדוֹת וְהַשְּׁנֵיָה נשרפת. ועל פי הַנְבִיא שוֹרְפִין אֵת זוֹ וְאוֹכְלִין אֵת זוֹ: יג. וְכֵן אָם הוֹסִיפּוּ עַל הָעֲזֶרָה מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בִּשְּׁיָרֵי המנחה. מה ירושלים התודה שנאכלת בה מקדשתה אַף הָעַזָרָה שְׁיָרֵי הַמְּנָחוֹת שָׁאֵין נָאֱכָלִין אֶלָא בָּה הֵן שַּפַקַדשִין אוֹתַה בַהָן. וִאוֹכלִין אוֹתַן בַּסוֹף הַפַּקוֹם שַקְדשׁוּ:

יד. כָּל מָקוֹם שֶׁלֹא נַעֲשָה בְּכָל אֵלוּ וְכַפֵּדֶר הַיֶּה אֵין קְדוֹשׁ גמור. ווה שעשה עורא שתי תודות זכרון הוא שעשה לֹא בְּמֵעֲשָּׁיוֹ גִּתְקַדֵּשׁ הַפָּקוֹם שָׁלֹא הָיָה שָׁם לֹא מֶלֶךְ וִלֹא אוּרִים וִתְמִּים. וּבִמַה נִתְקַדִּשָּה בִּקְדְשָה רִאשוֹנָה שֶׁקִדְשָׁה שְׁלֹבוֹה שָׁהוֹא קְדֵשׁ הְעָזֶרָה וִירוֹשְׁלַיִם לְשְׁעָתָן וְקַדְשָׁן לֶעָתִיד לָבוֹא:

טו. לפיכך מקריבין הקרבנות כלן אף על פי שאין שם בית בָּנוּי. וְאוֹכְלִין קָדְשֵׁי קָדְשִׁים בְּכֶל הְעַזָּרָה אַף עַלְ פִּי שָׁהִיא חַרַבָּה וָאִינָה מִקְפָּת בִּמחצָה וָאוֹכְלִין קָדָשִׁים קַלִים וּמֵעֵשֵׁר שֵׁנִי בְּכָל יְרושָׁלַיִם אַף עַל פִּי שָאֵין שָם חוֹמוֹת שֶהַקְּדְשָּׁה ראשונה קַדְשָה לִשְעָתָהּ וְקַדְשָה לֶעָתִיד לֶבוֹא:

טז. ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדשה ראשונה קָדשָה לֶעָתִיד לָבוֹא. וּבִקְדשַת שִאָּר אֶרֶץ יִשְׁרָאֵל לִעְנַיַן שְׁבִיעִית וֹמַעַשְּרוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהָן לֹא קָדְשָׁה לֶעָתִיד לְבוֹא. לְפִי שֶׁקְדָשַׁת הַבִּּמְקְדֶשׁ וִירושָׁלַיִם בִּוּפְנֵי הַשְּׁכִינֵה ושׁכינה אַינֶה בְּטֵלֶה. וַהֲרִי הוֹא אוֹמֵר (ויקרא כו לא) "וַהֲשְׁמּוֹתִי אֶת מַקְדִּשֵּׁיכֶם" וִאָּמְרוּ חֲכָמִים אַף עַל פִּי שָשּׁוּמְמִין בִּקְּדְשָּׁתָן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אָלָא מִפְנֵי שֶׁהוּא כָּבוּשׁ רַבִּים וְכֵיוָן שָׁנִלְקְחָה הָאָרֶץ מִידֵיהֶם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שָׁרָרִי אֵינָה מִן אֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל. וְכִיוָן שֶׁעָלָה עָזְרָא וְקִדְּשָׁה לא קדשה בכבוש אֶלָא בַחַזָקה שָהָחִזִיקוּ בָּה וּלְפִיכָךְ כָּל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדשת עזרא הַשְּׁנַיָה הוֹא מְקָדָשׁ הַיּוֹם וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּלְקַח הָאֶרֶץ מִשְּׁנוּ וְחַיָּב בִּשְׁבִיעִית וּבְמַעַשְּׁרוֹת עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת

בָּדִי שֵׁיָהַא כֹּהַן הַעוֹמֵד בְּהַר הַמִּשְׁחַה רוֹאֵה פַּתַח הַהַיכַל בְּשָׁעָה שָׁמַּזֶּה מִדֵּם הַפָּרָה נֹכַח הַהֵּיכָל:

ו. וּלְשָׁכוֹת הָיוּ שָׁם תַּחַת עֶזְרַת יִשְּׁרָאֵל פְּתוּחוֹת לְעֶזְרַת הַנָּשִים. שָּשָׁם הַלְּוִים נוֹתְנִין הַכָּנוֹרוֹת וְהַנְּבָלִים וְהַמְּצַלְתִּים וְכֶל כְּלֵי הַשִּׁיר. וְעֵל הַדּוֹכָן הָעוֹלֶה מֵעֶזְרַת יִשְׁרָאֵל לְעֶזְרַת הַכּהַנִים הָיוּ הַלְוִים עומְדִים בְּשָׁעָה שָׁאוֹמְרִים שִּירָה עַל הקרבן:

ז. הַלְשָׁכוֹת הַבְּנִיוּוֹת בַּקֹדֵשׁ וּפְתוּחוֹת לַחֹל אָם הָיוּ גַּגּוֹתֵיהָן שָׁוִין עִם קַרָקַע הָעֲזֶרָה תּוֹכָן חֹל וְגִּגוֹתֵיהֶן קֹדֶשׁ וְאִם אֵינָן שוין אַף גַגוֹתֵיהֶן חל שָהַגָּגוֹת וְהָעֵלִיוֹת לֹא נִתְקַדִּשׁוּ לְפִיכָךְ גַּגִּים אֵלוּ אֵין אוֹכְלִין שָם קַדְשֵׁי קָדְשִים וְלֹא שוֹחֲטִין קדשים קלים:

ח. היי בנויות לחל ופתוחות לקדש תוכן קדש לאכילת קָרְשִׁים קָּדָשִׁים אֲבָל אֵין שוֹחֲטִין שָׁם קָדְשִׁים קַּלִים וְהַנִּכְנָס לְשָׁם בְּטִמְאָה פָּטוּר. וְגֵגוֹתֵיהֶן חֹל לְכָּל דָּבָר:

ט. הַפְּחִלּוֹת הַפְּתוּחוֹת לָעֲזֶרָה קֹדֶשׁ וְהַפְּתוּחוֹת לְדְ ם: וְשְּׁיִלְּתֹוֹ נְשְּׁ צַּחְוֹתְ יָצֶבְי נְּחוֹמֶה בְּּלְבָּנִים בֵּין לַאֲכִילַת הַבֵּית חֹל. הַחַלוּנוֹת יָצֶבִי הַחוֹמֶה בִּלְבָּנִים בֵּין לַאֲכִילַת קָּדְשֵׁי קָדְשִׁים בֵּין לְטָמָאָה:

י. בַית דִין שַרַצוּ לְהוֹסִיף עַל יִרוּשַׁלִיִם אוֹ לְהוֹסִיף עַל הַעַוֵרָה מוֹסִיפִּין. וְיֵשׁ לְהֶם לִמְשֹׁךְ הָעֲזֶרָה עֵד הַמָּקוֹם שֶׁיִרְצוּ מֵהַר הַבֵּיִת וְלִמְשׁךְ חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם עֵד מֶקוֹם שֶּיּרְצוּ:

יא. אֵין מוֹסִיפִּין עַל הָעִיר אוֹ עַל הָעֵזָרוֹת אֶּלְּא עַל פִּי הַמֶּלֶדְ וְעַל פִּי נָבִיא וּבְאוּרִים וְתָמִּים וְעַל פִּי סַנְהֶדְרִין שֶׁל שבעים ואחד זקנים שנאמר (שמות כה ט) "ככל אשר אני מַרְאָה אוֹתְדֶ״ וְכֵן תַּעֲשׁוֹ לְדוֹרוֹת. ומשָה רַבֵּנו מֶלֶךְ הָיָה: יב. וְכֵיצֵד מוֹסִיפִּין עַל הָעִיר. עוֹשִׁין בֵּית דִּין שְׁתֵּי תּוֹדוֹת וְלוֹקְחִין לֶחֶם חָמֵץ שֶׁבָּהֶם וְהוֹלְכִים בֵּית דִּין אַחַר שְׁתֵּי התודות ושתי התודות זו אחר זו ועומדין בכנורות וֹבְנְבָלִים וְבְצִלְצֶל עַל כָּל פָנָה וֹפְנָה וְעַל כָּל אֶבֶן (וְאֶבֶן) שַׁבִּירושַלַיִם וְאוֹמֵר (תהלים ל ב) ״אֵרוֹמִמֶךָ ה׳ כִּי דִּלִּיתַנִי״ וגר. עד שַּמַגִּיעין לְסוֹף הַמַּקוֹם שַמַּקְדִּשִׁין אוֹתוֹ וְעוֹמִדִין

Reverence of Bet Hamikdash.

Perek 7

To fear the Mikdash

This fear is not for the building itself but rather for Hashem who commanded about this fear. How to conduct oneself in the Bet Hamikdash.

· Properly dressed

Brachot p61b HILCHOT BET HABECHIRAH · PEREK 7

א. מִצֵות עֲשַׂה לְיֵרָאָה מִן הַמִּקְדַשׁ שֶׁנֶאֲמֵר (ויקרא יט ל) <mark>ח. בִּוֹמֵן שֶׁהַמִּקְדַשׁ בָּנוי אֲסוּר לוֹ לְאַדָם לְהָקַל אֶת רֹאשׁוֹ מֵן</mark> (ויקרא כו ב) "ומַקְדָּשִׁי תִּידָאוּ". וְלֹא מִן הַמִּקְדָּשׁ אַתָּה יָדַא אֶלֶא מִמִּי שָׁאָוָה עַל יִראָתו:

ב. וָאֵי זוֹ הִיא יָרָאַתוֹ לֹא יָכָנַס אַדָם לְהַר הַבַּיִת בְּטַקְלוֹ אוֹ בְּמִנְעָל שֶׁבְּרַגְלָיוֹ אוֹ בַּאֲפָנְדָתוֹ אוֹ בָּאָבָק שֶׁעַל רַגְלָיוֹ אוֹ בְּמָעוֹת הַצְּרוּרִין לוּ בִּסְרִינוֹ וְאֵין צְרִיךְ לוֹמֵר שָׁאָסוּר לָרֹק בְּכָל הַר הַבִּיִת אֶלָא אִם נִוְדְּמֵן לוֹ רֹק מַבְּלִיעוֹ בִּכְּסוֹתוֹ. וְיַצֵא מָפֶּתַח זוֹ וְיַצֵא מָפֶּתַח וּלְא יַעֲשֶׂה הַר הַבַּיִת דֶּרֶךְ שֶׁיִכְּנֵס מִפֶּתַח זוֹ וְיַצֵא מְפֶּתַח שָׁבָנָגְדָה בָּדִי לְקַצֵּר הַדָּרֶךְ אֶלָא יִקִיפּוֹ מִבַּחוּץ. וְלֹא יִבְּנַס לו אֶלֶא לִדְבֵּר מִצְוָה:

ג. וכל הַנכנסין להַר הבית נכנסין דַּרַך יַמִין ומקיפין שָׁאַנִי אָבַל. הַשּׁוֹכֵן בַּבַּיִת הַיָּה יְנַחֶמְךָ. שָּׁאֲנִי מְנֶדֶּה. הַשּׁוֹכֵן בַּבַּיִת הַיָּה יִתֵּן בִּלְבָבְדָ וְתִשְּׁמֵע לְדִבְרֵי חֲבַרֶיךָ וִיקָרְבוּךָ:

ר. כָּל שֶׁהִשְּׁלִים עֲבוֹדָה וְנִסְתַּלֵּק לוֹ אֵינוֹ יוֹצֵא וַאֲחוֹדָיוִ להיכל אלא מהלך אחורנית מעט מעט ומהלך בנחת על צדו עד שָׁיצֵא מִן הָעַזֶּרָה. וְכַן אַנְשֵׁי מִשְׁמָר וְאַנְשֵׁי מַעַמָּד ולְוִים מִדּוּכְנָן כָּךְ הַם יוֹצְאִין מֵן הַמִּקְדָּשׁ כְּמִי שָׁפּוֹסַעַ אַחַר תְּפָּלָה לַאֲחוֹרָיו. כָּל זָה לְיִרְאָה מֵן הַמִּקְדָשׁ:

ה. לא יקל אדם את ראשו בנגד שער מזרחי של עזרה שָׁהוֹא שַעַר נִיקָנוֹר. מִפְּנֵי שָׁהוֹא מְכָוַן כְּנָגָד בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּרְשִׁים. וְכָל הַנִּכְנָס לְעַזָּרְה יְהַלְּךְ בְּנַחַת בְּמַקּוֹם שָּמְתָּר לו לְהַבָּנַס לְשָׁם. וְיִרְאָה עַצְמוֹ שֶׁהוֹא עוֹמֵד לִפְּנֵי הֹ כְּמוֹ שָנָאֲמֵד (מלכים א ט ג) (דברי הימים ב ז טז) "וְהָיוֹ עֵינֵי וְלְבֵּי שֶׁם בֶּל הַיָּמִים". וּמְהַלַךְ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּרְעָדָה שֶׁנָאֵמֵר (תהלים נה טו) "בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלַךְ בְּרָגָש":

ו. וְאָסור לְכָל אָדָם לֵישֵב בְּכָל הָעֲזָרָה וְאֵין יְשִׁיכָה בְּעֲזָרָה אָלָא לְמַלְכֵי בִּיֹת דָּוִד בִּלְבַד שֶׁנָאֱמֵר (שמואל ב ז יח) רברי הימים א יז טז) "ויב'א המלך דוד וישב לפני ה"". וְהַפַּנְהֶדְרִין שֶׁהָיוּ יוֹשְבִין בְּלִשְׁכֵּת הַגָּוִית לֹא הָיוֹ יוֹשְבִין אָלָא בְּחָצִיָה שֶׁל חל:

ז. אַף עַל פִּי שֶׁהַמִּקְדָשׁ הַיּוֹם חָרֵב בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חַיָּב אָדֶם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבנינו. לא יכנס אלא למקום שֶׁמְתֶּר לְהַבָּנֵס לְשָׁם וִלֹא יַשֵּב בָּעֵזֶרָה וִלֹא יָקַל ראשוֹ בְּנֵגֶד שֶׁעֵר הַמִּזְרֵח שֶׁנֶאֲמֵר (ויקרא יט ל) (ויקרא כו ב) "אָת שְׁבְּתֹתֵי תִשְׁמֹרו וִמִקְדְּשִׁי תִּירָאוּ". מַה שְׁמִירַת שַבְּת לְעוֹלְם אַף מוֹרָא מִקְדָשׁ לְעוֹלֶם שָאַף עֵל פִּי שֶׁחָרֵב בִּקְדְשָּׁתוֹ עוֹמֵד:

פרק ז׳

הקדש ליגדדין:

פּי שָׁיִשׁ לָה שִׁבְעָה קָנִים:

יח. עָזַרַת יִשְּׂרָאֵל מִקְדָּשֶּׁת מֵעֶזָרַת נָשִׁים שָׁאֵין מְחָפַּר בְּפוּרִים נִכְנַס לְשָׁם. וְטָמֵא שָנִכְנַס לְשָׁם חַיָּב כָּרֵת:

יט. עזרת הַכֹּהַנִים מִקְדִּשָׁת מִמֵּנָה. שַׁאֵין יִשְּׁרָאֵל נְכַנָסִין לְשָׁם אֶלֶא בִּשְׁעַת צֶרְבֵיהֶם לִסְמִיכָה וּלְכַפָּרָה וְלִשְּחִיטָה וַלְתַנוּפַה:

כ. בין האולם ולמזבח מקדש ממנה שאין בעלי מומין ופָרועִי רֹאשׁ וקרועֵי בָּגָדִים נִכְנָסִין לְשָׁם:

כא. הַהֵיכָל מִקְדַשׁ מִבֵּין הָאוּלֶם וְלַמִּובַחַ. שָׁאֵין גִּכְנָס לְשָׁם אֶלֶא רְחוּץ יָדֵיִם וְרַגְלַיִם:

כב. בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדְשִׁים מְקְדָשׁ מִפֶּנוּ שָׁאֵין נִכְנָס לְשָׁם אַלָא כֹהָן גַדוֹל בִּיוֹם הַכָּפּוּרִים בִּשְׁעַת הַעֲבוֹדָה:

כג. מַקוֹם שַהַיִּה בַּעַלִּיָה מִכָּוַן עַל קֹדַשׁ הַקַּדַשִׁים אֵין נְכְנַסִין לו אֶלֶא פַעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ לֵידַע מַה הוא צָריךְ לְ בשעה שנכנסין הבנאים לבנות ולתקן בהיכל או להוציא משָׁם אֶת הַטְּמְאָה. מִצְוָה שֶׁיִּהִיוּ הַגַּכְנָסִין כֹּהֲנִים תְּמִימִים. לא מָצְאוּ תְּמִימִים יָבָנְסוּ בַּעֲלֵי מוּמִין. וְאָם אֵין שָׁם כּהֲנִים יפנסו לוים. לא מצאו לוים יפנסו ישראל. מצוה בטהורים. לא מָצאו טְהוֹרִים יִפְנְסוּ טְמֵאִים. טָמֵא וּבַעַל מוּם יִּכְנֵס בַּעַל מוּם וְאֵל יִבָּנַס טָמֵא שָׁהַטָּמְאָה דְּחוּיָה בְּעַבּוּר. וְכָל הַנְּכָנָסִין לַהֵיכָל לְתַקַן יִכָּנָסו בְּתַבּוֹת. אִם אֵין שָׁם תַּבּוֹת אוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהֶם שָׁיַעֲשׁוּ בְּתֵבוֹת יִכְּנְסוּ דֶּרֶךְ פְּתָחִים:

וְאֵלוֹ דְּבָרִים שָׁנָאֶמְרוּ בִּירוּשָׁלַיִם. אֵין מְלִינִין בָּה אֶת הַמֵּת. ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם. ואין משכירין בתוכה בָּתִים. וְאֵין נוֹתְנִין בְּתוֹכָה מָקוֹם לְגֵר תוֹשֶׁב. וְאֵין מְקַיְמִין בָּה קַבָרוֹת חוץ מִקְבָרֵי בִּית דַּוָד וְקַבֵּר חַלְדַּה שָׁהַיוּ בַּה מימות נביאים הראשונים. ואין נוטעין בה גנות ופרדסים. וְאֵינָה נְזְרַעַת וְאֵינָה נֶחֲרָשֶׁת שֶׁפָּא תִּסְרַח. וְאֵין מְקַיְּמִין בה אילנות חוץ מגנת ורדים שהיתה שם מימות נביאים וְאֵין מְקַיְמִין בָּה אַשְׁבָּה מִפְנֵי הַשְּׁרְצִים. וְאֵין מוציִאִין הַימֶנָה זִיזִין וּגְזוּזְטְרָאוֹת לִּרְשׁוּת הָרַבִּים מִפְּנֵי אהל הטמאה. ואין עושין בה כבשונות מפני העשן. ואין ה תַרְנָגוֹלוֹת מִפְּנֵי הַקָּדְשִׁים. וְכֵן לֹא יְגִדְלוֹ הַכּהֲנִים תַּרְנְגוֹלִים בְּכָל אֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל מִפְנֵי הַטָּהֶרוֹת. וְאֵין הַבֵּיִת נָחְלָט בָּה. וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא בִּנְגָעִים. וְאֵינָה נַעֲשֵּית עִיר הַנִּדְּחַת. יָאֵינָה מְבִיאָה עָגְלָה עֲרוּפָּה לְפִי שָׁלֹא נִתְחַלְקָה לִשְׁבָטִים: טו. הַר הְבַּיִת מְקְדָּשׁ מְפֶּנָה שָׁאֵין זֶבִין וְזָבות נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת נָכְנָסִין לְשָׁם. וֹמְתָּר לְהַכְנִיס הַמֵּת עֵצְמוֹ לְהַר הַבֵּיִת וְאֵין צָרִיךַ לוֹמֵר טִמֵא מֵת שֶׁהוּא נִכְנָס לְשָׁם:

טז. הַחֵיל מְקָדָשׁ מִפֶּנוּ שָׁאֵין עַכּו״ם וּטְמֵא מֵת ובוֹעֵל נדה נכנסים לשם:

ו. עזרת הנשים מקדשת מן החיל שאין טבול יום נכנס לְשָׁם. וְאִפּוּר זָה מִדְּבְרֵיהָם אֲבָל מִן הַתּוֹרָה מֶתֶּר לְטְבוּל יוֹם לְהִבָּנֵס לְמִחֲנֵה לְוֹיֶה. וְטְמֵא מֵת שָׁנְכְנֵס לְעָוֵדִת הַנְּשִׁים

Perek 8

Guarding Bet Hamikdash.

☐ To guard the Mikdash⁵, Not to cease from guarding it.⁶

Guarded by Priests within and Leviim without - 24 Companies

- 24 Posts

The Priests stood guard in 3 places and the Leviim in 21 places.

They stood guard the whole night.

The Ish Har Habayit (Officer of the Temple Mount) would go around throughout the night to check on all the watches to make sure no one was sleeping

In the morning before dawn he would wake those Priests sleeping in Bet Hamokeid. (These were the elders of the Priestly watch.) They had the keys to enter the Courtyard. They would then proceed in two groups with two torches of fire, one going eastward and one westward, to check the entire Courtyard. The two groups met at the Bet Osei Chavitin where they prompted the bakers to begin their work

לוֹ רְטִיָּה אוֹ מְלוּגְמָא מֵחָמֵץ אוֹ מֵעֶרְלָה. אוֹ שָׁמַשְׁקִין אותו דברים שיש בהן מר מערב עם אפורי מאכל שהרי אין בָהֶן הַנָאָה לַחַךְ הֵרִי זֶה טְתָר וַאֲפָלוּ שֶׁלֹא בִּמְקוֹם סַכְּנָה. חוץ מכּלאֵי הַכַּרָם ובַשַּׁר בַּחַלָב שַהַן אַסוּרִים אַפַּלוּ שַׁלֹא דרך הנאתן. לפיכך אין מתרפאין מהן אפלו שלא דרך הַנָאָתָן אַלָּא בַּמִקוֹם סַכָּנָה:

ט. מִי שֶׁנָתַן עֵינָיו בְּאִשָּׁה וְחָלֶה וְנָטָה לֶמוּת וְאֶמְרוּ הָרוֹפְאִים אֵין לוֹ רְפוּאָה עֵד שֶׁתְבָּעֵל לוֹ. יָמוֹת וְאֵל תְּבָעַל לוֹ אֲפְלוֹ הַיְתָה פְּנִייָה. וַאֲפָלוֹ לְדִבֵּר עִפָּה מַאֲחוֹרֵי הַגְּדַר אֵין מוֹרִין לו בכך וימות ולא יורו לדבר עמה מאחורי הגדר שלא יהו בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֶפְּקַר וְיָבוֹאוּ בִּדְבָרִים אֵלוּ לִפְרֹץ בַּעֲרָיוֹת: י. כָּל הָעוֹבֵר מִדַּעִתוֹ בָּלֹא אֹנֶס עַל אַחַת מִכָּל מִצְוֹת הָאַמוּרוֹת בַּתוֹרָה בִּשְׁאָט בִּנֶפָשׁ לְהַכִעִיס הַרִי זֶה מְחַלֵּל אֶת הַשָּׁם. וּלִפִּיכָךָ נָאֲמֵר בִּשְׁבוּעַת שֶׁקֶר (ויקרא יט:יב) "וְחַלַלְתָּ ָּיִךְ אֲנִי ה״. וְאָם עָבַר בַּעֲשָּׁרָה מִיִּשְּׁרָאֵל הֲרֵי את שם אל זה חלל את השם ברבים. וכן כל הפורש מעברה או עשה מִצְוָה לֹא מִפְּנֵי דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא פַחַד וְלֹא יִרְאָה וְלֹא לְבַקֵּשׁ בְּבוֹד אֶלֶא מִפְנֵי הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוא כִּמְנִיעַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם:

יא. וַיֵשׁ דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶהֵן בִּכְלֵל חָלוּל הַשֵּׁם. והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפרסם בחסידות דְּבֶרִים שֶׁהַבְּרִיּוֹת מְרַנְנִים אֲחֲרָיו בִּשְּׁבִילָם. וְאַרְּ עֵל פִּי שָׁאֵינִן עֲבַרוֹת הֲרֵי זֶה חִלֵּל אֶת הַשַּׁם כְּגוֹן שָׁלָקַח וְאֵינוֹ שָׁאֵינִן עָבַרוֹת הֲרֵי זֶה חִלֵּל אֶת הַשַּׁם כְּגוֹן שָׁלָקַח וְאֵינוֹ נותן דְּמֵי הַמִּקָּח לְאַלְתַר. וְהוֹא שֶׁיֵשׁ לוֹ וְנִמְצְאוֹ הַמּוֹכְרִים תוֹבְעִין וְהוֹא מֵקִיפָּן. אוֹ שֶׁיַרְבֶּה בִּשְׁחוֹק אוֹ בַאֲכִילָה ושְׁתִיָּה אַצֵל עַמֵּי הָאָרֶץ וֹבִינֵיהָן. או שָׁדְּבּוּרוֹ עִם הַבְּרִיוֹת אֵינוֹ בְּנַחַת וְאֵינוֹ מְקַבְּלָן בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת אֶלֶא בַעַל קְטָטָה וְכַעַם. וְכַיּוֹצֵא בַּדְּבָרִים הָאֵלוּ הַכּל לְפִי גַּדְלוֹ שֶׁל חָכָם צְרִיךְ שֶּיִדְקַדִּק עַל עַצְמוּ וְיַצֵשָׁה לְפִנִים מִשׁוּרַת הַדִּיוֹ, וְכֵן אִם דְּקְדֵּק הָחָכָם עַל עַצְמוֹ וְהָיָה דְּבּוּרוֹ בְּנַחַת עִם הַבְּרִיּוֹת ודעתו מערבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מַהֶם וְאֵינוֹ עוֹלְבָם. מְכַבֵּד לֶהֶן וַאֲפָּלוֹ לַמְקְלִין לו. וְנוֹשֵׁא ְוְנוֹתֵן בֶּאֱמוֹנָה. וְלֹא יֻרְבֶּה בַּאֲרִיחוּת עַמֵּי הָאֶרֶץ וִישִּׁיבָתָן. ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מכתר בְּתְפָּלִין וְעוֹשֶּה בְּכָל מֵעֲשָׁיוֹ לְפְנִים מִשּׁוּרֵת הַדִּין. וְהוֹא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם. עד שימצאו הכל מַקַלְּסִין אוֹתוֹ וְאוֹהַבִּים אוֹתוֹ וִמִתְאַוִים לְמַעֲשָּיוֹ. הַרִי זֶה קְדַשׁ אֶת ה׳ וְעֶלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (ישעיה מט:ג) "וַיֹּאמֶר לִי עבדי אַתָה יִשְׁרָאֵל אֲשֵׁר בַּדָ אַתְפָּאַר״: שאין ממיתין אותו בית דין אפלו הרג באנס. שאין מלקין ממיתין אלא לעובר ברצונו ובעדים והתראה שנאמר בְּנוֹתֵן מִזָּרְעוֹ לַמּלֶּךְ (ויקרא ב:ה) "(וְנָתַתִּיוֹ) [וְשַׁמְוֹתִי] אֵנִי אֶת פַנֵי בַאִישׁ הַהוא". מַפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמֵדוּ הַהוֹא לֹא אַנוּס וְלֹא שונג ולא מטעה. ומה אם עבודת כוכבים שהיא חמורה מן הַכּל הָעוֹבֵד אוֹתָה בְּאֹנֶס אֵינוֹ חַיָּב כָּרֵת וְאֵין צָרִיךְ לומר מיתת בית דיו. קל וחמר לשאר מצות האמורות בתורה. ובעריות הוא אומר (דברים כב:כו) "ולנערה לא תַעֲשֶׁה דָבָר״. אֲבָל אִם יָכוֹל לְמֵלֵט נַפְשׁוֹ וְלְבְרֹחַ מְתַחַת יַד הַפָּלֶךְ הָרְשָׁע וְאֵינו עוֹשֶׁה הנֵה הוֹא כְּכָלֶב שָׁב עַל קַאוֹ. וָהוֹא נִקְרָא עוֹבֶד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים בְּמֵזִיד וְהוֹא נִטְרָד הָעוֹלֶם הַבָּא וִיוֹרֵד לַפַּדְרֵגָה הַתַּחְתוֹנָה שֶׁל גֵיהִנֹם:

ה. נָשִׁים שֶאָמְרוּ לְהֶם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים תְּנוּ לְנוּ אֲחַת מִכֶּן ונטמא אותה ואם לאו נטמא את כלכן יטמאו כלן ואל יִמְסְרוּ לְדֶם נָפָשׁ אַחַת מִישְׁרָאֵל. וְכַן אָם אָמְרוּ לְדֶּם עוֹבְדֵי פוכבים תנו לנו אחד מכם ונהרגנו ואם לאו נהרג כלכם. יַהָרגו בָּלֶם ואַל יִמִסְרוּ לֶהֶם נָפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׁרָאֵל. וְאִם חַדוהוֹ לָהֶם וָאָמָרוּ תָנוּ לָנוּ פָּלוֹנִי אוֹ נַהַרֹג אֶת כְּלְכֶם. אִם היה מחיב מיתה כשבע בן בכרי יתנו אותו להם. ואין מוריו לֶהֶם כֵּן לְבַתְּחִלָּה. וְאִם אֵינוֹ חַיָּב מִיתָה יֵהְרְגוּ כְּלֶן ואַל ימִסְרוּ לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִישִּׁרָאֵל:

ו. כָּעִנֵין שָאָמְרוּ בָּאֲנָסִין כָּךְ אָמְרוּ בָּחֱלָאִים. כֵּיצֵד. מִי שחלה ונטה למות ואמרו הרופאים שרפואתו בדבר פָּלוֹנִי מֵאִפּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה עוֹשִׁין. וִמְרְרַפְּאִין בְּכָל אִפּוּרִין שֶׁבַּתוֹרָה בִּמְקוֹם סַבָּנָה חוּץ מֵעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְגְלוּי עֲרָיוֹת וֹשְׁפִיכַת דָּמִים שָׁאֲפַלּוֹ בִּמְקוֹם סַבָּנָה אֵין מָתְרַפְּאִין בָּהֶן. ואָם עָבַר וְנִתְרַפַּא עוֹנְשִין אותוֹ בֵּית דִּין עֹנֶשׁ הָרָאוי לוֹ: ז. ומנין שאפלו במקום סכנת גפשות אין עוברין על אחת מִשְׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת אֵלוֹ שָׁנָאֲמֵר (דברים וּה) "וְאָהַבְּתָ אֵת ה־ אֵלהָיִדְ בְּכָל לְבָבָדְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ וּבְכָל מְאֹדֶדְ" אֵפָלוּ הוּא נוטל אֶת נַפְשְׁךָ . וַהַרִינִת נָפֶשׁ מִיִשְׁרָאֵל לְרַפְּאוֹת נָפֶשׁ אַחֶרֶת אוֹ לְהַצִּיל אָדֶם מִיִּד אַנָּס דְּכֶּר שֶׁהַדְּעַת נוֹטָה לוֹ הוא שָאַין מְאַבְּדִין נָכָּש מִפְנֵי נָכָּש וַעֲרִיוֹת הְּקְשוֹ לְנָכָּשוֹת שָּנָאֲמֵר (דברים כב:כו) "כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רֵעַהוּ ירצחו נפש כן הדבר הזה":

ח. במה דברים אמורים שאיז מתרפאיז בשאר אסורים אָלָא בִּמִקוֹם סַבָּנָה. בּזְמֵן שָהַן דְּרֶךְ הַנָאָתָן כְּגוֹן שֶׁמֵאֵכִילִין אֶת הַחוֹלֶה שָקַצִים וּרְמָשִּים אוֹ חָמֵץ בְּפֶּסַח אוֹ שֶׁמַאֲכִילִין אותו בִּיוֹם הַכּפּוּרִים. אַבַל שֵׁלֹא דְּרֶךְ הַנַאַתַן כָּגוֹן שֵׁעוֹשִׁין

Brachot p61b HILCHOT YESODEI HATORAH · PEREK 5

הַבָּא. וְאֶפְשָּׁר שָּיִדְעַם הַכּל קָטָן וְגָדוֹל אִישׁ וְאִשָּׁה בַּעַל לֵב רַחָב וּבַעַל לָב קַצֵר:

שֶּדְבָרִים אֵלוּ דָבָר קָטָן קָרָאוּ אוֹתָן חֲכָמִים שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ - הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשׁוֹב הָעוֹלֶם הֹזֶה כְּדֵי לִנְחֹל חַיֵּי הָעוֹלֶם חַכָּמִים דָּבֶר גָּדוֹל מֵעֲשַׁה מֶרְכָּבָה וְדָבֶר קַטָן הַוְיוֹת דְּאַבִּיִי וַרָבָא. אָר עַל פִּי כַן ראוּיִין הֵן לְהַקְּדִּימֵן. שָׁהַן מִישָׁבִין דִּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם תִחְלָה. ועוד שֶׁהֵם הַטוֹבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהִשִּפִּיעַ

Perek 5

m – (Sanctifying Hashem's Name) · and Chilul Hashem – (Desecrating His Name)

To sanctify Hashem's name.6

and Not to profane Hashem's name

Kidush Hashem can be brought about by

- Dying for Hashem
- · Refraining from sinning for no ulterior motives
- · Good behaviour, especially from leaders, in public

Chilul Hashem could be brought about by Purposeful transgression of mitzvot

· Undesirable behaviour by leaders

These concepts bring up the question of when one can transgress to save a life, and when one can give up one's life in the Name of Hashem.

פרק ה'

ג. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלוּ שָׁלֹא בִּשְעַת הַגַּוְרָה אֲבָל בִּשְעַת הַגורָה וְהוֹא שָּיִעֲמֹד מֶלֶךְ רָשָׁע כּנְבוּכִדנְצֵר וְחַבְּרִיו וְיגִּוֹר גוַרָה עַל יִשְׁרָאֵל לְבַשֵּׁל דְּתָם אוֹ מִצֵוָה מִן הַמִּצוֹת. יַהַרְג וְאֵל יַעֲבֹר אֲפָלוּ עַל אַחַת מִשְאָר מִצְוֹת בֵּין נָאֵנָס בְּתוֹךְ י שַשַּרָה בֵּין נַאֲנַס בֵּינוֹ לְבֵין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים:

ד. כַּל מִי שׁנַאַמֵר בּוֹ יַעבֹר וְאָל יַהַרג וְנַהַרְג וְלֹא עַבַר הַרִי זָה מִתְחַיֵּב בְּנַפִּשוֹ. וְכֶּל מִי שָׁנָאֲמֵר בּוֹ יַהָרֵג וְאֵל יַעֲבֹר וְנֶהֶרֵג וְלֹא עָבַר הֲרֵי זֶה קִדשׁ אָת הַשַּׁם. וְאִם הָיָה בַּעֲשָּׁרָה מישראל הרי זה קדש את השם ברבים כדניאל חנניה מישָאַל וַעַזַרְיָה וַרַבִּי עַקִיבָא וַחֲבַרְיוֹ. וְאֵלוּ הֵן הַרוּגִי מַלְכוּת שָׁאֵין מַעֲלָה עָל מַעַלְתָן. וַעֲלִיהָן נָאֱמֵר (תהלים מד:כג) ״בִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנִנ כָּל הַיּוֹם נָחְשַׁבְנוּ בְּצֹאן טִבְחָה״. וַעֲלֵיהָם נָאֲמֵר (תהלים נ:ה) "אִסִפּוּ לִי חֲסִידִי כֹּרְתֵי בִרִיתִי עֵלֵי זָבַח". וְכֶּל מִי שָּנָאֲמֵר בּוֹ יַהָרג וְאַל יַעֲבֹר וְעָבַר וְלֹא נָהֵרְג הַרִי זֶה מַחַלֵּל אֶת הַשָּם וָאִם הָיָה בַּעֲשָׁרָה מִישִּׁרְאַל הַרֵי זָה חַלֵּל אֶת הַשָּׁם בָּרַבִּים וּבִשֵּל מִצְוַת עֲשַׂה שֶׁהִיא קִדּוּשׁ הַשֵּׁם וְעָבֵר עַל מִצְוַת לֹא תַעֲשָׂה שָׁהִיא חַלוּל הַשַּם. וְאַף עַל כִּי כן מפני שעבר באנס אין מלקין אותו ואין צריך לומר

א. כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְצָוִין עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם הַגָּדוֹל הַזְּה שָׁנָאֲמֵר (ויקרא כב:לב) "וְנִקְדְּשְׁתִּי בְּתוֹדְ בְּנֵי יִשְׁרָאֵל". וּמִזּהָרִין שָׁלֹא לְחַלְלוֹ שָׁנָאֲמֵר (ויקרא כב:לב) "וִלֹא תְחַלְלוֹ אָת שֵׁם קָדְשִׁי״. כֵּיצַד. כְּשֶׁיַעֲמֹד עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְיָאֲנֹס אֶת שראל לעבר על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יַהַרְגָּנוּ יַעֲבֹר וְאַל יֵהָרֵג שֶׁנָאֱמֵר בַּמִּצְוֹת (ויקרא יח:ה) "אֲשֶׁר עַשָּה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם״. וָחַי בָּהֶם וִלֹא שֶׁיָמוּת בָּהֶם. וְאָם מֵת וְלֹא עָבַר הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵב בְּנַפְשׁוֹ:

ב. במה דברים אמורים בשאר מצוֹת חויז מעבודת כוכבים זת ושפיכת דַּמִים. אַבַל שַלש עַבַרוֹת אֵלוּ יאמר לו עבר על אַחַת מַהָן או תַּהָרֵג. יַהָרג וְאֵל יַעֲבֹר. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּוְמֵן שָׁהָעוֹבִר כּוֹכָבִים מִתְבֵּוּן לְהַנָּאַת עצמו. כָּגוֹן שָאַנָסוֹ לְבָנוֹת לוֹ בֵּיתוֹ בְּשַׁבָּת אוֹ לְבַשֵּׁל לוֹ תַבְשִּילוֹ. אוֹ אָנַם אִשָּׁה לְבָעֵלֶה וְכִיוֹצֵא בָּוָה. אֲבָל אִם נִתְבֵּון לְהַעָבִירוֹ עַל הַמִּצְוֹת בִּלְבֵּד. אִם הָיָה בִּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ וְאֵין שֶׁם עַשֶּׁרָה מִישְּׁרָאל יַעֲבֹר וְאֵל יַהְרֵג וְאִם אָנָסוֹ לְהָעָבִירוֹ בַּעָשֶּׁרָה מִישְׁרָאל יַהַרג וְאַל יַעֲבֹר וִאֲפַלוּ לֹא נִתְבֵּוֹ לְהַעֲבִירוֹ אֶלָא עַל מִעֲה מִשְׁאָר מִשְׁוֹת בַּלְבֵּר: SEEER HAMADA

שָׁאֵינוֹ בָּא לִידֵי חֹלִי כָּל יָמָיו עַד שָּׁיִזְקִין הַרְבָּה וָיָמוֹת ְוְאֵינוֹ 🏻 כב. כָּל מָקוֹם שָׁאֵין בוֹ רוֹפַא. אָחָד הָבִּריא וְאָחָד הַחוֹלֶה אַין רָאוי לוֹ לָזוּוּ מִכָּל הַדְּרָכִים הָאֵלוּ שָׁנָאָמְרוּ בְּפָּרֶק זָה. שַׁכַּל אַחַד מַהַן לאַחַרִית טוֹבָה מֵבִיא:

כג. כַּל עיר שאין בה עשרה דברים האלו אין הַלמיד חָכָם רַשַּׁאי לֶדוּר בְּתוֹכָה. וְאֵלוּ הַן: רוֹפֵא. וְאָפֶּן. וֹבֵית המרחץ. ובית הכסא. ומים מצויין כגון נהר ומעין. ובית הַכָּנֶסֶת. וּמְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת. וְלַבְלָר. וְגַבַּאי צְדָקָה. ובִית דִּין

צָרִיךְ לְרוֹפַא. וְיִהְיָה גופּוֹ שָׁלֵם וְעוֹמֵד עֵל בְּרְיוֹ כָּל יֶמָיו. אֶלָא אָם כֵּן הָיָה גופּוֹ רַע מִתְחַלַת בְּרִיתוֹ. אוֹ אָם הָיָה רָגִיל בְּמִנְהָג מִן הַפִּנְהָגוֹת הָרָעִים מִתְּחַלֵּת מוֹלַדְתוֹ. או

אם תבוא מכת דבר או מכת בצרת לעולם: כא. וכל המנהגות הטובים האלו שאבורנו אין ראוי לנהג בָּהָן אֶלֶא הַבָּרִיא. אֲבָל הַחוֹלֶה אוֹ מִי שֶׁאֶחָד מֵאֵיבְרִיו חוֹלֶה אוֹ מִי שָׁנָהַג מִנְהָג רֵע שָׁנִים רַבּוֹת. יֵשׁ לְכָּל אֶחְד מהם דרכים אחרים והנהגות כפי חליו כמו שיתבאר בספר הרפואות. ושנוי וסת תחלת חלי:

Perek 5

Besides their wisdom, the wise should be recognised through their actions.

מכים וחובשים:

- · Eating. Eats just what is needed to sustain himself. Eats in his own home except at seudat mitzvah e.g. a wedding feast.
- · Drinking. Does not become intoxicated
- · Sexual relations, Carried out with modesty
- · Excretion. With modesty
- Speech. Speaks gently to all people. Greets people. Speaks only words of wisdom.
- Walking. Similar attitude as with prayer. In market place should walk as if he is preoccupied with business affairs.
- Dress. Should be attractive and clean. Should not expose himself. Should not perfume himself.
- Finances. Affairs should be very precise. Establishes an occupation, then purchases a house and then gets married. Aiming to improve his financial position
- · Business dealings. Conducted with honesty. He is among those who accept humiliation rather than humiliate others.

מפרש בַּקבַלַה (מלאכי ב:ג) "וְזֵרִיתִי פַרָשׁ עַל פָּנֵיכֶם". אָמְרוּ חַכָּמִים אֵלוֹ בַּנֵי אָדָם שָאוֹכְלִיוְ וְשׁוֹתִין וְעוֹשִׁין כָּל יְמֵיהֶם בְּתַגִּים. וְהֵם הָאוֹמְרִים (ישעיה כב:יג) "אָכוֹל וְשָׁתֹה כִּי מָחֶר נְמוֹת״. וְוָהוּ מַאֲכַל הָרְשָׁעִים. וְשֻׁלְחָנוֹת אֵלוּ הַם שָׁגְנָה הַבָּתוֹב וְאָמֵר (ישעיה בח:ח) ״כִּי כָּל שְׁלְחָנוֹת מֵּלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם". אֲבָל הֶחָכָם אֵינו אוֹכֵל אֶלֶא תַבְשִׁיל אֶחָד או שנים ואוכל ממנו כדי חייו ודיו. הוא שאמר שלמה (משלי יג:בה) "צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׁבַע נַפְשׁוֹ":

א. כשם שהחכם נכר בחכמתו ובדעותיו והוא מבדל בָּהֶם מִשְּאָר הָעָם. כָּךְ צָרִיךְ שִׁיְהְיִה נִכָּר בְּמַצַשְׁיו בְּמַאֵכָלוֹ וְבַמַשְׁקָהוּ וּבְבִּעִילָרוּ ובַעֲשִּיֵת צְרָכָיו וּבְדִבּוּרוֹ וּבְהַלּוֹכוֹ ובְמַלְבוּשׁ וּבְבָּלְכוּל דְּבָרִיו וּבְמַשָּׁאוֹ וּבְמַתְּנוֹ. וְיִהְיוּ כָּל הַמַעֲשִּׁים הָאֵלוּ נָאִים וּמִתְקָנִם בְּיוֹתַר. כִּיְצֵד. תַּלְמִיד חָבְּ לא יהְיָה גַרְגְרָן אֶלָא אוֹכֵל מַאֲכֶל הָרָאוי לְהַבְּרוֹת גוּפוֹ. וְלֹא יאכַל מִמֵּנוֹ אֲכִילֶה גַפָּה. וְלֹא יְהֵא רוֹדֵף לְמַלְאת בִּטְנוֹ כָאֵלוּ שָּמִתְמַלְאִין מִמַאֲכָל וּמִשְּׁתָה עֵד שֶׁתִפַּח כְּרַסְם. וַעֲלֵיהֶם

שאינה שלהן:

ב. כְּשֶׁהֶחָכָם אוֹכֵל מְעַט זֶה הָרָאוי לוֹ לֹא יֹאכְלֶנוּ אֶלֶא בביתוֹ עַל שׁלחַנוֹ. ולֹא יֹאכל בּחַנוּת ולֹא בשוק אלָא

בִּפְנֵי צֹרֶךְ גָדוֹל. בְדֵי שֶׁלֹא יִתְגַנֶה בִּפְנֵי הַבְּרִיוֹת. וְלֹא יֹאֹכֵל

אַצֵל עַפֵּי הַאָרֵץ וִלֹא עַל אוֹתַן הַשְּׁלְחַנוֹת הַפְּלֵאִים קִיא

צואַה. ולא יַרבָה סעדותיו בַּכַל מַקוֹם וַאַפָּלוּ עם הַחַכַמִים.

וְלֹא יֹאכֵל בִּסְעָדוֹת שָׁיֵשׁ בָּהֶן קַבּוֹץ הַרְבֵּה. וְאֵין רָאוי לו

לאכל אלא בסעדה של מצוה בלבד כגוז סעדת ארוסיו

וְנָשׁוֹאִין. וְהוֹא שִּיִּהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם שֶׁנְשָׁא בַּת תַּלְמִיד

חָכָם. וְהַצֵּדִיקִים וְהַחֲסִידִים הָרִאשׁונִים לֹא אָכְלוּ מִפְּעֻדָּה

ג. כשהחכם שותה יין אינו שותה אלא כדי לשרות אכילה

שבמעיו. וכל המשתבר הרי זה חוטא ומגנה ומפסיד

חָכְמָתוֹ. וְאִם נִשְׁתַבֵּר בִּפְנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ הֲרִי זֶה חִלֵּל אֶת

הַשַּׁם. וְאָסוּר לִשְׁתוֹת יַיוַ בַּצְהֵרִים וַאֲפָּלוּ מִעֵט אָלָא אם הָיָה בִּכְלֵל הָאָכִילָה. שָהשִׁתיָה שָהיא בַּכְלל הָאָכִילָה אֵינָה

ד. אַף עַל פִּי שֶאשְתוּ שֶל אָדָם מֻתֶּרֶת לוֹ תַמִיד. רָאוּי לוֹ

לתלמיד חכם שינהיג עצמו בקדשה ולא יהא מצוי אצל

אִשְׁתוֹ כְּתַרְנְגוֹל אֶלֶא מִלֵּילֵי שְׁבָּת לְלֵילֵי שַבְּת אִם יֵשׁ בו בֹּח וֹכִשָּהוּא מִסַבָּר עִמָּה לֹא יִסַבְּר בְּתְחַלָּת הַלִּילָה

בשהוא שָבַע ובִטְנוֹ מֶלֵא. וְלֹא בִסוֹף הַלַיִּלֶה כִּשְׁהוּא דָעֵב.

אָלֶא בּאָמצַע הַלִּילָה בְּשִׁיתִעַבּל הַמְּזוֹן שָׁבְּמַעִיו. וְלֹא יְקֵל בְּרֹאשוֹ בִּיוֹתַר וְלֹא יָנָבֵל אֶת פִּיו בְּדְבְרִי הֲבָא וַאֲפָלוּ בֵּיעוֹ

לְבֵינָה. הֲרִי הוא אוֹמֵר בְּקַבֶּלָה מַגִּיד לְאָדֶם מֵה שַׁחוֹ. אָמְרוּ

חַכְמִים אַפּלוּ שִׁיחָה קַלָּה שָׁבֵּין אָדָם לְאִשְׁתוּ עָתִיד לְתַּן עָלֶיהָ אֶת הַדִּין, וְלֹא יִהִיוּ שְׁנֵיהָם לֹא שִׁפּוֹדִים וְלֹא עַצְלָנִים

לא עַצְבָּנִים, וְלֹא אֶחָד מֵהָן. וְלֹא תִּהְיֶה יְשֵׁנָה. וְלֹא יֶאֲנֹס

אותה והיא אינה רוצה אלא ברצון שניהם ובשמחתם.

ספר וישחק מעט עמה כדי שתתישב נפשה ויבעל

ה. כַּל הַנוֹהג מנהג זָה לֹא דִי לוֹ שִקְּדִשׁ נַפְשׁוֹ וטהַר עַצְמוֹ

וִתְקָן דַעוֹתָיו אֶלָא שָאָם הָיוּ לוֹ בָּנִים יִהִיוּ נָאִים וּבִישָׁנִים

ראויין לְחָכְמָה וְלַחֲסִידוּת. וְכָל הַנּוֹהֵג בְּמִנְהַגוֹת שְאֶר הָעָם

ו. צִנִיעוּת גִּדוֹלָה נוֹהַגִּים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּעַצְמָן. לֹא יַתְבַּאּ

ולא יתגלו ראשן ולא גופן. ואפלו בשעה שיכנס לבית הַבָּפָא יָהַא צָניעַ ולא יָגֶלָה בְּנָדִיו עַד שִישַׁב. ולא יְקְנַח

בְּיָמִין. וְיִתְרַחֵק מִכָּל אָדָם. וְיִכָּגַס חָדֶר לְפְנִים מֵחָדֶר מְעָרָה

פנים מן המערה ונפנה. ואם נפנה אחורי הגדר יתרחק

הַהוֹלְכִים בַּחשֶׁךְ יִהְיוּ לוֹ בָּנִים כְּמוֹ אוֹתָם הָעָם:

בְּבושָה וְלֹא בְּעַוּות וְיִפְרֹשׁ מִיָּד:

מְשַׁכֶּרֶת. וְאֵין נִוְהָרִין אֶלָא מִיֵין שֶׁלְאַחַר הַמָּזוֹן:

שֶׁל חָבַר. כַּלִים שֶׁבָּתוֹכָה אוֹ כַּלִים שֶׁבַּמִּחִצָּה טִמֵאִים. מַפְּנֵי שיש לעם הארץ בסכה זו או במחצה זו רשות:

יט. חבר שהיה גגו למעלה מגגו של עם הארץ הרי זה שוטח שם כלים ומניח טהרות והן בחזקתן. אף על פי שעם הָאָרֶץ יָכוֹל לְפְשׁט יָדוֹ וְלְגַע. וְכַן בְּעַכּו״ם אֵינוֹ חוֹשֵשׁ לֹא משום טמאה ולא משום יין נסך. היי הגגות זה בצד זה או שֶהְיָה גֵגו שֶׁל עַם הָאָרֶץ לְמֵעְלֶה וְשָׁטַח הָחָבֵר כַּלִים או הִנִיח טָהֲרוֹת בְּגַגוֹ. הֲרִי כָּל מָקוֹם שֶׁיָכוֹל עַם הָאָרִץ לפשט את יָדוֹ וְלֹגַע בַּחֶזְקַת טִמְאָה:

כ. שַּתֵּי חַצֵרוֹת זוֹ לְפַנִים מָזוֹ הַבְּנִימִית שֵׁל חַבֶר וְהַחִיצוֹנַה שָל עַם הָאָרֶץ. חָבֵר מַנִּיַח שָם כַּלִים וְשוֹטֵח שָם בַּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁיֵד עַם דָאָרֶץ מֵגַעַת לְשָׁם. מִפְּנֵי שֶׁנִתְפַשׁ עֶלֶיו כְּגַנָב: כא. חַצֵר הַחַלוּקָה בַּמִסִיפָס וְחַבֵּר בַּצֵד זֶה וְעָם הַאַרִץ בַּצֵד זָה טָהֱרוֹתָיו טְהורוֹת אַף עַל פִּי שָׁיַד עַם הָאָרֶץ מֵגַעַת. מפני שהם ברשות החבר:

כב. חָבֵר שֶׁנָפַל דִּלְיוֹ לְתוֹדָ בּוֹרוֹ שֶׁל עֵם הָאָרֶץ וְהָלַדְ לְהָבִיא בְּמָה יַעֲלֶנוּ הֲרִי זָה טָמֵא. מִפְנֵי שֶׁהְנַח בִּרְשׁוּת עם הָאָרֶץ שָׁעָה אַחַת:

כג. אשת עם הארץ שנכנסה לתוך ביתו של חבר להוציא בנו או בתו או בהמתו של חבר כל שבבית טהור. מפני שנכנסה שלא ברשות. קדר חבר שהכנים קדרותיו למכר וַיָרֶד לְשִׁתּוֹת הָרֵי הַפְּנִימִיוֹת טְהוֹרוֹת וְהַחִיצוֹנוֹת טְמֵאוֹת. בַּפֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהִנִּיחָן סְמוּדְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים ְמִבְּנֵי שהעוברים והשבין נוגעים בחיצונות בשעת הליכה. אָבָל הָיוּ רְחוֹקוֹת מֵרְשׁוּת הָרַבִּים אָם הָיוֹ כְּלֵי בְּיָדֵיו הַכּל טְמֵאוֹת מִפְנֵי שֶׁכַלְיו מוֹכִיחִין שֶׁהְנְחוֹ לְמִכּר וְיִד הַכּל מְמַשְּׁמֲשׁוֹת בָּהָן, אֵין כְלִי אָמָנוּתוֹ בְּיָדוֹ הַכּל טְהוֹרוֹת חָזְקָתָן שָׁלֹא נָגַע בָּהֶן אָדָם. חָבֵר שֶׁהִנִּיִח אֲכָּלִין וּמַשְׁקִין על פתח חנותו ונכנס הרי אלו טמאים מפני שהעוברים וָהַשַּׁבִים מִמֵשִׁמִשִׁין בַּהָן: לְגַע שֶׁלֹא בִּרְשׁוּת. וְכֵן הָאִשָּה שָׁיָצְאָה וּמָצְאָה אֲשֶׁת עַם הָאָרֶץ חוֹתָה גָּחָלִים מִתַּחַת הַקְּדֵרָה הֲרֵי הַקְּדֵרָה טְהוֹרָה: יב. גַבָּאֵי מַלְכוּת שַנְכָנָסוּ לְתוֹךְ הַבִּיִת לְמַשְׁכֵּן כֵּל שַבְּבִּית טָמֵא. אָם יִשׁ עִמָּהֶם עַכּו״ם נָאֱמָנִים לוֹמֵר לֹא נָגַעְנוּ מִפְּנֵי שָׁאַימֵת הָעַכּו״ם עֲלֵיהֶן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּוְמֵן שָׁיֵשׁ שם עדים שנכנסו או שהיה המשפון בידם. אבל אם אמרו הַן מִעַצְמָן נִכְנַסְנוּ אֲבָל לֹא נָגַעְנוּ נָאֱמָנִין שֶׁהַפֶּה שֶּאָסַר :הוא הַפַּה שֶׁהְתִּיר

יג. הַגַּנָבִים שֶׁנָכִנָסוּ לְתוֹדָ הַבֵּיִת אֵין טָמֵא אֶלֶא מִקוֹם רַגְלֵי הגנבים. מפני שהן מפחדין מלבלש אלא (דבר) שנוטלין בְּמְיָפֶן. וּמַה הֵן מְטַפְּאִין בִּמְקוֹם הֵלִיכָתֶן הָאֱכָלִין וְהַמֵּשְׁקִין וכלי חרס הפתוחים אבל המשכבות והמרכבות וכלי חַרַס הַמַּקְפָּין צָמִיד פַּתִיל טָהוֹרִין. וִאָם יֵשׁ עִמַהן עַכּו״ם או אִשָּה הַכּל טָמֵא:

יד. הגבאים והגנבים שעשו תשובה והחזירו מעצמן לא מחמת יראה ואמרו לא נגענו בכל מה שהיה בבית בַּשְנִכְנַסְנוֹ הֲבִי אֵלוּ נָאֱמָנִים וַאֲפָלוֹ עַל מְקוֹם בִּגְלַיהָן:

טו. הַמַנִּיַח אֶת בֵּיתוֹ פָּתוֹחַ וּמִצָאוֹ פָּתוֹחַ אוֹ שֶׁמִּצָאוֹ נָעוּל אַפָּלוּ הִנִּיחוֹ נָעוּל וִמִצָאוֹ פָּתוֹחַ וִלֹא נִגְנֵב מִמֵּנוּ כִּלוּם כָּל שֶׁבַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר הַגַּנָבִים פְּתָחוּהוּ וְנִמְלְכוּ וְהָלְכוּ להם ולא נכנסו:

טז. קוֹרְדוֹם שָאָבַד בַּבַּיִת אוֹ שֶׁהִנִּיחוֹ בָּזָוִית זוֹ וּבָא וּמִצָאוֹ בְּזָוִית אַחֶרֶת הַבַּיִת טָמֵא שָׁאֲנִי אוֹמֵר אָדָם טָמֵא נְכְנַס לִשָּׁם וּנִטָּלוּ:

יו. הַדָּר עִם עַם הָאָרֶץ בָּחָצֵר וְשֶׁכַח כֵּלִים בֶּחָצֵר אֲפְּלוּ חָבִיוֹת אֲקָפוֹת צָמִיד פָּתִיל אוֹ תַנוּר מָקָף צָמִיד פָּתִיל הָרֵי אַלוֹ טְמַאִין עַד שָּיַעֲשָּה לַתַנוּר מְחִצָּה גְבוֹהָה עֲשָּׁרָה :טפחים כדי שלא יהא ברשות עם הארץ

ית. חָבֵר שֵׁהַיִּתָה לוֹ מִחְצָה אוֹ סְבָּה לִפְנֵי פִּתְחוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ. אוֹ שֶׁהָיִתָה מְחִצָּה אוֹ סְכָּה שֶׁל עֵם הָאָרֶץ לְפְנֵי פִּתְחוֹ

Perek 13

Am hagretz / Chaver continued

- Am haaretz workers who harvest grapes and olives must immerse in a mikveh before working. Chaver must monitor their immersion to make sure it is being done properly.
- · When a chaver's donkey drivers and porters are loaded with pure foods and were proceeding in front of him, as long as the chaver is keeping an eye, the food remains pure. If not, the foods are impure.

פדי שלא ישמע חברו קולו אם נתעטש. ואם נפנה בבקעה ירחיק כדי שלא יראה חברו פרועו. ולא ידבר כשהוא נְפְנֶה אֵפִלוּ לְערֶךְ גָּדוֹל. וּכְדֶרֶךְ שָנוֹהֵג צְנִיעִיּת בִּיוֹם בְּבֵית הַכּפָא כַךְ נוֹהָג בַּלִילָה. וּלְעוֹלֶם יַלְפֵּד אֲדָם עַצְמוֹ לְהַפָּנוֹת שחרית וערבית בלבד כדי שלא יתרחק:

ז. תַלמיד חַכָם לֹא יהא צועק וצווח בשעת דבורו כבהמות וְחֵיּוֹת. וְלֹא יַגְבִּיהַ קוֹלוֹ בְּיוֹתֵר אֶלֶא דִּבּוּרוֹ בְּנַחַת עִם כָּל הבריות. וכשידבר בנחת יזהר שלא יתרחק עד שיראה בִּדְבָרִי גַפֵּי הָרוּחַ. וּמֵקְדִּים שָׁלוֹם לְכָל הָאֶדֶם כְּדִי שֶׁתְהַא רוּתָן נוֹחָה הַימֵנוּ. וְדָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַרְ זְכוּת. מְסַבֵּר בשבח חברו ולא בגנותו כלל. אוהב שלום ורודר שלום. אָם רוֹאֶה שֶּדְבָרָיו מוֹעִילִים וְנִשְּׁמָעִים אוֹמֵר וְאָם לֶאו שותק . כִּיצַד. לא יָרצַה חַבֵּרוֹ בַשְׁעַת כַּעַסוֹ. וִלֹא יִשְאַל לוֹ עַל נִדְרוֹ בְּשָׁעָה שֶׁנָדֵר עַד שֶׁתְּקְרֵר דַּעְתוֹ וְיָנוּחַ. וְלֹא יְנַחֲמֶנוּ בְּשָׁעֶה שֶׁמֵתוֹ מְטָל לְפָנִיוֹ מִפְּנֵי שָׁהוּא בָּהוּל עֵד שִׁיקברִהוּ וַכַּן כָּל כִּיּזֹצֵא בָּאֵלוּ, ולֹא יִראָה לַחֲבַרוֹ בִּשְׁעַת קַלְקָלֶתוֹ אֶלֶא יַעַלִּים עַינִיו מִבֶּונוֹ. וְלֹא יִשְׁנֶה בִּדְבּוּרוֹ. וְלֹא יוֹסִיף וְלֹא יִגְרַע אֶלֶא בְּדִבְרִי שָׁלוֹם וְכַיוֹצֵא בָּהָן. כְּלָלוֹ שֶׁל דבר אינו מדבר אלא בדברי חכמה או בגמילות חסדים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. וְלֹא יְסַפֵּר עם אִשָּה בַשוּק וַאֲפָלוּ הִיא אִשְּתוּ או אחותו או בתו:

ח. לא יֵלֵךְ תַּלְמִיד חָכָם בְּקְוֹמָה זְקוּפָה וְגָרוֹן נָטוּי כָּעִנְיָן שנאמר (ישעיה ג:טז) "ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עֵינָיִם". וְלֹא יְהַלֶּךְ עָקֵב בְּצֵד גוֹדָל בְּנַחַת כְּמוֹ הַנָּשִׁים וְגַפֵּי הָרוּחַ כָּענְיָן שָׁנָאֲמֵר (ישעיה גּיטז) ״הָלוֹדְ וְטָפּוֹּ תַלַכְּנָה וּבְרָגְלֵיהֶם הְּעַבָּסְנָה״, וְלֹא יָרוּץ בִּרְשׁוֹת הָרִבִּים בְּמִנְהָג מְשָׁגָשִים. וְלֹא יִכְפּף קוֹמָתוֹ כְּבַעֲלֵי חֲטוֹטֶרֶת. אֶלָא מִסְתַּבֵּל למטה כמו שהוא עומד בתפלה. ומהלד בשוק כאדם שָׁהוֹא טָרוד בַּעֲסָקִיו. גַם מִפַּהֲלָכוֹ שֶׁל אָדָם נִבָּר אִם חְכָם ובַעל דַּעָה הוא או שוֹטָה וְסָכָל וְבֵן אָמֵר שְׁלֹמֵה בַּחָכְמַתוּ (קהלת יגו 'וְגַם בַּדֶּרָךְ בְּשֶׁסָּכָל הֹלַךְ לִפּוֹ חָמֵר וְאָמֵר לְפֹל סָבָל הוא". הוא מוֹדִיעַ לַבֹּל עַל עַצְמוֹ שָהוֹא סָבָלֹ:

ט. מַלְבוּשׁ תַּלְמִיד חָכֶם מַלְבוּשׁ נָאָה וְנָקִי. וְאָסוּר לוֹ שֵׁיִמֵּצֵא בְּבִגְדוֹ כֶּתֶם אוֹ שַׁמְנונִית וְכֵיּוֹצֵא בָּהֶן. וְלֹא יִלְבֵשׁ לֹא מלבוש מלכים כגון בגדי זהב וארגמן שהכל מסתכלין בָהֶן. וְלֹא מַלְבוּשׁ עֲנִיִּים שָׁהוֹא מְבַיָּה אֶת לוֹבְשָׁיוֹ אֶלֶא בגדים בינונים נאים . ולא יהא בשרו נראה מתחת מדיו כמו בגדי הַפִּשׁתָן הַקַּלִים בִּיוֹתֵר שֶׁעוֹשִׁים בִּמִצְרַיִם. וְלֹא יִהִיו בְּגָדִיו סְחוּבִין עַל הָאֶרֶץ כְּמוֹ בִּגְדֵי גַפֵּי הָרוּחַ אֶּלָא עד עַקבו ובִית יַד שַלו עד רַאשֵי אַצבעוֹתִיו. וִלֹא יִשַּלְשֵׁל

SEEER HAMADA

כח:ל) "אָשָׁה תָאַרֶשׁ" (דברים כח:ל) "בַּיָת תִּבְנָה" (דברי בח:ל) "כַּרֶם תִּטַע". כָּלוֹמֵר יָהִיוּ מֵעֲשֵׁידָ הַפּוּכִין כָּדֵי שֵׁלֹא (שמואל א יח:יד) תַּצַלִּיחָ אָת דְּרָכִידָ. וֹבַבַּרְכָה הוא אוֹמֵר (שמואל א יח:יד) "וַיְהִי דָוִד לְכֶּל דְּרָכֶו מֵשְׁכִּיל וַה׳ עִמּו״:

יב. וְאָסוּר לוֹ לְאָדֶם לְהַפְּקִיר אוֹ לְהַקְדִישׁ כָּל נְכָסִיו וְיַטְרִיחַ עַל הַבְּרִיּוֹת. וְלֹא יִמְכֹּר שָׁדֶה וְיִקְנֶה בַּיִת וְלֹא בַּיִת וְיִקְנֶה מִפַּלְטְלִין אוֹ יַעֲשָּה סְחוֹרָה בִּדְמֵי בֵּיתוּ. אֲבָל מוֹכֵר הוֹא מַפַלְטְלִין וְקוֹנָה שָׁדָה. כְּלָלוֹ שָל דָּבָר יָשִׁים מְגַפָּתוֹ לְהַצְלִית נְבָסָיו וּלְהַחֲלִיף הַבָּלֶה בְּקַיָם. וְלֹא תִּהְיֶה בַּוְנָתוֹ לֵהָנוֹת מְעֵט לפי שעה או להנות מעט ויפסיד הרבה:

יג. מַשָּׁאוֹ וִמַתָּנוֹ שָׁל תַּלְמִיד חָכָם בָּאֶמֶת וּבָאֱמוּנָה. אומֵר על לאו לאו ועל הן הן. מדקדק על עצמו בחשבון ונותן ומְוַתֵּר לַאֲחֵרִים כְּשָּׁיִקַּח מֵהֶן וְלֹא יְדַקְדֵּק עֲלֵיהֶן. וְנוֹתֵן דמי הַמַּקָּח לְאַלְתֵר וְאֵינוֹ נַעֲשָׁה לֹא עָרַב וְלֹא קַבְּלָן וְלֹא יבוא בָּהַרְשַאָה. (אִינוֹ) מִחִיב עַצִמוֹ בִּדְבַרִי מִקָּח וִמְמַכֵּר בְּמָקוֹם שֶׁלֹא חִיְבָה אוֹתוֹ תוֹרָה. כְּדֵי שֶׁיַעֲמֹד בְּדְבּוּרוֹ וְלֹא ישנהו. ואם נתחיבו לו אחרים בדיז מאריד ומוחל להז ומלוה וחונן. ולא יבד לתוך אפנות חברו. ולא יצר לאָדָם לְעוֹלֶם בְּחַיָּיו. כְּלְלוֹ שֶׁל דְּבֶּר יִהְיֶה מֵן הַנַּרְדָּפִים וְלֹא מֵן הָרוֹדְפִים מֵן הַנַּעֲלָבִים וְלֹא מִן הָעוֹלְבִים. וְאָדֶם שְׁעוֹשֶׁה ָ בָּל הַפֵּעֲשִׂים הָאֵלוֹ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן עָלָיו הַבָּתוּב אוֹמֵר וַיֹּאמֶר לי עַבְדִּי אָתָה יִשְׁרָאֵל אֲשֶׁר בְּדָ אֶתְפָּאָר: טליתו מפני שנראה כנסות הרוח אלא בשבת בלבד אם אַין לוֹ לְהַחֲלִיף. וְלֹא יִנְעַל מְנְעָלִים מְטֻלָּאִים טְלַאי עַל גַּבֵּי טלאי בִּימוֹת הַחמָה. אַבַל בִּימוֹת הַגַּשְׁמִים מַתַּר אָם הַיָּה עָנִי. לֹא יֵצֵא מְבֻשָּׁם לַשׁוֹק וְלֹא בִּבְגָדִים מְבֻשָּׂמִים וְלֹא יָשִׁים בשם בשערו. אבל אם משח בשרו בבשם כדי להעביר אֶת הַזְהַמָא מָתָר. וְכֵן לֹא יֵצֵא יְחִידִי בַּלַיְלָה. אֶלָא אִם כֵּן הָיָה לוֹ וְמֵן קָבוּעַ לָצֵאת בּוֹ לְתַלְמוּדוֹ. כָּל אֵלוּ מִפְּנֵי הַחֲשָׁד: י. תַּלְמִיד חָכָם מְכַלְבֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָטַ. אוֹכֵל וְשוֹתָה וְוָזְ את אנשי ביתו כפי ממונו והצלחתו. ולא יטריח על עצמו וֹתֵר מִדַּאי. צווּ חֲכָמִים בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ שֶׁלֹא יֹאכַל אָדָם בְּשָׁר אֶלָא לְתַאָבוֹן. שָׁנָאֱמֵר (דברים יב:כ) ״נִי תְאַנֶה נַפְשְׁךָ לֶאֱכּל בשר". דיו לבריא לאכל בשר מערב שבת לערב שבת. רָאֶם הָיָה עָשִׁיר בְּדִי לְאֵבל בְּשֶׁר בְּכָל יוֹם אוֹכְל. עֵוּוּ חַכְּמִים וְאָמָרוּ לְעוֹלֶם וֹאַכֵּל אָרֶם פָּחוֹת מֵוְ הָרָאוּי לוֹ לְפִּי מָמוֹנו וְיִלְבָשׁ בָּרָאוּי לוֹ וִיכַבֵּד אִשְׁתוּ וּבָעֵוּ יוֹתָר מֵן הָרָאוּי לוֹ:

יא. דַרַך בַּעַלִי דַעָה שִׁיקבע לוֹ אַדָם מלָאכָה הַמִּפַרנַסת אותו תְחָלֶה. וְאַחַר כָּךְ יִקְנֶה בֵּית דִּירָה. וְאַחַר כָּךְ יִשְּׂא אשה. שנאמר (דברים כ:ו) "מי האיש אשר נטע כרם ולא חִלְּלוֹ״. (דברים כ:ה) ״מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִּת חָדָשׁ וִלֹא חֲנָכוֹ". (דברים כ:ז) "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲרֵשׁ אִשָּׁה וְלֹא לְקַחָה". אבל הטפשין מתחילין לשא אשה ואחר כך אם תמצא יָדוֹ יִקְנָה בַּיִת וְאַחֵר כָּךְ בְּסוֹף יָמָיו יְחַזֵּר לְבַקִּשׁ אְמָּנוֹת או יִתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בַּקְּלֶלוֹת (דברים

Perek 6

- · Good company
- · Love of ones fellow
- · Constructive criticism with sensitivity
- · Sensitivity regarding one's speech
- · Not to take revenge

GOOD COMPANY

To associate with the righteous2

One should seek out the company of the wise and keep away from the wicked.

LOVE OF ONE'S FELLOW

To love fellow Jews³

Not to hate ones Jewish brethren⁵

· Trumah must be guarded from impurity more than chulin. Therefore, if a chaver was using a barrel of *trumah* under the impression that it was ordinary food, the contents may not be eaten, unless he says that he intended to guard it "just like" *trumah*.

BINCOMORFAMETAMEI MISHKAV UMOSHAV · PEREK 13

· Weekday garments are not guarded as much as Shabbat ones. Therefore, if a chaver Shabbat clothes by mistake during the week they become impure.

 Also, if one person's clothes became exchanged with another person's clothes, they become impure because a person does not look after another's belongings as he looks after his own etc.

@Reminder

Pack on Impurity of Clothes

פרק י"ג

בְּלִבִּי הָיָה לִשְׁמֹר אֶת הָחָלוּק וְהָיִיתִי נְזְהָר בּוֹ וְהִפַּחְתִּי דַּעָתִי מַן הַטִּלִּית. דְּבֵּר הָחָלוּק בְּטָבְּרְתוּ וְהַטַּלִּית טְמַאָּה שָׁמָּא נָגַע בָּה עַם הָאָרֶץ. הָיָה סֵל עַל כְּתַפּו ומַגְרַפָּה בְּתוֹךְ הַפָּל וְאָמֵר בִּלְבֵּי הָיָה לִשְׁמֵר אֶת הַפָּל וְלְשְׁמֵר אֶת הַמַּגְרֵפָּה מִדְּבָר הַמְטַמְּאָה אֲבָל לֹא מִדְּבָר הָפּוֹסְלֶה הַפַּל טהור והמגרפה טמאה. וכל תרומה שבסל פסולה מפני ָ הַמַּגְרַפָּה טְמֵאָה שָׁפּוֹסֶלֶת הָאֱכָלִין שָבַּסַל. הָיָה מִשְׁתַּמֵשׁ מן החבית בטהרה בחזקת שהיא חליון ואחר כך נמצאת תרוֹמָה אַף עַל פִּי שָׁהִיא טְהוֹרָה הַרֵי הִיא אֲסוּרָה בַּאֵכִילָה שֶׁמָא נָגַע בָּה טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא פּוֹסֵל בָּתְרוּמָה וְטָהוֹר בְּחֻלְּיוֹ כמו שיתבאר. ואינו דומה משמר תרומה למשמר חליו. וְאָם אָמֵר בְּלִבִּי הָיָה לְשָּׁמְרוֹ אֲפָלוּ מִדֶּבָר הַפּוֹסְלָה הֲרֵי זוֹ מֶתֶרֶת בַּאַכִּילָה. נִתְחַלְּפוּ לוֹ בֵּלִים שֶׁל שַבְּת בְּבַלִים שֶׁל חל וּלְבַשָּׁן נִטְמָאוּ. שָׁאֵינו מְשַבֵּר בַּלִים שֶׁל חל בְּבַלִים שֶׁל שַבָּת. מַעֲשֶׁה בִּשְׁתֵי נָשִים חֲבֵרוֹת שֶּנִתְחַלְפוּ לְהָן בְּלֵיהֶן בבית המרחץ ובא מעשה לפני חכמים וטמאו הכל. אפלו נָפְלֶה מַעֲפַרְתָּה מִמֶּנָה וְאָמֶרָה לְחָבֵר תְּנָה לִי וְנָתָנָה לָה נָטְמֵאת גַּוֹרָה שָׁמָא יִתְנָנָה לָה עַם הָאָרֶץ או שָׁלֹא יִהְיָה החבר משמרה שאין אדם משמר כלים שאינן שלו ככליו אָלָא אִם כַּן הודיע שֶׁסְּמֵךְ עָלָיו:

ז. חָבֵר שָׁמֵּת וְהִנִּיַח טָהֱרוֹת הֲרֵי אֵלוּ טְהוֹרוֹת. הִנְּיַח כֵּלִים הָרִי הַן טְמֵאִים שָׁאֲנִי אוֹמֵר שָׁמָּא נִטְמְאוּ וְהִזָּה עֲלֵיהֶם בַּשְּׁלִישִי וְלֹא הִזָּה עֲלֵיהֶן בַּשְּׁבִיעִי. אוֹ שֶׁמָּא הִזָּה עֲלֵיהֶם בַשְּׁבִיעִי וַעֲדַיִן לֹא הִטְבִּיל. אוֹ שָׁפָא לֹא הָזֶה עֲלֵיהֶן בַּשְּׁבִיעִי בל עקר:

ח. מִי שֶׁאָמַר לוֹ עֵד אֶחָד נִטְמְאוּ טָהֲרוֹתֶיךָ וְהַלָּה שׁוֹתֵק הרי זה נאמן והרי הן טמאות. ואם הכחישו ואמר לא נִטְמְאוּ הֲרֵי הֵן בְּחָזְקָתָן עַד שָּיָעִידוּ שְׁנֵים. הָיָה עוֹשֶׁה עִמּוּ

א. כֹהֵן שֶׁטָהֵר כַּלָיו לְגַת זוֹ וְהִנִּיחָן לַגַּת הַבְּאָה הָרֵי אֵלוּ בְּחֵיּקְתָּו. שָׁאֵין עַפֵּוי הָאָרֶץ נוֹגְעִין בְּכֵלִים שֶׁל כֹּהַן זֶה שֶׁהַן בְּתוֹדְ גִּתוֹ נִפְּנֵי שֶׁהוֹא אוֹבֵל טָהֶרוֹת. אֲבָל שֶׁל יִשְׂרָאֵל טְמֵאוֹת ְעֵד שִׁיֹאמֵר בְּלִבִּי הָיָה לְשִׁמֹר עַם הָאֶרֶץ שָּׁיִכְּנֵס לַגַּת שַלֹּא יִגַע בְּכַלִים:

ב. הָרוֹצֶה לַעֲשׁוֹת יֵינוֹ בְּטָהֲרָה בְּאָפֶנִין עַפֵּי הָאָרֶץ הֲרַ מַטְבֵּיל אֶת הַבּוֹצִרִים. וְכַן אִם הָיָה עושָה שָׁמֶן מַטְבֵּיל אֶת הַבַּרִין, וְצָרִיךְ לַעֲמֹד עַל הָאָמָנִים עַד שָׁיִטְבָּלוֹ בִּכְּנִיו שָהַרי אֵינָן יוֹדְעִים הִלְכוֹת טְבִילָה וַחֲצִיצָה. יָצְאוּ חוּץ לְפֶּתַח בֵּית הבד ונפנו אחורי הגדר וחזרו הרי אלו בטהרתן. עד כמה יַרְחִיקוּ וְהַם טְהוֹרִין עַד בְּדִי שֶׁלֹא יִפֶּתְרוּ בֵּעֵינֶיו. אֲבָל אִם נְסְתְרוּ מֵעֵינָיו חָזְרוּ לְטָמְאָתָם עַד שֶׁיַטְבִּילֵם פַּעַם אַחֶרֶת ויעריב שִׁמְשָׁן:

ג. הַבַּדָּדִין וְהַבּוֹצְרִים שֶׁנִמְצֵאת טְמְאָה לִפְּנֵיהֶן נָאֱמְנִין לומר לא נגענו. וכן בתינוקות שלהם:

ד. הַמְטַהֵּר אֶת הַבַּדָּדִין וְהַכְנִיסָן לְבֵית הַבַּד וְנָעֵל עֲלֵיהֶן. אָם הִיו שָׁם בַּלִים שַׁנָּטַמָאוֹ בִּמִדְרָס הֵרִי בִּית הַבֵּד כִּלוֹ טָמֵא שָׁמָּא נָגְעוּ בְּאוֹתָן הַבֵּלִים. וַאֲפָלוּ רָאָה אוֹתֶם מִקּרֶׁם מִהָּרִין מֵאוֹתָם הַבֵּלִים מִפְּנֵי טְמְאָתָן הֵרִי בֵּית הַבִּד טָמֵא שָׁמֵּא הַסִּיטוּ וְהַן מִדְמִּין שָׁאֵין הַמַּסִיט טָמֵא שָׁאַין עַמֵּי הָאָרֶץ בִּקִיאִין בִּטִמְאַת הָפֵּט:

ה. הָיו חַמֶּרָיו וּפּוֹעֲלָיו טוֹעֲנִין טָהֵרוֹת וְעוֹבְרין לְפָנָיו אַף עַל פִּי שֶׁהָפָּלִיגוּ וּוֹתַר מִפְּוֹל דְּבֵר אֵלוּ מְהוֹרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַן בְּחָזְקַת שֶׁהוֹא שׁוֹמְרָן וְהַן מְפַּתְדִין לְגַע וְאוֹמְרִים עַבְּשֶׁו יָבוֹא שֶׁהָבִי הוֹא יָבוֹא אַחֲבִינוּ אֲבָל אִם אָמֵו לְהָם צְאוֹ וַאֲנִי אָבוֹא אַחֲדִיכָם כֵּיוָן שֶׁנִתְכַּסוּ מֵעֵינָיו הֲדִי הֵן טְמֵאוֹת: . חבר שהיה לבוש בחלוק ועטוף בטלית ומהלך ואמר

בְּטֶבֶרוֹת אוֹ בִּזְבָחִים וּלְאַחַר זְמֵן מְצָאוֹ וְאָמֵר לוֹ בְּשָׁעָה 🏻 לוֹ כְּלוּם וְאַחַר כָּךְ פָּגַע בּוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה וְאָמֵר לוֹ אֵינוֹ נֶאָמֶן שֶׁפָגַע בּוֹ טָהֵרוֹת שֶׁעֶשִׁיתִי עִפְּדָ נִטִמָאוּ וּזְבָחִים שֶּׁעֶשִּׁיתִי אֶלֵּא הַרֵי זְבָחִיו בְּחַזְקַת כַּשְׁרוֹת וְטָהֵרוֹת,וֹטָהֶרוֹת,וֹטָהָרוֹת,וֹטָהָרוֹת,וֹטָהָרוֹת שְּׁעָשִּׁיתִי בְּחָזְקַת טָהָרָה:

עִמְדָ נִתְפַּנְּלוֹ הֲרֵי זָה נָאֲמָן. אֲבָל אִם פָּגַע בּוֹ וְלֹא אָמֵר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסִיעָן:

Additional, Useful Features of Interest for Studying Rambam's Mishneh Torah Scan QR code onto your mobile device to link to our we https://rambampress.com/

Brachot p62b

- · Barefoot with clean feet
- · No money
- · Not to spit
- Not to take short cuts through Temple
- · When entering Temple should follow direction towards right and circle towards the left.
- · When leaving, one may not turn one's back to the Hechal.
- · Forbidden to sit down, sleep or use toilet, or act frivolously, even when it is in ruins.

When the Temple is standing one may not act frivolously all the way from Mount Scopus inwards.

At all times, i.e. even when Temple not standing and even in Diaspora a toilet should not be positioned in an E-W direction. Rather N-S. Similarly with sleeping.

Other

There are different levels of holiness.

The Temple basically parallels the way encampment took place in the desert when leaving Egypt.

I.e. Entrance to Yerushalavim to Temple Mount = Camp of Israelites Entrance to Temple Mount to entrance to Courtyard = Camp of Levites Entrance to Temple Court inwards = Camp of Shechinah

 \bigsqcup | When the Temple was constructed additional areas of holiness were instituted i.e. the <code>Chayl</code> and Women's Courtyard.

10 Levels of holiness in increasing order in Eretz Yisrael:

- (In general Israel is more sanctified than other lands)
- · Cities in Israel surrounded by a wall
- · Yerushalavim is the Holiest walled city
- · Har Habayit (Temple Mount)
- Chavl
- · Ezrat Nashim (Women's Courtyard)
- Ezrat Yisrael (Israelite's Courtyard)
- · Ezrat Kohanim (Priests Courtvard)
- Between Mizheach (Altar) and Ulam (Entrance Hall)
- · Temple Building
- · Kodesh Kodashim (Holy of Holies)

ח. בזמן שהמקדש בנוי אסור לו לאדם להקל את ראשו מן

הַצוֹפִים שָהוּא חוץ לִירוּשָׁלִים וְלְפַנִים. וְהוּא שַּיִּהָיָה רוּאָה אָת הַמַּקְדָּשׁ. וְלֹא יִהְיָה גָּדר מַפְּסִיק בֵּינוֹ ובֵין הַמִּקְדָשׁ:

ט. אסור לאדם לעולם שיפנה או שיישן בין מזרח למערב.

וְאֵין צָרִיךְ לוֹמֵר שֶׁאֵין קוֹבְעִין בֵּית הַכִּפַא בֵּין מִוְרָח לַמַעַרְב

בכל מקום מפני שההיכל במערב. לפיכך לא יפנה למערב וְלֹא לְמֵזֵרַח מִפְּנֵי שָׁהוֹא בְּנָגֶד הְפֵּעֲרָב. אֶלֶא בִּין צְפוּן לְדָרוֹם נִפְנִים וִישְׁנִים וְכָּנִים הַן הַצוֹפִים וְלְפִנִים

לא יַשֵב וּפָנָיו כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ אֶלָא לְצָפּוֹן אוֹ לְדָרוֹם אוֹ יְסַלֵּק

י. ואַסור לאַדם שיעשה בית תבנית היכל. אַכסדרא תבנית

אוּלָם. חָצֵר כְּנָגֶד הָעֲזָרָה. שְׁלְחָן בְּצוֹרַת שְּלְחָן. ומְנוֹרָה

בצורת מנורה. אבל עושה הוא מנורה של חמשה קנים

או שֶׁל שְׁמוֹנָה קָנִים אוֹ מְנוּרָה שָאֵינָה שָל מַהֶּכָת אַף עֵל

יא. שְׁלשָׁה מַחֲנוֹת ְהָיוּ בַּמִּדְבָּר. מַחֲנֵה יִשְּׂרָאֵל וְהוּא אַרְבַּע

מחנות. ומחנה לויה שנאמר בה (במדבר א נ) "וסביב

לַמִּשְׁכָּן יַחֲנו״. ומַחֲנֵה שְׁכִינָה וְהוּא מִפֶּתַח חֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד

וְלפָנִים. וֹכְנָגֶדֶן לְדוֹרוֹת. מִפֶּתַח יְרוּשָׁלִים עֵד הַר הַבֵּיִת כְּמֵחֵנֵה יִשְּרָאֵל. וִמִפֶּתַח הַר הַבֵּיִת עֵד פֶּתַח הַעַוְרָה שָהוּא

שער ניקנור כְּמַחֲנֵה לְוֹיָה. וּמִפֶּתַח הָעֵזֶרָה וְלְפְנִים מְחֲנֵה

שְׁכִינָה. וְהַחֵיל וְעָזְרֵת הַנְשִׁים מֵעֲלָה יְתַרָה בְּבֵית עוֹלְמִים:

יב. כָּל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקְדָּשֶׁת מִכָּל הָאֲרְצְוֹת. וּמַה הִיא

קדשתה שמביאין ממנה העמר ושתי הלחם והבכורים

יג. עֶשֶּׁר קְדָשׁוֹת הֵן בְּאֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל וְזוֹ לְמַעְלֶה מִזוֹ. עֵיָרוֹת

הַאָּקָשְ שֶׁמְשַׁלְּחִין מִתּוּכָן הַאָּדָ הָאָרֶץ שֶׁמְשַׁלְּחִין מִתּוּכָן

את המצרעים ואין קוברין בתוכן מת עד שירצו שבעה

טובי הָעִיר או כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר. וְאָם יָצָא הַפֵּת חוּץ לָעִיר

אַין מַחֲזִירִין אותו לְתוּכָה אַרְ עַל פִּי שֶׁרֶצוּ כָּלָן לְהַחְזִירוֹ. רָצוּ בְּנֵי הָעִיר לְהוצִיא הַקָּבָר מִן הַפְּרִיהְ מִפַּנִין אותו. וְכָל

הַקְבָרוֹת מְפַנִּין חוץ מִקֶּבֶר נָבִיא אוֹ טֶלֶךְ. קָבֶר שֶׁהִקִיפַתוּ

הַעִיר בֵּין מַאַרְבַע רוּחוֹתַיו בֵּין מִשְּׁתֵי רוּחוֹת זוֹ כְּנֵגֵד זוֹ אָם

הָיָתָה בֵּינוֹ ובֵין הָעִיר יֶתֶר מֵחֲמִשִּׁים אַפָּה לְּכָאֹן וַחֲמִשִּׁים

לְכָאן אֵין מְפַנִּין אוֹתוֹ עֵד שֶׁיִרְצוֹ כֻּלֶּן. פָּחוֹת מִכָּאן מְפַנִּין

יד. יְרוּשָׁלַיִם מְקְדֶּשֶׁת מִשְּׁאֶר הָעֵיָרוֹת הַמְּקָפּוֹת חוֹמָה.

שָאוֹכִלִין קָדָשִׂים קַלִים וֹמֵעֲשֵׁר שֵׁנִי לְפָנִים מַחוּמָתָה.

מָה שָׁאֵין מְבִּיאִין כַּן מִשְׁאָר אֲרָצוֹת:

פי שיש לה שבעה קנים:

Therefore, each of these areas have different laws of what could be performed there, and who

👸 Reminder:

ck on Consecration

Brachot p62b HILCHOT BET HABECHIRAH · PEREK 7

בָּדִי שֵׁיָהַא כֹּהַן הַעוֹמֵד בְּהַר הַמִּשְׁחַה רוֹאֵה פַּתַח הַהַיכַל בְּשָׁעָה שָׁמַּזֶּה מִדֵּם הַפָּרָה נֹכַח הַהֵּיכָל:

ו. וּלְשָׁכוֹת הָיוּ שָׁם תַּחַת עֶזְרַת יִשְּׁרָאֵל פְּתוּחוֹת לְעֶזְרַת הַנָּשִים. שָּשָׁם הַלְּוִים נוֹתְנִין הַכָּנוֹרוֹת וְהַנְּבָלִים וְהַמְּצַלְתִּים וְכֶל כְּלֵי הַשִּׁיר. וְעֵל הַדּוֹכָן הָעוֹלֶה מֵעֶזְרַת יִשְׁרָאֵל לְעֶזְרַת הַכּהַנִים הָיוּ הַלְוִים עומְדִים בְּשָׁעָה שָׁאוֹמְרִים שִּירָה עַל הקרבן:

ז. הַלְשָׁכוֹת הַבְּנוּיוֹת בַּקֹּוֶדשׁ וּפְתוּחוֹת לַחֹל אִם הָיוּ גַּגּוֹתֵיהֶן שָׁוִין עָם קַרְקַע הָעָזֶרָה תּוֹכָן חֹל וְגַגוֹתֵיהָן קֹדֶשׁ וִאִּם אֵינֶן שוין אַף גַגוֹתֵיהֶן חל שָהַגָּגוֹת וְהָעֵלִיוֹת לֹא נִתְקַדִּשׁוּ לְפִיכָךְ גַּגִּים אֵלוּ אֵין אוֹכְלִין שָם קַדְשֵׁי קָדְשִים וְלֹא שוֹחֲטִין קדשים קלים:

ח. היי בנויות לחל ופתוחות לקדש תוכן קדש לאכילת קָרְשִׁים קָּדָשִׁים אֲבָל אֵין שוֹחֲטִין שָׁם קָדְשִׁים קַּלִים וְהַנִּכְנָס לְשָׁם בְּטִמְאָה פָּטוּר. וְגֵגוֹתֵיהֶן חֹל לְכָּל דָּבָר:

ט. הַפְּחִלִּוֹת הַפְּתוּחוֹת לֶעֲזֶרָה קֹדֶשׁ וְהַפְּתוּחוֹת לְזִ הַבֵּיִת חֹל. הַחַלּוֹנות וַעֲבִי הַחוֹמָה כִּלְפָנִים בֵּין לַאֲכִילַת קַדְשֵי קָדָשִים בֵּין לְטִנְאָה:

י. בית דין שרצו להוסיף על ירושלים או להוסיף על העזרה מוֹסִיפִּין. וְיֵשׁ לְהֶם לִמְשֹׁךְ הְעַזֶרָה עֵד הַמָּקוֹם שֶׁיִרְצוּ מֵהַר הַבַּיִת וְלִמְשׁךְ חוֹמַת יְרוּשָּׁלַיִם עֵד מָקוֹם שֶּיִרְצוּ:

יא. אֵין מוֹסִיפִּין עַל הָעִיר אוֹ עַל הָעֵזָרוֹת אֶּלְא עַל פִּי הַמֶּלֶדְ וְעַל פִּי נָבִיא וּבְאוּרִים וְתָמִּים וְעַל פִּי סַנְהֶדְרִין שֶׁל שבעים ואחד זקנים שנאמר (שמות כה ט) "ככל אשר אני מַרְאָה אוֹתְדֶ״ וְכֵן תַּעֲשׁוֹ לְדוֹרוֹת. ומשָה רַבֵּנו מֶלֶךְ הָיָה: יב. וְכֵיצֵד מוֹסִיפִּין עַל הָעִיר. עוֹשִׁין בֵּית דִּין שְׁתֵּי תּוֹדוֹת וְלוֹקְחִין לֶחֶם חָמֵץ שֶׁבָּהֶם וְהוֹלְכִים בֵּית דִּין אַחַר שְׁתֵּי התודות ושתי התודות זו אחר זו ועומדין בכנורות וֹבְנְבָלִים וְבְצִלְצֶל עַל כָּל פָנָה וֹפְנָה וְעַל כָּל אֶבֶן (וְאֶבֶן) שַׁבִּירושַלַיִם וְאוֹמֵר (תהלים ל ב) ״אֵרוֹמִמֶךָ ה׳ כִּי דִּלִּיתַנִי״ וגו׳. עד שַּמַגיעין לְסוֹף הַמַקוֹם שַמַקְדִּשִׁין אותו ועוֹבִדין

Brachot p62b HILCHOT BET HABECHIRAH · PEREK 7

פרק ז׳

א. מצות עשה ליראה מן המקדש שנאמר (ויקרא יט ל) (ויקרא כו ב) "ומַקְדָּשִׁי תִּידָאוּ". וְלֹא מִן הַמִּקְדָּשׁ אַתָּה יָדַא אֶלֶא מִמִּי שָׁאָוָה עַל יִראָתו:

ב. וָאֵי זוֹ הִיא יָרָאָתוֹ לֹא יָכָנַס אַדָם לְהַר הַבַּיִת בְּטַקְלוֹ אוֹ בְּנִינְעֶל שֶבְּרַגְלָיוֹ אוֹ בַאֲפָנָדְתוֹ אוֹ בָאָבָק שֶעַל רַגְלָיוֹ אוֹ בְּמֶעוֹת הַצְּרוּרִין לוֹ בִּסְדִינוֹ וְאֵין צְרִידְ לוֹמֵר שָׁאָסוּר לֶרֹק בָּכֶל הַר הַבִּית אֶלָא אִם גוְדַּמֵן לוֹ רֹק מַבְלִיעוֹ בִּכְּסוּתוֹ. וְיַצֵא מָפֶּתַח זוֹ וְיַצֵא מָפֶּתַח וֹלֹא יַעֲשֶׁה הַר הַבַּיִת דֶּרֶךְ שֶּׁיִכָּנֵס מִפֶּתַח זוֹ וְיַצֵא מִפֶּתַח שָׁבָנֶגדָה בְּדֵי לְקַצֵּר הַדֶּרֶךְ אֶלָא יַקִּיפּו מִבַּחוץ. וְלֹא יַבְּנַס לו אֶלָא לִדְבַר מִצְוָה:

שָׁאַנִי אָבַל. הַשּׁוֹכֵן בַּבַּיִת הַזֶּה יְנַחֶכְוְךָ. שֶׁאַנִי מְנָדֶה. הַשּׁוֹכֵן בַּבַּיִת הַיָּה יִתֵּן בִּלְבָבְדָ וְתִשְּׁמֵע לְדִבְרֵי חֲבַרֶיךָ וִיקָרְבוּךָ:

להיכל אלא מהלך אחורנית מעט מעט ומהלך בנחת על צדו עד שָׁיצֵא מִן הָעַזֶּרָה. וְכַן אַנְשֵׁי מִשְׁמָר וְאַנְשֵׁי מַעַמָּד וּלְוִים מִדּוּכָנֶן כָּךְ הֵם יוֹצְאִין מִן הַמִּקְדָשׁ כְּמִי שָׁפּוֹסֵעַ אַחַר תְּפָּלֶה לַאֲחוֹרָיו. כָּל זֶה לְיִראָה מִן הַמִּקְדַּשׁ:

ו. וְאָסור לְכָל אָדָם לֵישֵב בְּכָל הָעֲזָרָה וְאֵין יְשִׁיבָה בְּעֲזָרָה אָלָא לְמַלְכֵי בִּיֹת דָּוִד בִּלְבַד שֶׁנָאֱמֵר (שמואל ב ז יח) רברי הימים א יז טז) "ויב'א המלך דוד וישב לפני ה"". וְהַפַּנְהֶדְרִין שֶׁהָיוּ יוֹשְבִין בְּלִשְׁכֵּת הַגָּוִית לֹא הָיוֹ יוֹשְבִין אֶלָא בְּחָצְיָה שֶׁל חל:

ז. אַף עַל פִּי שֶהַמִּקְדָשׁ הַיּוֹם חָרֵב בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חַיָּב אָדָם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבנינו. לא יכנס אלא למקום שַּמְתָּר לְהַבָּנֵס לְשָׁם וִלֹא יִשֵּב בָּעַזָרָה וִלֹא יִקְל ראשו בְּנֵגָד שַׁעֵר הַמַזְרַח שָׁנָאֲמֵר (ויקרא יט ל) (ויקרא בו ב) "אָת שַׁבְּתֹתַי תַשְׁמֵרו וּמַקָדָשׁי תִּירָאו". מַה שְׁמִירַת שַׁבָּת לְעוֹלֶם אַף מורא מקדש לעולם שאף על פי שחרב בקדשתו עומד:

Perek 7

Reverence of Bet Hamikdash.

שַם. וָאוֹכִלִים שַם לֶחֵם תּוֹדֵה אֲחַת מִשְׁתֵי הַתּוֹדוֹת וְהַשְּׁנֵיָה

יג. וְכֵן אָם הוֹסִיפּוּ עַל הָעֲזֶרָה מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בִּשְּׁיָרֵי

המנחה. מה ירושלים התודה שנאכלת בה מקדשתה אַף הָעַזָרָה שְּיָרֵי הַמְּנָחוֹת שָׁאֵין נָאֶכָלִין אָלָא בָּה הַן

שַּפַקַדשִין אוֹתַה בַהָן. וִאוֹכלִין אוֹתַן בַּסוֹף הַפַּקוֹם שַקְדשׁוּ:

יד. כָּל מָקוֹם שֶׁלֹא נַעֲשָה בְּכָל אֵלוּ וְכַפֵּדֶר הַיֶּה אֵין קְדוֹשׁ

גמור. ווה שעשה עורא שתי תודות זכרון הוא שעשה

לֹא בְּמֵעֲשָּׁיוֹ גִּתְקַדֵּשׁ הַפָּקוֹם שָׁלֹא הָיָה שָׁם לֹא מֶלֶךְ

וִלֹא אוּרִים וִתְמִּים. וּבִמַה נִתְקַדִּשָּה בִּקְדְשָה רִאשוֹנָה

שֶׁקִדְשָׁה שְׁלֹבוֹה שָׁהוֹא קְדֵשׁ הְעָזֶרָה וִירוֹשְׁלַיִם לְשְׁעָתָן

טו. לפיכך מקריבין הקרבנות כלן אף על פי שאין שם בית

בָּנוּי. וְאוֹכְלִין קָדְשֵׁי קָדְשִׁים בְּכֶל הְעַזָּרָה אַף עַלְ פִּי שָׁהִיא

חַרבָה וִאֵינָה מִקָּפָת בִּמִחצָה וִאוֹכלִין קָדָשִׁים קַלִים וּמֵעֲשֵׁר

שֵׁנִי בְּכָל יְרושָׁלַיִם אַף עַל פִּי שָאֵין שָם חוֹמוֹת שֶהַקְּדְשָּׁה

טז. ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדשה ראשונה

קָדשָה לֶעָתִיד לָבוֹא. וּבִקְדשַת שִאָּר אֶרֶץ יִשְׁרָאֵל לִעְנַיַן

שְׁבִיעִית וֹמַעַשְּרוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהָן לֹא קָדְשָׁה לֶעָתִיד לְבוֹא.

לְפִי שֶׁקְדָשַׁת הַבִּּמְקְדֶשׁ וִירושָׁלַיִם בִּוּפְנֵי הַשְּׁכִינֵה ושׁכינה

אַינֶה בְּטֵלֶה. וַהֲרִי הוֹא אוֹמֵר (ויקרא כו לא) "וַהֲשְׁמּוֹתִי אֶת

מַקְּדִּשֵּׁיכֶם" וְאָמָרוּ חֲכָמִים אַף עַל פִּי שֶשּׁוּמְמִין בִּקְּדְשָּׁתָן

הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו

אָלָא מִפְנֵי שֶׁהוּא כָּבוּשׁ רַבִּים וְכֵיוָן שָׁנִלְקְחָה הָאָרֶץ מִידֵיהֶם

בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית

שָׁרָרִי אֵינָה מִן אֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל. וְכִיוָן שֶׁעָלָה עָזְרָא וְקִדְּשָׁה

לא קדשה בכבוש אֶלָא בַחַזָקה שָהָחִזִיקוּ בָּה וּלְפִיכָךְ כָּל

מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדשת עזרא

הַשְּׁנַיָה הוֹא מְקָדָשׁ הַיּוֹם וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּלְקַח הָאֶרֶץ מִשְּׁנוּ

וְחַיָּב בִּשְׁבִיעִית וּבְמַעַשְּׁרוֹת עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת

ראשונה קַדְשָה לִשְעָתָהּ וְקַדְשָה לֶעָתִיד לֶבוֹא:

וְקַדְשָׁן לֶעָתִיד לָבוֹא:

נשרפת. ועל פי הַנְבִיא שוֹרְפִין אֵת זוֹ וְאוֹכְלִין אֵת זוֹ:

To fear the Mikdash

This fear is not for the building itself but rather for Hashem who commanded about this fear. How to conduct oneself in the Bet Hamikdash.

· Properly dressed

ג. וכל הַנכנסין להַר הבית נכנסין דַּרַך יַמִין ומקיפין

ר. כָּל שֶׁהִשְּׁלִים עֲבוֹדָה וְנִסְתַּלֵּק לוֹ אֵינוֹ יוֹצֵא וַאֲחוֹדָיוִ

ה. לא יקל אדם את ראשו כנגד שער מזרחי של עזרה שָׁהוֹא שַׁעַר נִיקָנוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוֹא מְכְוַן כְּנָגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וְכָּל הַנִּכְנָס לְעַזֶּרָה יְהַלֵּךְ בְּנַחַת בְּמָקוֹם שָׁאֲתָּר לְהַכָּנֵס לְשָׁם. וְיִרָאָה עַצְמוֹ שָׁהוֹא עוֹמֵד לְפָנֵי ה' כִּמוֹ שָׁנָאָמֵר (מלכים א ט ג) (דברי הימים ב ז טז) "וְהָיוֹ עֵינֵי וְלְבְּי שָׁם כָּל הַיָּמִים". וּמְהַלֵּךְ בָּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּרְעָדָה שֶׁנָאֱמֵר (תהלים נה טו) "בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ בְּרָגָש":

יח. עָזַרַת יִשְּׂרָאֵל מִקְדָּשֶּׁת מֵעֶזָרַת נָשִׁים שָׁאֵין מְחָפַּר בפורים נכנס לְשָׁם. וְטָמֵא שָנִכנַס לְשָׁם חַיָּב כָּרֵת:

יט. עזרת הכהנים מקדשת ממנה. שאין ישראל נכנסין לְשָׁם אֶלֶא בִּשְׁעַת צֶרְבֵיהֶם לִסְמִיכָה וּלְכַפָּרָה וְלִשְּחִיטָה וַלְתַנוּפַה:

כ. בין האולם ולמזבח מקדש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש וקרועי בגדים נכנסין לשם:

כא. הַהֵיכָל מִקְדָשׁ מִבֵּין הָאוּלֶם וְלַמִּזְבַח. שָאֵין נִכְנָס לְשָׁם אֶלֶא רְחוּץ יָדֵיִם וְרַגְלַיִם:

כב. בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדְשִׁים מְקְדָשׁ מִפֶּנוּ שָׁאֵין נִכְנָס לְשָׁם אַלָא כֹהָן גָדוֹל בִּיוֹם הַכָּפּוּרִים בְּשִׁעַת הַעַבוֹדָה:

כג. מַקוֹם שַהַיִּה בַּעַלִּיָה מִכָּוַן עַל קֹדַשׁ הַקַּדַשִׁים אֵין נְכְנַסִין יִדע מַה הוא צָריךְ לְ בשעה שנכנסין הבנאים לבנות ולתקן בהיכל או להוציא משָׁם אֶת הַטְּמְאָה. מִצְוָה שֶׁיִהִיוּ הַגַּכְנָסִין כֹּהֲנִים תְּמִימִים. לא מֶצְאוֹ תְּמִימִים יָבָנְסוֹ בַּעֲלֵי מוּמִין. וְאָם אֵין שָׁם כּהֲנִים יפנסו לוים. לא מצאו לוים יפנסו ישראל. מצוה בטהורים. לא מְצָאוּ טְהוֹרִים יָבָנְסוּ טְמֵאִים. טָמֵא וֹבַעַל מום יָבָנַסּ בעל מום ואל יכנס טמא שהטמאה דחויה בצבור. וכל הַנְּכְנָסִין לַהַיכָל לְתַקֵּן יִבְּנְסוֹ בְּתֵבוֹת. אִם אֵין שָׁם תֵבוֹת אוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהֶם שָׁיַעֲשׁוּ בְּתֵבוֹת יִכְּנְסוּ דֶּרֶךְ פְּתָחִים:

וְאֵלוּ דְּבָרִים שֶׁנֶאֶמְרוּ בִּירושָׁלַיִם. אֵין מְלִינִין בָּה אֶת הַמֵּת. ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם. ואין משכירין בתוכה בָּתִים. וְאֵין נוֹתְנִין בְּתוֹכָה מָקוֹם לְגֵר תוֹשֶׁב. וְאֵין מְקַיְּמִין בָּה קַבָרוֹת חוץ מִקְבָרֵי בִּית דַּוָד וְקַבֵּר חַלְדַּה שָׁהַיוּ בַּה מימות נביאים הראשונים. ואין נוטעין בה גנות ופרדסים. וְאֵינָה נְזְרַעַת וְאֵינָה נֶחֲרָשֶׁת שֶׁפָּא תִּסְרַח. וְאֵין מְקַיְּמִין בה אילנות חוץ מגנת ורדים שהיתה שם מימות נביאים וְאֵין מְקַיְמִין בָּה אַשְׁבָּה מִפְנֵי הַשְּׁרְצִים. וְאֵין מוציִאִין הֵימֶנָה זִיזִין וּגְזוּזְטְרָאוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִפְּנֵי אהל הטמאה. ואין עושין בה כבשונות מפני העשן. ואין ה תַרְנָגוֹלוֹת מִפְּנֵי הַקָּדְשִׁים. וְכֵן לֹא יְגִדְלוֹ הַכּהֲנִים תַּרְנָגוֹלִים בְּכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְנֵי הַטָּהַרוֹת. וִאֵין הַבִּית נְחָלָט בָּה. וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא בִּנְגָעִים. וְאֵינָה נַעֲשֵּית עִיר הַנִּדְּחַת. יָאֵינָה מְבִיאָה עָגְלָה עֲרוּפָּה לְפִי שָׁלֹא נִתְחַלְקָה לִשְׁבָטִים: טו. הַר הְבַּיִת מְקְדָּשׁ מְפֶּנָה שָׁאֵין זֶבִין וְזָבות נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת נָכְנָסִין לְשָׁם. וֹמְתָּר לְהַכְנִיס הַמֵּת עֵצְמוֹ לְהַר הַבֵּיִת וְאֵין צָרִיךַ לוֹמֵר טִמֵא מֵת שֶׁהוּא נִכְנָס לְשָׁם:

טז. הַחֵיל מְקָדָשׁ מִפֶּנוּ שָׁאֵין עַכּו״ם וּטְמֵא מֵת ובוֹעֵל נדה נכנסים לשם:

ו. עזרת הנשים מקדשת מן החיל שאין טבול יום נכנס לְשָׁם. וְאִפּוּר זָה מִדְּבְרֵיהָם אֲבָל מִן הַתּוֹרָה מֶתֶּר לְטְבוּל יוֹם לְהִבָּנֵס לְמִחֲנֵה לְוֹיֶה. וְטְמֵא מֵת שָׁנְכְנֵס לְעָוֵדִת הַנְּשִׁים

Perek 8

Guarding Bet Hamikdash.

☐ To guard the Mikdash⁵, Not to cease from guarding it.⁶

Guarded by Priests within and Leviim without - 24 Companies

- 24 Posts

The Priests stood guard in 3 places and the Leviim in 21 places.

They stood guard the whole night.

The Ish Har Habayit (Officer of the Temple Mount) would go around throughout the night to check on all the watches to make sure no one was sleeping

In the morning before dawn he would wake those Priests sleeping in Bet Hamokeid. (These were the elders of the Priestly watch.) They had the keys to enter the Courtyard. They would then proceed in two groups with two torches of fire, one going eastward and one westward, to check the entire Courtyard. The two groups met at the Bet Osei Chavitin where they prompted the bakers to begin their work

לְמָכָרוֹ מָתָּרִין. אֲבָל בֵּית הַכָּנָסֶת שֶׁל כְּרַכִּין הוֹאִיל וְעֵל דַּעַת כל אַנשי העולם נעשה שיבוא ויתפלל בו כל הבא אל הַפְּדִינָה נַעֲשָּׁה שֶׁל בָּל יִשְׂרָאֵל וְאֵין מוֹכְרִין אותוֹ לְעוֹלְם:

יז. בַנֵי הַכַּפַר שַׁרַצוּ לְמַכֹּר בֵּית הַכָּנַסֶת שֵׁלְהַן אוֹ לְבָנוֹת בָדְמָיו בִּית הַכֹּנֶסֶת אַחֵר אוֹ לִקְנוֹת בָּדָמָיו תֵּבָה אוֹ סֵכֶּר תוֹרָה צָרִיכִין לְהַתְנוֹת עֵל הַלּוֹקֵח שָׁלֹא לַעֲשוֹת אותו לֹא מרחץ ולא ברסקי. והוא המקום שמעבדיו בו את העורות. וְלֹא בֵּית הַטְּבִילָה וְלֹא בֵּית הַמֵּיִם. וְאָם הִתְנוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הַלּוֹקַח שָּיְהַא הַלּוֹקַח בְּשְׁעֵת מְכִירָה שֶּיְהַא הַלּוֹקַח הָעִיר בְּשְׁעֵת מְכִירָה שֶּיְהַא מתר לעשות בו כל אלו מתר:

יח. וָכֵן אָם הָתִנוּ שָׁבַעָה טוֹבֵי הַעִיר בְּמַעַמֵד אֲנִשִׁי הַעִיר עַל מוֹתַר הַדָּמִים שָּיהִיוּ חָלִּיו הַרִי הַן חְלִּין. וּכְשֶׁלּוֹקְחִין הַדְּמִים וֹבוֹנִין מֵהָן בִּית הַכְּנֵכַת אָחָר אוֹ שַּיִקְנוּ מֵהָם תַּבָּה אַן מְטָפָּחוֹת וְתִיק אוֹ חֻפָּשִׁין אוֹ סֵפֶּר תּוֹרָה הַשְּאָר יְהֵא חלין כמו שהתנו ויעשו בהן מה שירצו:

יט. וְכֵן אָם קַבְּלוּ עֲלֵיהֶן כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר אוֹ רְבָּם אָדָם אֶחָד. בָּל מֵה שֶּעֶשָׁה עָשׁוּי וְהוֹא מוֹכֵר וְנוֹתֵן לְבֵדוֹ כְּפִּי מֵה שֶּיִרְאֶה ויתנה כפי מה שיראה:

כ. כְּשֵׁם שֶׁמֶּתֶר לֶהֶם לִמְפֹר בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּדְ נוֹתְנִין אוֹתוֹ בְּמֵתָנָה. שָׁאִלוֹ לֹא הָיָה לָהֶם לַאֲבּוֹר הַנֶיָה בְּמַתָּנָה זוֹ לֹא נְתָנוֹהוּ. אֲבָל לֹא מַשְּׁכִּיִרִין אוֹתוֹ וְלֹא מְמַשְּׁכְנִין אוֹתוֹ. וְבֵן בְּשֶׁפוֹתְרִין בָּתֵי בְּנֵסִיוֹת לְבְנוֹתָן מְתָּרִין לִמְכֹּר וּלְהַחֲלִירְ ילתת במתנה הלבנים והעצים והעפר שלהז. אבל לַהַלְווֹתָן אָסור שָׁאֵין הַקְּרָשָׁה עוֹלָה מֵהֶן אֶלָא בְּדָמִים אוֹ בַּהֲנָיָה שָׁהִיא כְּדָנִים:

כא. רחובה של עיר אף על פי שהעם מתפללין בו בתעניות וּבְמַעֲמָדוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַקִּבּוּץ רֵב וְאֵין בָּתֵי כְּנֵסִיּוֹת מְכִילִין אותן אין בו קדשה מפני שהוא עראי ולא נקבע לתפלה. וְכֵן בָּתִים וַחֲצֵרוֹת שֶׁהָעָם מִתְקַבְּצִין בָּהֶם לְתְפִּלֶּה אֵין בָּהֶם קְדָשָּׁה מִפְּנֵי שֶׁלֹא קָבְעוּ אוֹתָם לְתִפְּלֶּה בִּלְבַד אֶלָא עַרְאֵי מתפללים בהן כאדם שמתפלל בתוך ביתו:

כז. וָכֵן מִי שַגַרשׁ אַת אָשָׁתוֹ מִן הַנָּשׁוּאִין לֹא תַדור עִמוֹ

בחצר שמא יבואו לידי זנות. ואם היה כֹהן לא תדור עמו

במבוי. וכפר קטן נדון כמבוי. היה לה מלוה אצלו עושה

שָׁלִיחַ לְתָבְעוֹ. וֹגְרוֹשָׁה שֶׁבָּאָה עִם הַמְגָרֵשׁ לַדִּין מְנֵדִּין אוֹתָן

או מכיז אותו מכת מרדות. ואם נתגרשה מז הארוסיו

מתרת לתבעו בדין ולדור עמו. ואם היה לבו גם בה אף

מִן הָאֵרוּסִין אָסור. וּמִי נִדְחָה מִפְּנֵי מִי הִיא נִדְּחַת מִפְּנֵיו.

כח. אסור לאדם לשא אשה ודעתו לגרשה שנאמר (משלי

ג כט) ״אָל תַחַרשׁ עַל רַעַךַ רַעָה וְהוֹא יוֹשֶׁב לַבַטַח אָתַךְ״.

וְאָם הוֹדִיעָה בַּתְחָלָה שֶׁהוֹא נושֵא אוֹתָה לְיָמִים מְתָר:

כט. וְלֹא יִשָּׁא אָדָם אִשָּׁה בִּמְדִינָה זוֹ וְאִשָּׁה בִּמְדִינָה אֵחֶרֶת

שֶׁפֶא יָאֲרִיכוּ הַיָּמִים וְנִמְיֶא אָח נושַא אֲחוֹתוֹ וַאֲחוֹת אִמּוֹ

ואחות אביו וכיוצא בהן ואינו ידוע. ואם היה אדם גדול

שָשְׁמוֹ יָדוּעַ וַהֲבִי זַרְעוֹ מְפָּרְסָמִין וִידוּעִין הֲבִי זָה מָתָר.

ל. לא ישא אדם אשה ממשפחת מצרעים ולא ממשפחת

נְכְפִּין. וְהוֹא שֶׁהְחְזְקוֹ שְׁלֹשֶׁה פְּעָמִים שֶׁיָבוֹאוֹ בְּנֵיהֶם כְּךֵ:

לא. אִשָּה שָנִשַּאת לִשְנֵי אֲנָשִים וָמֵתוּ. לִשְלִישִי לֹא תִּנְשֵא

וְאָם נִשָּׁאת לֹא תַּצֵא. וַאֲפָּלוּ נַתְקְדְּשָׁה יִכְנֹס. וְלֹא יִשָּׁא יִשְּרָאֵל עַם הָאָרָץ כֹּהְנָת שָּׁיָה כְּנוֹ חִלוֹל לְזָרְעוֹ שָׁל אַהַרֹן.

וְאִם נָשָא אָמְרוֹ חֲכָמִים אֵין זִוּוֹגָן עוֹלָה יָפָה אֶלָא מֵת בְּלֹא

בָּנִים אוֹ מֵת הוּא אוֹ הִיא בִּמְהֵרָה אוֹ קְטָטָה תִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם.

אַבַל תַּלְמִיד חַכָּם שַׁנַשַּׁא כֹּהַנַת הַרִי זָה נַאָה וּמִשְׁבַּח. הַרִי

לב. לא יִשָּׁא אָדָם בַּת עַמֵּי הָאָרֶץ שָׁאִם מֵת אוֹ גוֹלֶה בָּנָיו

עמי האַרץ יהיו שאין אמן יודעת כתר התורה. ולא ישיא

בתו לעם האַרץ שַכַּל הַנוֹתֵן בִתוֹ לעם האַרץ כִּמִי שַכַּפַּתַה

וֹנְתָנָה לִפְנֵי הָאֲרִי מֵכֶּה וֹבוֹעֵל וְאֵין לוֹ בֹּשֶׁת פָּנִים. וּלְעוֹלֶם

יִמְכּר אָדָם כָּל מַה שָׁיֵשׁ לוֹ וְיִשָּׁא בַּת תַּלְמִיד חָכָם שְׁאִם

מת או גולה בניו תלמידי חכמים. וכן ישיא בתו לתלמיד

חַכָם שֵאֵין דַבַר מִגְנַה וִלֹא מִרִיבָה בְּבֵיתוֹ שֵל תַּלמִיד חַכָם:

ואם היתה החצר שלה הוא ידחה מפניה:

יָרבּוץ שָׁאֵין מִכַבִּדִין אוֹתָן וְאֵין מַרְבִּיצִין אוֹתָן. עָלוּ בָּהֶן עשבים תולשין אותם ומניחין אותן במקומן כדי שיראו אוֹתֶן הָעָם וְתֵעוֹר רוֹחֶם וְיִבְנוֹם:

יב. אֵין סוֹתְרִין בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לְבְנוֹת אֲחֵר בִּמְקוֹמוֹ אוֹ בְּמָקוֹם אַחַר. אֲבָל בּוֹנִין אַחַר וְאַחַר כָּךְ סוֹתְרִין זָה. שָׁמָא יָאֵרַע לָהֶם אֹנָס וְלֹא יִבְנוּ. אֲבָלוּ כֹּתָל אָחָד בִּמָנוּ בּוֹנָה רָּיָשָׁן וְאַחַר כָּדֶ סוֹתֵר הַיָּשָׁן:

יג. בַּמֶּה דְּבֶרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹא חָרְבוּ יְסוֹדוֹתָיו אוֹ שֶׁלָא נְטוֹ בתליו לפל. אבל אם חרבו יסודותיו או שנטו כתליו לפל סוֹתָרִין אוֹתוֹ מִיָּד וּמַתְחִילִין לְבְנוֹת בִּמְהַרָה בִּיוֹם וּבַלְיִלָה שָׁמָא תִּדְחֹק הַשָּׁעָה וְיִשָּׁאֵר חָרֵב:

יד. מתר לעשות בית הכנסת בית המדרש. אבל בית הַמִּדְרֶשׁ אָסוּר לְעֲשׁוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת. שְׁקְרְשַׁת בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְתַרָה עַל קְדְשַׁת בִּית הַכְּנָסֶת וִמַעַלִיוְ בַּקֹּדְשׁ וְלֹא מורידין. וְכַן בְּנֵי הָעִיר שָׁמָכְרוּ בֵּית הַבְּנָכֶּת יֵשׁ לְיֶהן לְקַח בַּדְמֵיו תַבָּה. מַכרו תַבָה יָשׁ לָהָן לְקָח בַּדְמִיהַ מִטְפַּחוֹת או תִּיק לְסֵפֶּר תוֹדָה. מֶכְרוּ מִטְפָּחוֹת אוֹ תִּיק לּוֹקְחִים בְּדָבְיו חְפָּשִׁים. מָכְרוּ חְפָּשִׁין לּוֹקְחִין בְּדָמִיו סָפֶּר תּוֹרָה. אֲבָל אִם מַבְרוּ סַפֶּר תּוֹרָה אֵין לוֹקְחִין בְּדָמִיו אֶלָא סַפֶּר תוֹרָה אַחֵר שָׁאֵין שָׁם קְדְשָׁה לְמַעְלָה מִקְּדְשַׁת סַפֶּר תּוֹרָה. וכן במותריה:

טו. וְכֵן אָם גָּבוּ הָעָם מָעוֹת לִבְנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ אוֹ לְבֵית הכנסת או לקנות תבה או מטפחות ותיק או ספר תורה ורצו לשנות כל מה שגבו. אין משנין אותן אלא מקדשה קַלֶּה לִקְדְשָׁה חֲמוּרָה מִמֶּנָּה. אֲבֶּל אִם עֲשׁוּ מֵה שְׁנְּבוּ לַעֲשות וְהוֹתִירוּ מְשַׁנִּין הַמּוֹתָר לְכָל מֵה שָׁיִרְצוּ. וְכָל כְּלֵי בִּית הַכְּנֶסֶת כְּבֵית הַכְּנֶסֶת. בָּרֹכֶת שֶׁעֵל הָאָרוֹן שֶׁמַנִּיחִים בּוֹ הַסְּפָרִים כְּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים. וְאָם הָתָנוּ עֲלֵיהֶם הֲרֵי

טז. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁמְּתֶר לִמְכֹּר בֵּית הַכְּנֶסֶת, בְּבֵית הַבְּנֶסֶת שֶׁל בְּפָּרִים שֶׁלֹא עָשׁוּ אוֹתוֹ אֶלָא עַל דַעַת בְּנֵי הכפר לבדם שיהיה להם להתפלל בו שאם רצו כלם

Perek 12

Reading of Torah in Shul (general).

Mosheh Rabenu ordained that Torah should be read publicly on Shabbat, Monday and Torah never read publicly with less than 10 people. No talking is allowed while Torah is

BHIGHGE HIGH TEFILAH UBIRKAT KOHANIM · PEREK 11

Perek 11

Wherever 10 Jews live it is necessary to build a shul where prayers can take place. Behaviour inside a shul (or Bet hamidrash) should be with respect.

This involves not only behaviour within shul, but also extends to whether one is allowed to sell a shul or rebuild.

A shul in a village has different rules to one in a city because in a village it belongs to the people of that village, but in a city, it belongs to all the Jews in the world

Therefore, laws are more lenient for a village.

ו. בָּתֵי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵי מִדְרָשׁוֹת אֵין נוֹהַגִּין בָּהָן קַלּוֹת רֹאשׁ פגון שחוק והתול ושיחה בטלה. ואין אוכלין בהן ואין שותין בָּהָן וְאֵין נֵאוֹתִין בָּהָן וְאֵין מְטַיִּלִין בָּהָן וְאֵין נַבְנָסִין בָּהֶן בַחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמֶּה וּבְגְשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְשָׁמִים. וַחֲכָמִים וִתַלמִידִיהָם מִתָּרִין לָאֵכל וִלשׁתוֹת בָּהָן מִדּחַק:

ז. ואין מחשבין בהן חשבונות אלא אם כן היו חשבונות שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן קְפָּה שֶׁל צְדָקָה וּפִּדְיוֹן שְׁבוּיִים וְכֵיוֹצֵא בָהֶן. וְאֵין מַסְפִּיִדִין בָהָן אֶלֶא הָסְפֵּד שֶׁל רַבִּים כְּגוֹן שֶּיְהְיֶה שָׁם הַסְפֵּד גִּדוֹלִי חַכְּמִי אוֹתָה הָעִיר שָׁכֵּל הָעָם מִתְקְבַצִין ובָאין בִּגְלֶלָן:

ח. הָיָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שְׁנֵי פְּתָחִין לֹא יעשנו קפנדריא כדי שיכנס בפתח זה ויצא בפתח שכנגדו לְקָרֵב הַדֶּרֶךְ. שֶׁאָסוּר לְבָּנֵס בָּהָן אֶלֶא לְדְבַר מִצְוָה:

ט. מִי שֶׁצֶרִיךָ לְכָּנֵס לְבֵית הַכְּנֵסֶת לְקְרוֹת תִּינוֹק אוֹ חֲבֵרוֹ יָבָנֵס וְיִקְרָא מְעַט אוֹ יֹאמֵר שְׁמוֹעָה וְאַחַר כָּדְ יִקְרָא חֲבֵרוֹ כדי שלא יכנס בשביל חפציו בלבד. ואם אינו יודע יאמר ָרָי עָרָ בַּירָינוֹקוֹת קְרָא לִי הַפָּסוּק שֶׁאֵתָה קוֹרֵא בּוֹ. או יִשְׁהָה מִעַט בְּבֵית הַבְּנֶסֶת וְאַחַר כָּךְ יֵצֵא. שָׁהַיְשִׁיבָה שם מעסקי המצות היא שנאמר (תהלים פר:ה) "אשרי :'וֹשְׁבֵי בֵיתֶךֶ״ וְגוֹ׳

י. מִי שֶׁנִכְנַס לְהִתְפַּלֵל אוֹ לִקְרוֹת מְתָּר לוֹ לָצֵאת בַּפֶּתַח שֶׁכְנָגִדּוֹ בְּדֵי לְקָרֵב אֶת הַדֶּרֶךְ. וּמְתֶּר לָאָדָם לְבָּנִם לְבֵית הַבְּנֶסֶת בְּמַקְלוֹ בְּמִנְעָלוֹ וּבַאָּבְנְדְתוֹ וּבָאָבָק שֶע רַגְלִיו. וָאִם הָיָה צָרִיךְ לְרֹק יָרֹק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת:

יא. בָּתֵי כְּנֵסִיוֹת וּבָתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁחָרְבוּ בִּקְּדְשֶׁתָן הֵן עוֹמְדוֹת שֶׁנָאֲמֵד (ויקרא כוּלא) "וַהֲשִׁמּוֹתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם" אף על פי שהן שוממין בקדשתן הן עומדין. וכשם שנוהגין בָּהֶן כָּבוֹד בִּישׁוּבָן כָּדְ נוֹבֵגִין בָּהֶן בְּחֻרְבָּנָם חוץ מִכּבּוּד

א. כָּל מָקום ְשָׁיִשׁ ְבּוֹ עֲשְָרָה מִיִּשְׂרְאֵל צָרִיךְ לְהָכִין לוֹ בִּיִת שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה ומקום זה נקרא בית הַבְּנֵסֶת. וְכוֹפִּין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לְבְנוֹת לְהֶם בִּית הַבְּנֵסֶת לקנות לַהָם סַפֵּר תוֹרָה נְבִיאִים וכתובִים:

ב. כְּשֶׁבּוֹנִין בֵּית הַכְּנָסֶת אֵין בּוֹנִין אוֹתָה אֶלֶא בְּגְבְהָה שֶׁל עיר שנאמר (משלי א:כא) "בראש המיות תקרא". ומגביהין אוֹתָה עֵד שֶׁתָּהֵא גְבוֹהָה מִכָּל חַצְרוֹת הָעִיר שֶׁנֶאֱמֵר (עורא ט:ט) "וּלְרוֹמֵם אֶת בֵּית אֱלֹהֵינו". וְאֵין פּוֹתְחִין פִּתְחֵי בְּית הכנסת אלא במזרח שנאמר (במדבר ג:לח) "והחנים לפני הַמִּשְׁכָן קַדְּמָה״. וֹבוֹנִין בּוֹ הַיְכָל שָׁמַנִּיחִין בּוֹ סֵפֶּר תוֹרָה. ובונין הִיכָל זָה בָּרוּח שֶׁמַּתְפַּלְלִין כְּנֶגְדּוֹ בְּאוֹתָה הָעִיר. כְּדִי שַּיִּהִיוּ פְּנֵיהָם אֵל מוּל הַהִּיכָל כְּשֵּיִעַמִדוּ לִתְפַּלָה:

ג. ומעמידין בימה באמצע הבית כדי שיעלה עליה הקורא בַּתוֹרָה אוֹ מִי אֲשֶׁר אוֹמֵר לֶעֶם דִּבְרֵי כָּבוּשִׁין כְּדֵי שֶׁיִשְׁמְעוּ פָּלֶם. וּכְשֶׁמֵעֲמִידִין הַתַּבָה שָׁיֵשׁ בָּה סֵפֶּר תוֹרָה מַעֲמִידִין אוֹתָה בָּאֶמִצֵע וַאֲחוֹרֵי הַתַּבָה כְּלַפֵּי הַהִּיכֶל וּפַנֵיהַ כְּלַפֵּי

ד. כיצד העם יושבין בבתי כנסיות. הזקנים יושבין ופניהן בְּלַפֵּי הָעֶם וְאֲחוֹרִיהָם בְּלָפֵי הַהִיכָל. וְכָל הָעָם יוֹשְׁבִין שוֹרָה לְפַנֵי שוֹרָה וּפְנֵי הַשִּׁרָה לַאֲחוֹרֵי הַשוֹּרָה שֶׁלְפָּנֶיה עַר שִּיִּהְיּ פְּנֵי כָּל הָעָם כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ וֹכְלַפֵּי הַיְּקְנִים וּכְלַפֵּי הַתְּבָה. וּבְעֵת שָּשְׁלִיחַ צִבּוּר עוֹמֵד לִתְפָּלָה עוֹמֵד בָּאָרֶץ לִפְּנֵי הַתַבָּה וּפָנָיו לַפְנֵי הַקּדֶשׁ כִּשְׁאָר הָעָם:

ה. בתי כנסיות ובתי מדרשות נוהגיו בהו כבוד ומכבדים אותן ומרביצין אותן. ונוהגין כל ישראל בספרד ובמערב בְּשִׁנְעֶר וּבְאֶרֶץ הַצְּבִי לְהַדְלִיק עֲשָׁשִּיּוֹת בְּבָתֵי כְּנֵסִיּוֹת ילהציע בּקַרקען מַחִצלָאות כָּדִי לִישֵׁב עֲלֵיהֶם. ובְעָרֵי אַדוֹם יוֹשְׁבִין בָּה עַל הַכִּסְאוֹת:

HILCHOT ISSUREI BIAH · PEREK 22 הַבָּאי (וַהַשְּׁחַתָה) לְדִברִי תוֹרָה. שַׁהִיא (משלי ה יט) ״אָיֵלֶת אַהַבִּים וְיַעַלָּת חַן". לְפִּיכַךְ אַסוּר לְאַדָם לִישׁן עַל עַרְפּוֹ

ופניו למעלה עד שיטה מעט כדי שלא יבוא לידי קשוי: כ. ולא יסתכל בבהמה ובחיה ועוף בשעה שמודקקין זכר לנקבה. ומתר למרביעי בהמה להכנים כמכחול בשפופרת מפני שהן עסוקין במלאכתן לא יבואו לידי הרהור: כא. וכן אסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שהן עומדות

על הַכָּבִיסָה. אַפּלוּ לְהִסְתַבֵּל בִּבגִדִי צַמֵר שֶׁל אִשָּׁה שָהוא מַכִּירָה אָסור. שֶׁלֹא יָבוֹא לִידִי הִרְהוּר: כב. מִי שַפַּגַע בַאִשַה בַשוק אַסור לו לְהַלַךְ אַחַרִיהַ אַלְא

רָץ וּמְסַלְּקָה לַצְדָדִין אוֹ לְאַחֲרָיו. וְכָל הַמְהַלֵּךְ בַּשׁוּק אַחֵרֵי אשה הַרִי זֶה מִקְלֵי עַמֵּי הָאָרֶץ. וְאָסוּר לַעֲבֹר עַל פָּתַח אשה זונה עד שירחיק ארבע אמות שנאמר (משלי ו 'וִאַל תִקָרֵב אֵל פַתַח בֵּיתַה":

כג. וְאָסִוּר לְאָדָם שָאֵינוֹ נָשׁוּי לִשְׁלוֹח יָדוֹ בִּנְובוּשָיוּ שֶׁלֹא יבוא לידי הרהור. ואַפלו מתחת טבורו לא יַכניס יְדוֹ שֶׁפָא יָבוֹא לִידֵי הִרְהוֹר. וְאָם הִשְּׁתִין מֵיִם לֹא יֶאֱחוֹ בָּאַמָּה יַשׁתִּין. וְאָם הַיָּה נַשׁוּי מִתַּר. וּבֵין נַשׁוּי וּבֵין שָאִינוֹ נַשׁוּי לֹא ושִׁיט יָדוֹ לָאַפָּה כְּלֶל אֶלָא בְּשָׁעָה שָהוּא צָריךְ לְנְקָבָיו: כד. חַסִּידִים הָרִאשׁוֹנִים וּגְדוֹלֵי הַחֲכָמִים הִתְפָּאֵר אֶחָד מֵהָם שָׁמֵעוֹלֶם לֹא נִסְתַבֵּל בַּמִילָה שָׁלוֹ. וּמֵהֶן מִי שָּהְתְּבָּאֵר שָׁלֹא התבונו מעולם בצורת אשתו. מפני שלבו פונה מדברי הַבָּאי לְדִבְרֵי הָאֱמֶת שֶׁהֵן אוֹחֲזוֹת לְבַב הַקְּדוֹשִׁים:

כה. מִצְוַת חֲכָמִים שֶׁיַשִּׁיא אָדֶם בָּנָיו וּבְנוֹתָיו סָמוּךְ לְפִּרְקָן. שָׁאָם יַנִּיתָן יָבוֹאוּ לִידֵי זְנוּת אוֹ לִידֵי הִרְהוּר. וְעַל זֶה נָאֲמֵר איוב ה כד) "וּפָקַדָת, נַוְדָ וִלֹא תָחֵטָא". וִאָסוּר לְהַשִּיא אִשָּה לקטן שוה כמו זנות היא:

כו. וְאֵין הָאִישׁ רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּלֹא אִשָּה. וְלֹא יִשְּא עֲקָרָה וזְקַנָה שָאִינָה רְאוּיָה לֵילֵד. וּרְשׁוֹת לָאִשָּׁה שָׁלֹא תִּנְשֵׁא לעוֹלִם או תִּנִשׁא לסריס. ולא ישא בחור זקנה ולא ישא זָקן יַלְדָּה שָׁדָּבָר זָה גוֹרֵם לִזְנוּת:

Perek 22

Mipi Hakabalah: It is forbidden to enter into privacy (vichud) with any of the women

תורה וכהנה כאחד:

Exceptions are mother with son, father with daughter, and husband with nidah wife

David and his Court extended prohibition to include also not entering into privacy with an unmarried woman

Shamai and Hillel decreed also not to enter into privacy with a gentile woman.

If there are more than two people it will depend on trustworthiness i.e.

- Jewish husband and his wife plus someone else are trusted.
- Gentile husband and his wife plus someone else are not trusted.

(A Gentile's wife will not guard him against sinning.)

Gentiles are also suspected of homo-sexual relations and relations with animals.

One woman and many men, or one man and many women are not trusted.

A young child who would not engage in relations is trusted to disclose what he or she sees. Similarly, two women who hate each other are trusted to disclose any untoward acts

If a man and woman are alone in a room together with the door left open to public, this is

There is nothing more difficult in the entire Torah than separation from sexual misconduct. Therefore, a person must battle with his natural inclination in these matters, and also train himself to increase in holiness for protection.

He should be very careful not to put himself into a situation of *yichud* (privacy) with women, which is a great cause of these temptations.

Similarly, a person should distance himself from joking, drunkenness, and flirting which are also great initiators towards sexual misconduct.

A man should not live without a wife.

And a person should always turn himself and his thoughts to words of Torah and expand his knowledge, because the 'breeding ground' for thoughts about forbidden sexual acts is in a heart devoid of wisdom.

This is not so when we are obsessed with the love of Torah.

א. אָסור לְהַתְּתֶּד עָם עָּדְוָה מַן הָעֵרִית בּין זִקּנָה בּין יַלְדְּה שַּבְּר זָה גוֹרֵם לְצַלִּית עַרְוָה חוץ מַהָּאם עם בְּנָה וְהָאב עם בִּנָה וְהָאב עם בִּתוֹ וְהַבֵּעל עָם אִשְׁתוֹ עַדָּה וְחָתֵן שֶׁבֶּרְהָה אִשְׁתוֹ עם בִתוֹ וְהַבֵּעל עָם אִשְׁתוֹ עַדָּה וְחָתֵן שֶׁבֶּרְהָה אִשְׁתוֹ אָשָׁה שָאָסוּר לְהַתְּיַחַד עָמָה בֵּין יִשְׁרְאֵלִית בֵּין כּוּתִית מַכִּין אָת שְנֵיקוֹ מַבַּת מַרְדּוּת הָאִישׁ וְהָאִשָּה. וּמַבְריוִין עֲלֵיהֶן. חוץ מֵאשֶׁת אִישׁ שֶאָף עַל פִּי שָאָסור לְהִתְיַחֵד עִמָּה אָם נְרְנַחֵד אֵין לוֹקין. שָׁלֹא לְהוֹצִיא לַעֵו עָלֶיהָ שֶׁוּנְתָה וְנִמְצְאוּ מוּצִיאִין לַעַו עַל הַבָּנִים שָהֵן מִמְוַרִים:

ד. כַּל אָשַה שַאַסוּר לְהַתְיַחַד עַמַה אָם הַיִּתָה אָשַׁתוּ עַמַּוּ הַרִי זוֹ מְתֶּרֶת לְהִתְיַחֵד מִפְּנֵי שָאִשְׁתוֹ מְשַׁמַּרְתוֹ. אֲבֶל לֹא תנחד ישראלית עם הבותי ואף על פי שאשתו עמו שאין אשתו של כותי משמרתו ואין להן בושה:

נְדָה קֹדֶם שֶׁיִבְעֵל אָסור לְהִרְיֵחֵד עִמָּה אֶלָא הִיא יְשֵׁנָה בִּין הַנַשִּׁים וְהוֹא יָשֵׁן בֵּין הָאֵנָשִׁים. וְאִם בָּא עָלֶיהָ בִּיאָה ראשונה וְאַחַר כָּךְ נִטְמֵאת מֻתָּר לְהִתְיַחֵד עִּמָּה:

ב. לא נַחִשִׁדוּ יִשְׁרָאֵל עַל מִשְׁכָּב זָכוּר וְעַל הַבְּהַמָּה. לְפִּיכֶךְ אין אַסוּר להתיחד עמהן. ואם נתרחק אַפּלוּ מיחוד זכור וּבְהַמָּה הֲבִי זֶה מְשָׁבָּח. וּגְדוֹלֵי הַחֲכָמִים הִיוּ מַרְחִיקִין הַבְּהַמָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְיַחֲדוּ עִמָּה. וְאִפוּר יִחוּד הָעֲרָיוֹת

216 SEFER KEDUSHAH Brachot p63a

אָהָבִים וְיַעֲלַת חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוַדְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָה תִּשְׁגָה

מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב יעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב תמיד": פָּנוּי מִן הַחָּכְמָה. וּבַחָּכְמָה הוא אומֵר (משלי ה יט) ״אַיֶּלֶת

for Studying Rambam's Mishneh Torah Scan QR code onto your mobile device to link to our webs https://rambampress.com/

HILCHOT ISSUREI BIAH · PEREK 22 Brachot n63a

> אמנות. מפני שכלן חשודין על משכב זכור. ואין מעמידין בהמה בפנדקיות של כותים ואפלו זכרים אצל זכרים

> . ואין מוסרין בהמה חיה ועוף לרועה כותי אפלו זכרים לְכוֹתִים וּנְקַבוֹת לְכוּתִית מִפְנֵי שֶׁכָּלֶן חֲשׁוּדִין עַל הַרְבְּעַת בְּהַמָּה וֹכְבָר בַּאַרְנוּ שָׁהַן אֲסוּרִין בְּזֶכוּר וִבְּהַבָּה וְנָאֲמֵר ייקרא יט יד) "וְלְפְנֵי עָוֵר לֹא תְתַן מִכְשׁל":

ונְקַבות אֵצֶל נְקַבות:

ו וּמִפְּנֵי מָה אֵין מוֹסְרין בְּהַמָה נְקֵבָה לְכוּתִית מִפְּנֵי שֶׁכְּלֶן בְּחָזָקַת נוֹאֲפִים וכִשָּיָבוֹא הַנוֹאַף לְשׁכָב עם הַכּוֹתִית זוֹ אפשר שלא ימצאנה וישכב עם הבהמה או אפלו ימצאנה שכב עם הבהמה:

ח. לא תתיחד אשה אחת אפלו עם אנשים הרבה עד שָּתְהְיָה אִשְׁתוּ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם שָׁם. וְכֵן לֹא יִתְיַחַד אִישׁ אֶחָד אפלו עם נשים הרבה. נשים הרבה עם אנשים הרבה אין חושְשִׁין לְיִחוּד. הָיוּ הָאֲנָשִׁים מִבֵּחוּץ וְהַנְּשִׁים מִבִּפְנִים אוֹ הָאֵנֶשִׁים מִבּפִּנִים וְהַנָּשִׁים מִבַּחוּץ ופַרְשָׁה אִשָּׁה אַחַת לְבֵין הָאֵנֶשִּים או אִישׁ לְבֵין הַנָּשִּים אֲסוּרִין מִשׁוּם יְחוּר. אֲפָּלוּ אִישׁ שֶּעִסְקוֹ וּמְלַאַכְתוֹ עִם הַנְשִׁים אָסוּר לוֹ לְהִתְיַחֵד עִם הַנָשִׁים. כֵּיצֵד יַעֲשֶּׁה. יִתְעַפֵּק עִפֶּהֶן וְאִשְׁתוּ עִפוּ אוֹ יִפְּנָה למלאכה אחרת:

ט. מָתֶר לְהַתְיַחֵד עִם שָׁתֵּי יָבָמוֹת. אוֹ עִם שָׁתֵּי צֶרוֹת. אוֹ עם אָשָה וַחֲמוֹתָה. אוֹ עם אָשָה וּבַת בַּעַלָּה. אוֹ עם אָשָה ובֶת חֲמוֹתַה. מִפְנֵי שֵׁשׁוֹנָאוֹת זוֹ אֵת זוֹ וְאֵין מַחַפּוֹת זוֹ עַל זו. וְכַן מְתָּר לְהִתְיַחֵד עם אִשָּׁה שָׁיֵשׁ עִמָּה תִּינֹקֶת קְטַנָּה שָּיוֹדַעַת טַעַם בִּיאָה וְאֵינָה מוֹסֶרֶת עַצְמָה לְבִיאָה. שָׁאֵינָה מִנָנָה בִּפָנֵיהָ שָהֵרִי זוֹ מִגַּלָה אֶת סוֹדָה:

י. תינקת מבת שלש ולמטה ותינוק בן תשע ולמטה מתר לְהִרְעַחֵד עִפָּהָן. שָלֹא גָּוְרוּ אֶלָא עַל יִחוּד אִשָּה הָרְאוּיָה לביאָה ואִישׁ הָרָאוּי לביאָה:

יא. אַנְדְּרוֹגִינוס אַינוֹ מִתְיַחֵד עִם הַנָּשִׁים. וְאָם נִתְיַחֵד אֵין מַכִּין אוֹתוֹ מִפְּנֵי שָׁהוּא סָפֵּק. אֲבָל הָאִישׁ מִתְיַחֵד עִם הָאַנִדְרוֹגִינוּס וְעִם הַטָּמִטוּם:

יב. אַשֶּת אִישׁ שֶׁהָיָה בַּעָלָה בַּעִיר אֵינָה חוֹשְשָׁת לְיִחוד. מִפְנֵי שָּאֵימַת בַּעָלָה עָלִיק. וְאם הָיָה זֶה גַּס בָּה כְּגוֹן שְׁגַדְלָה עמו או שָהָיְתָה קְרוּבְתו לֹא יִתְיחֵד עִּמָה וְאַף עַל פִּי שְׁבַעְלֶה בָּעִיר. וְבֵן כָּל הַמִּתְיַחֵד עם אִשָּׁה וְהָיֶה הַפָּתַח פָּתוּח לְרְשׁוּת הַרְבִּים אֵין חוֹשְׁשִׁין מְשׁוּם יְחוּד:

יג. מִי שָאֵין לוֹ אִשָּה לֹא יַלְמֵד תִּינוֹקוֹת. מִפְנֵי שָאִמוֹת

Brachot n63a HILCHOT TAANIOT · PEREK 4 265

Procedure of prayer on final 7 fasts.

- · Ark taken out onto streets
- · People dress in sack cloth
- · Ashes placed on Ark, Torah, head of Nasi, head of Bet Din, and everyone puts ash on own head.
- · A wise elder addresses the people to arouse teshuvah
- Shaliach Tzibur chosen to lead prayers (needs many good qualities)

גואל ישראל:

וּבִבְנֵי בֵּיתוֹ וְכָל קְרוֹבָיו הַנִּלְוְים עָלָיו בַּעְל אֲבַרָה. אֶלֶאְ יִהְיֶה בִּיתוֹ רֵיקוֹ מִן הָעֲברוֹת. וְלֹא יָצֶא עֶלִיו שֵׁם רַע בְּיַלְדוּתוֹ. שְׁפַל בֶּרֶךְ, וּמְרָצָה לָעָם וְיֵשׁ לוֹ נְעִימָה וְקוֹלוֹ עָרָב. וְאִם הָיָה זָקֹן עֶם כָּל הַמִּדוֹת הָאֵלוּ הֵרִי זָה מְפֹּאָר. וְאִם אֵינוֹ זָקַן הואִיל וַיַשׁ בּוֹ כָּל הִמִּדוֹת הָאֵלוֹ יִתְפַּלֵל:

ה. ושליח צבור מתחיל ומתפלל עד ברכת גואל ישראל. ואומר וקרונות ושופרות מעין הערה. ואומר (תהלים קכ א) ״אֶל ה׳ בַּצָּרְתָה לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי״. (תהלים קכא א) "אֶשָּׁא עֵינֵי אֶל הָדָרִים" וְגוֹ'. (תהלים קל א) "מַמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'". (תהלים קב א) "תְּפָּלָה לְעָנִי כִי יַעֲטֹף" וְגוֹ': ו. ואומר דברי תחנונים כפי כֹחוֹ. ואומר ראה נא בענינו וְרִיבָה רִיבֵנוּ ומַהֵר לְנָאֱלֵנוּ. ומִתְחַגַּן וְאוֹמֵר בְּסוֹף תַחֲנוּנְיוּ מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אָתְכֶּם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיוֹם הַיָּה. בָּרוּךְ אַתָּה הי

ז. ומַתְחִיל לְהוֹסִיף שֵׁשׁ בְּרֶכוֹת שֶׁהוּא מוֹסִיף זוֹ אַחַר זוֹ. ומתחנן בְּכֶל אַחַת מַהֶן בִּדְבָרִי תַחֲנונִים וּפְסוּקִים מִדְּבְרִי קבֶּלֶה וּמִכִּתְבֵי הַקְּדֵשׁ כִּפִי שֶׁהוּא דָגִיל וְחוֹתֵם בְּכֶל אֲחַת מהָן בַּחֲתִימוֹת אֵלוֹ:

ח. בראשונה הוא חותם מי שענה את משה ואבותינו על ים סוף הוא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בִּיוֹם הַזֶּה. בָּרוּךָ אַתָּה ה׳ זוֹכֵר הַנִּשְׁכָּחוֹת:

ט. בַשְׁנַיָּה הוא חוֹתַם מִי שֶׁעָנָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל הוא

א. בְּכַל יוֹם וַיוֹם מִשֶּׁבַע תַעֲנִיּוֹת הַאַחַרוֹנוֹת שֵׁל מַטַר מתפַּלִלין עַל סֵדֶר זֶה. מוציאִין אֶת הַתַּבָה לְרחוֹבָה שֶׁל עיר וַכַל הָעָם מִתְקַבָּצִים וּמִתְבַּפִּים בְּשַׁקִים. וְנוֹתְנִין אֱפֶּר מקלה על גבי התבה ועל גבי ספר תורה כדי להגדיל את הבכיה ולהכניע לבם. ואחד מן העם נוטל מן האפר ונותן בְּרֹאשׁ הַנָּשִּׁיא וּבְרֹאשׁ אֵב בֵּית דִּין בְּטָקוֹם הֲנָחַת תְּפִּלִין בְּדִי שָׁיִבָּלְמוּ וְיָשׁובוּ. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁו:

ב. ואחר כך מעמידין ביניהן זקן חכם והן יושבין. לא היה בְּיָבֶיי בְּיֵבְּיִבְּיין הָבְּבִּי וְלְצֵוֹ עָבְּיבְּ שָׁם זְּקוֹ הָבְּם מֶעֲבִייִיוּ הָבְּבּ לֵא הָיָה שָׁם לֹא זְקוֹ וְלֹא הָכְּ מַעֲמִידִין אָדָם שֶׁל עוָרה. וְאוֹמֵר לִפְנֵיהֶם דְּבְרֵי בְּבוֹשִׁין. אַחֵינו לֹא שַׁק וְלֹא תַּעֲנִית גוֹרְמִין אֶלָא תְשׁוּבָה וֹמַעֲשִׁים טוֹבִים. שָׁבֵּן מָצִינוּ בְּנִינְוָה שֶׁלֹּא נָאֱמֵר בְּאַנְשֵׁי נִינְוָה וַיַּרְא האלהים את שקם ואת תעניתם אלא (יונה ג י) "וירא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשַיִּהֶם". וּבְקַבָּלָה הוּא אוֹמֵר (יואל ב יג) קרעו לְבַבְּכֶם וְאֵל בִּגְדִיכֶם". ומוֹסִיף בְּעִנְיָנוֹת אֵלוּ כְּפִי כחו עד שיכניע לבם וישובו תשובה גמורה:

ג. וַאַחַר שָגוֹמֵר זֶה דְּבָרֵי כָּבּושִׁין עוֹמְדִין בַּתְפַּלֶּה וּמַעַמִידִין שְלִיחַ צָבּור הָרָאוּי לְהַתְפַלֵּל בְּתְעֵנִיוֹת אֵלוּ. וְאִם הָיֶה אותו שָאוֹנֵר דִּבְרִי הַכִּבּוֹשִיון דָאוּי לְהֹתְפַלֵל מִתְבַּלֵל וְאִם לָאו

ד. וְאֵי זֶה הוא הָרָאוי לְהִתְפַלֵל בְּתַעֲנִיוֹת אֵלוּ. אִישׁ שָׁהוא רגיל בתפלה. וְרָגִיל לְקְרוֹת בַּתוֹיְרָה נְבִיאִים וּכְתוֹבִים. וְמְטוּפָל וְאֵין לוֹ, וְיֵשׁ לוֹ יְגִישָׁה בִּשָּׁרָה. וְלֹא יִהְיָה בִּבְּנִיו

ה. וְבַן אֵין מוֹסְרִיו תִּינוֹק יִשְׁרָאֵל לְכותִי לְלַמָּוֹז סֵפֶּר וּלְלַמֵּוֹדוֹ הַבָּנִים בָּאוֹת לְבֵית הַפַּפֶּר לִבְנִיהֶם וְנִמְצָא מִתְגָרָה בְּנָשִׁים. וכן אשה לא תלמד קטנים מפני אבותיהן שהן באין בגלל בניהם ונמצאו מתיחדים עמה. ואין המלפד צריך שתהיה אִשְׁתוֹ שְׁרוּיָה עִמוֹ בְּבֵית הַפֵּפֶר אֶלֶא הִיא בְּבֵיתָה וְהוֹא

יד. תקנו חכמים שתהיינה הנשים מספרות זו עם זו בבית :חוד: שָׁלֹא יִכְּנֵס שָׁם אִישׁ מִשׁוּם יְחוּד:

מלמד במקומו:

טו. אֵין מְמַנִּין אֲפָלוּ אָדָם נָאֱמָן וַכְשֵׁר לְהִיות שומר חצר שַיִשׁ שָם נָשִים אַף עַל פִּי שָהוא עומֵד בַחוץ שָאֵין אַפּוטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹת. וְאָסוֹר לְאָדֶם לְמֵנוֹת אַפּוֹטְרוֹפּוֹס על ביתו שלא ינהיג אשתו לדבר עברה:

טז. אסור לתלמיד חכם לשכו בחצר שיש בה אלמנה אר עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מִתְיַחֵד עִמָּה מִפְנֵי הַחֲשָׁד. אֶלָא אִם כֵּן הָיְתָה אִשְׁתוּ עִמוּ. וְכֵן אַלְמָנָה אֲסוּרָה לְגַדֵּל כָּלֶב מִפְּנֵי הַחֲשָׁד. וְלֹא תִקְנֶה אִשָּׁה עֲבָדִים זְכָרִים אֵפָלוּ קַטַנִּים מִפְּנֵי הַחַשַּׁד: יו. איז דורשיו בסתרי עריות בשלשה מפני שהאחד טרוד בּשָׁאֵלַת הָרַב וְהַשְּׁנֵים נוֹשָׁאִין וְנוֹתְנִין זֶה עִם זֶה וְאֵין דַּעָתָם פְּנוּיָה לִשְׁמֹעַ. שָׁדִּעְתוֹ שֶׁל אָדָם קְרוֹבָה אַצֶּל עַרְיוֹת. אם נִסְתַּפָּק לוֹ דָבַר שַשְּׁמַע מוֹרָה לְהַקָּל. לפִיכַך אִין דּוֹרְשִׁין אָלָא לִשְׁנֵים בְּדִי שָּיִהְיָה הָאֶחָד הַשׁוֹמֵע בִוּפַנָּה דַּעְתוֹ וְיוֹדֵע מַה שַׁיִּשְׁמֵע מִן הַרַב:

יתְ. אֵין לְדֶ דָּבָר בְּכָל הַתּוֹרָה כָּלָה שָׁהוּא קַשֶּׁה לְרֹב הָעָם לפרש אַלַא מן הָעָרָיוֹת וְהַבִּיאוֹת הָאֲסוּרוֹת. אָמִרוּ חֵכָמִים וו בְּשָׁעָה שָׁנִצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל עַל הָעַרָיוֹת בָּכוּ וְקַבְּלוּ מִצְוָה זוֹ בְּתַרְעוֹמוֹת וּבְכִיָּה שֶׁנֶאֱמֵר (במדבר יא י) "בֹּכֶה לְמִשְׁפְּחֹתָיו" על עסקי משפחות:

יט. ואמרו חכמים גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומְחַמְּדָתָן. וְאֵין אַתָּה מוֹצֵא קָהָל בְּכָל זְמָן וּוְמֵן שָׁאֵין בָּהֶן פָּרוּצִין בַּעֲרָיוֹת ובִיאוֹת אֲסוּרוֹת. [וְעוֹד] אָמְרוּ חֲכָמִים רֹב בגול מעום בעריות והכל באבק לשון הרע:

כ. לפיכך ראוי לו לאדם לכֹף יצרו בדבר זה ולהרגיל עַצְמוֹ בִּקְרָשָׁה יְתֵרָה וּבְמַחֲשָּׁבָה טְהוֹרָה וּבְדֵעָה נְכוֹנָה בְּדִי לְהַנְצֵל מֻהָן. וְיַזָּהֵר מִן הַיִּחוּד שָהוּא הַגּוֹרֵם הַגְּדוֹל. גְדוֹלֵי הַהַבָּמִים הָיוּ אוֹמְרִים לְתַלְמִידֵיהֶם הִּזְּהֵרוּ בִּי מִפְּנֵי בתו הַּוְהַרוֹ בִּי מִפְנֵי כַּלְתִי. כְדֵי לְלַמֵּד לְתַלְמִידֵיהֶם שָׁלֹא יתבישו מדבר זה ויתרחקו מן היחוד:

כא. וְכֵן ינָהֹג לְהַתְרַחֵק מִן הַשְּׁחוֹק וּמִן הַשִּׁכְרוּת וּמִדְּבְרֵי עגבים שאלו גורמין גדולים והם מעלות של עריות. ולא יַשַב בְּלֹא אִשָּה שָּׁמִנְהָג זֶה גוֹרֵם לְטָהֲרָה יְתַרָה. גְּדוֹלָה

Perek 4

• Tachanun said

· Trumpets sounded (if Temple standing then also blow shofar)

Neilah added to prayers i.e. a fourth prayer said just before sunset

• Thereafter people go to the cemetery to pray further

Brachot p63a

וִישְׁמֵע קוֹל צַעַקַתָּכֶם בִּיוֹם הַזָּה וְאֵחֵר כָּדָ תּוֹקְעִין הַכּהַנִים :מָרִיעִין וְתוֹקְעִין:

טז. וכן בַּבַּרַכָה הַשׁנֵיה לְזוֹ שָׁהִיא ראשונה מן הַשְּשׁ שָׁמוֹסִיף חוֹתֵם בָּה בָּרוּךְ הִי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְּׂרָאֵל מִן הָעוּלֶם וְעֵד הָעוֹלֶם בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ זוֹבֵר הַנְּשְּבְּחוֹת. וְהַן עוֹנִין בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מֵלְכוּתוֹ לְעוֹלֶם וָעָד. וְחַזַּן הַבְּנָסֶת אוֹמֵר לָהֶן הָרִיעוּ בְּנֵי אַהַרן הָרִיעוּ. וְחוֹזֵר שְׁלִיח צְבּוּר ואומר מי שענה את משה ואבותינו על ים סוף הוא יענה אָתְכֶם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כֶּךְ מְרִיעִין ותוקעין ומריעין:

יו. וְכֵן עֵל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה בְּאַחַת אוֹמֵר תִּקְעוּ וּבְאַחַת אומר הָרִיעוּ עֵד שֶׁיגִמר כֶּל שֶׁבַע הַבְּרָכוֹת. וְנִמִצְאוּ הַכֹּהַנִים פַּעָם תּוֹקעין ומריעין ותוֹקעין. ופַעָם מריעין ותוקעין ומריעין שֶבַע פָּעָמִים. וִאֵין עוֹשִׁים הַפַּדֶר זֶה אֶלֶּא בָּהַר הַבַּיִת בִּלְבַד. וכִשְהַן תּוֹקְעִין וּמִרִיעִין שֵׁם תּוֹקְעִין בַּחַצוֹצְרוֹת וּבָשׁוֹפַר כָּאֵחַד כָּמוֹ שֵׁאֲמֵרנוּ:

יח. שבע תעניות האלו כל מקום שגוזריז אותם שם אַחַר שֶׁפִּתְפַּלְלִין יוֹצָאִין כָּל הָעָם לְבֵית הַקְבָרוֹת ובוֹכִין וּמִתְחַנְּנִים שָׁם. כְּלוֹמֵר הֲרֵי אַתֶּם מֵתִים כְּאֵלוּ אָם לֹא תשובו מדרכיכם. ובכל תענית מתעניות הצרות שגוזרין על הַצָּבוּר מִתְפַּלְלִין תְפָלַת נְעִילָה בְּכָל מָקוֹם:

יט. יַרדוּ לֶהֶם גִּשָּׁמִים עַד מָתִי יִהִיוּ יוֹרְדִין וִיפָסְקוּ הַצְּבּוּר מִן הַתַעֲנִית. מִשֶּׁירֵדוּ בְּעֹמֶק הָאָרֶץ הַחֲרֵבָה טָפַח. וּבַבֵּינוֹנִית יִסְפָּחַיִם. ובַעֲבוּדָה עַד שָּיֵרְדוּ בְּעִׂטֶק שְׁלּשָׁה טְפָּחִים:

יַעָגָה אָתָכֶם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעַקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה 🏻 מִ<mark>י שָׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם בְּהַר הַפּוּרָיָה הוּא יַעֵנָה אֶתְכֶּם</mark> הי שומע תרועה:

> י. בשלישית הוא חותם מי שענה את שמואל במצפה הוא יַעֵנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בִּיוֹם הַזֶּה. בְּרוֹךְ אַתָּה הי שוֹמֵעַ צְעָקָה:

יא. בָּרְבִיעִית הוא חוֹתֵם מִי שֶׁעָנָה אֶת אֵלִיָהו בְּהַר הַכַּרְמֶל הוא יענה אַתְכָם וִיִשְׁמֵע קוֹל צַעַקַתְכָם בַּיוֹם הַזָּה. בַּרוּךְ אַתָּה ה׳ שוֹמֵעַ תְּפָּלְה:

. יב. בַּחֲמִישִּׁית הוּא חוֹתֵם מִי שֶּעָנָה אֶת יוֹנָה בִּמְעֵי הַדְּגָה הוא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמֵע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיוֹם הַאָה. בְּרוּךְ אתה ה' העונה בעת צרה:

יג. בששית הוא חותם מי שענה את דוד ושלמה בנו בירושלים הוא יַעַנָה אֶתְכֶם וִיִשְׁמֵע קוֹל צַעַקַתְכֶם בַּיוֹם הָאָה בָּרוּדָ אַתָּה ה׳ הַמְרַחֵם עַל הָאֶרֶץ. וְכָל הָעָם עוֹנִין אָמֵן אַחַר כַּל בַּרַכָה וּבַרַכַה כַּדַרָך שַעוֹנִין אַחַר כַּל הַבִּרַכוֹת: יד. בשביעית אומר רפאנו ה' ונרפא וכו'. וגומר התפלה עַל הַפֵּדֶר וְתוֹקְעִין בַּחֲצוֹצְרוֹת. וְכַפֵּדֶר הַזֶּה עוֹשִּׁין בְּכָל

.. מַקוֹם:

טו. כְשֶׁהָיו מִתְפַּלְלִין עַל הַפֵּדֶר הַזֶּה בִּירוּשְׁלַיִם הָיוּ מתפנסין להר הבית כנגד שער המזרח ומתפללין כסדר הַגָּה. וּכְשָּׁמַגִּיעַ שְׁלִיחַ עָבּור לוֹמֵר מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם אוֹמֵר כָּרוּדְ אַתָּה הי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלֶם וְעַד הָעוֹלֶם בָּרוּדְ אַתָּה הי גוֹאֵל יִשְׁרָאֵל. וְהַן עוֹנִין אַתְרִיוּ בְּרוּךָ שֵׁם כְּבוֹד מֵלְכוּתוֹ לְעוֹלֶם וְעֶד. וְחַזָּן הַכְּנֶסֶת אוֹמֵר לַתּוּיְזְעִים תִּקְעוּ בְּנֵי אַהָרֹן תִּקְעוּ. וְחוֹזֵר הַמִּתְפַּלֵל וְאוֹמֵר

Perek 5

Days when entire Jewish People fast

• Tzom Gedalia - 3 Tishrei.

Gedalia was a governor in time of Nebuchadnezzar. He was murdered, and most remaining Jews then fled Eretz Yisrael, thus completing the exile.

Asarah Betevet – 10 Tevet.

Nebuchadnezzar, King of Babylon, started the siege of Jerusalem

- · Shivah Assar Betammuz 17 Tammuz.
- 5 Tragedies took place on this day.
- The luchot were smashed
- Daily tamid sacrifice was abolished in First Temple

BHIGHIGHBOR TEFILAH UBIRKAT KOHANIM · PEREK 11 127

Perek 11

Wherever 10 Jews live it is necessary to build a shul where prayers can take place. Behaviour inside a shul (or Bet hamidrash) should be with respect.

This involves not only behaviour within shul, but also extends to whether one is allowed to sell a shul or rebuild.

A shul in a village has different rules to one in a city because in a village it belongs to the people of that village, but in a city, it belongs to all the Jews in the world

Therefore, laws are more lenient for a village.

פרק י״א

א. כָּל מָקוֹם שָיֵשׁ בוֹ צֵשֶּׁרָה מִישְּרָאֵל צָרִיךְ לְהָכִין לוֹ בַּיִת וֹ. בָּתַּי כְּנַסִיוֹת וּבָתִי מִדְרָשׁוֹת אֵין נוֹהֲגִין בָּהָן קַלּוֹת ראש פגון שחוק והתול ושיחה בטלה. ואין אוכלין בהן ואין שותין בָּהָן וְאֵין נֵאוֹתִין בָּהָן וְאֵין מְטַיְלִין בָּהָן וְאֵין נִבְּנָסִין בָּהֶן בַּחמָה מִפְנֵי הַחמָה וּבְגְשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְשָׁמִים. וַחֲכָמִים וֹתַלְמִידִיהָם מַתָּרִין לָאֵכל וִלִשׁתוֹת בָּהָן מִדּחַק:

ז. ואין מחשבין בהן חשבונות אלא אם כן היי חשבונות שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן קְפָּה שֶׁל צְדָקָה וּפִּדְיוֹן שְׁבוּיִים וְכֵיוֹצֵא בָהֶן. וְאֵין מַסְפִּיִדִין בָהָן אֶלֶא הָסְפֵּד שֶׁל רַבִּים כְּגוֹן שֶּיְהְיֶה שָׁם הַסְפֵּד גִּדוֹלִי חַכְּמִי אוֹתָה הָעִיר שָׁכֵּל הָעָם מִתְקְבַצִין ובָאין בִּגְלֶלָן:

ח. הָיָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שְׁנֵי פְּתָחִין לֹא יעשנו קפנדריא כדי שיכנס בפתח זה ויצא בפתח שכנגדו לְקָרֶב הַדֶּרֶךְ. שָאָסוּר לְכָנֵס בָּהָן אֶלָא לִדְבַר מִצְוָה:

ט. מִי שֶׁצָּרִיךְ לְבָּנֵס לְבֵית הַבְּנֶסֶת לְקְרוֹת תִּינוֹק אוֹ חֲבֵרוֹ יָבָנֵס וְיִקְרָא מְעַט אוֹ יֹאמֵר שְׁמוֹעָה וְאַחַר כָּדְ יִקְרָא חֲבֵרוֹ כדי שלא יכנס בשביל חפציו בלבד. ואם אינו יודע יאמר לְתִינוֹק מִן הַתִּינוֹקוֹת קְּרָא לִי הַפָּסוּק שֶׁאֵתָה קוֹרֵא בּוֹ. אוֹ יִשְׁהָה מִעַט בְּבֵית הַבְּנֶסֶת וְאַחַר כָּךְ יֵצֵא. שָהַיְשִׁיבָה שם מעסקי המצות היא שנאמר (תהלים פר:ה) "אשרי יושבי ביתֶךֶ״ וְגוֹ׳:

י. מִי שֶׁנִכְנַס לְהִתְפַלֵּל אוֹ לִקְרוֹת מְתָּר לוֹ לְצֵאת בַּפֶּתַח שֶׁכְּנָגִדוֹ כְּדִי לְקָרֵב אֶת הַדֶּרֶךְ. וּמְתֶּר לְאָדֶם לְבָנֵם לְבֵית הַכְּנֶפֶת בְּמַקְלוֹ בְּמִנְעֲלוֹ וּבַאֻבְּנִדְתוֹ וּבָאָבָּק שֶׁעַל רַגְלָיו. וְאָם הָיָה צָרִיךְ לְרֹק יָרֹק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת:

יא. בָּתֵי כְּנֵסִיוֹת וּבָתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁחָרְבוּ בִּקְּדְשֶׁתָן הֵן עוֹמְדוֹת שֶׁנֶאֲמֵר (ויקרא כוּלא) "וַ הֲשִׁמּוֹתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם" אף על פי שהן שוממין בקדשתן הן עומדין. וכשם שנוהגין בָּהֶן כָּבוֹד בְּיִשׁוּבָן כָּךְ נוֹהֲגִין בָּהֶן בְּחְרְבָּנָם חוץ מִכְּבּוֹד

שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה ומקום זה נקרא בית הַבְּנֵסֶת. וְכוֹפִּין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לְבְנוֹת לְהֶם בִּית הַבְּנֶסֶת וִלְקְנוֹת לָהֶם סַפֶּר תוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים:

ב. כְּשָׁבּוֹנִין בֵּית הַכְּנֶסֶת אֵין בּוֹנִין אוֹתָה אֶלְא בְּגָבְהָה שֶׁל עיר שנאמר (משלי א:כא) "בראש המיות תקרא". ומגביהין אוֹתָה עֵד שֶׁתָּהֵא גְבוֹהָה מִכָּל חַצְרוֹת הָעִיר שֶׁנֶאֱמֵר (עורא ט:ט) ״וּלְרוֹמֶם אָת בֵּית אֱלֹהֵינו״. וְאֵין פּוֹתְחִין פִּתְחֵי בְּית הכנסת אלא במזרח שנאמר (במדבר ג:לח) "והחנים לפני הַמִּשְׁכָן קַדְּמָה״. וֹבוֹנִין בּוֹ הַיְכָל שָׁמַנִּיחִין בּוֹ סֵפֶּר תוֹרָה. ובונין הִיכָל זָה בָּרוּח שֶׁמַּתְפַּלְלִין כְּנָגִדוּ בְּאוֹתָה הָעִיר. כְּדֵי שַּיִּהִי פְּנֵיהַם אֵל מול הַהִיכָל כִּשִּיַעַמִדוּ לִתְפַּלָה:

ג. ומעמידין בימה באמצע הבית כדי שיעלה עליה הקורא בַּתוֹרָה אוֹ מִי אֲשֶׁר אוֹמֵר לֶעֶם דִּבְרֵי כָּבּוֹשִׁין כְּדֵי שָׁיִשְׁמְעוּ פָּלֶם. וּכְשֶׁמֵעֲמִידִין הַתַּבָה שָׁיֵשׁ בָּה סֵפֶּר תוֹרָה מַעֲמִידִין אוֹתָה בָּאֶמִצֵע וַאֲחוֹרֵי הַתַּבָה כְּלַפֵּי הַהִּיכֶל וּפַנֵיהַ כְּלַפֵּי

ר. כַּיצֵר הַעָם יוֹשָׁבִין בָּבָתֵי כְּנֵסִיוֹת. הַזְּקֵנִים יוֹשְׁבִין וּפְנֵיהֶן בְּלַפֵּי הָעֶם וַאֲחוֹרִיהָם בְּלַפֵּי הַהִיכָּל. וְכָל הָעֶם יוֹשְׁבִין שׁוּרָה לִפְנֵי שׁוּרָה וֹפְנֵי הַשִּׁירָה לַאֲחוֹרֵי הַשּׁוֹרָה שֶׁלְפָנֶיה עַד שְׁיִהִיוּ פְּנֵי כָּל הָעָם כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ וֹכְלַפֵּי הַיְּקַנִים וֹכְלַפֵּי הַתָּבָה. וֹבְעֵת שָּשְׁלִיחַ צִבּוּר עוֹמֵד לִתְפָּלָה עוֹמֵד בָּאָרֶץ לִפְּנֵי הַתַבָּה וּפָנָיו לַפְנֵי הַקּדֶׁשׁ כִּשְׁאָר הָעָם:

ה. בתי כנסיות ובתי מדרשות נוהגיו בהו כבוד ומכבדים אותן ומרביצין אותן. ונוהגין כל ישראל בספרד ובמערב בְּשִׁנְעֶר וּבְאֶרֶץ הַצְּבִי לְהַדְלִיק עֲשָׁשִּיּוֹת בְּבָתֵי כְּנֵסִיּוֹת וּלְהַצִּיעַ בְּקַרְקָעָן מַחִצְלָאות כְּדֵי לֵישֵׁב עֲלֵיהֶם. וּבְעָרֵי אַדום יושִבִין בָּה עַל הַכִּסְאוֹת:

לְמָכְרוֹ מֻתָּרִין. אֲבָל בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁל בְּרַבִּין הוֹאִיל וְעֵל דַּעַת כל אַנשי העולם נעשה שיבוא ויתפלל בו כל הבא אל הַמְדִינָה נַעֲשָׁה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֵין מוֹכְרִין אותוֹ לְעוֹלָם:

Brachot p63a

יז. בַּנֵי הַכַּפַר שֵׁרַצו לְמַכֹּר בֵּית הַכְּנַסֶת שֵׁלְהַן אוֹ לְבָנוֹת בָדְמָיו בִּית הַכֹּנֶסֶת אַחֵר אוֹ לִקְנוֹת בָּדָמָיו תֵּבָה אוֹ סֵכֶּר תוֹרָה צָרִיכִין לְהַתְנוֹת עֵל הַלּוֹקֵח שָׁלֹא לַעֲשוֹת אותו לֹא מרחץ ולא ברסקי. והוא המקום שמעבדיו בו את העורות. וְלֹא בֵּית הַטְּבִילָה וְלֹא בֵּית הַמֵּיִם. וְאָם הִתְנוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הַלּוֹקַח שִּיְהַא הַלּוֹקַח בְּשְׁעַת מְכִירָה שֶּיְהַא הַלּוֹקַח הָעִיר בְּשְׁעַת מְכִירָה שֶּיְהַא מתר לעשות בו כל אלו מתר:

יח. וָכֵן אָם הָתָנוּ שָׁבַעָה טוֹבֵי הַעִיר בְּמַעַמֵד אֲנִשִׁי הַעִיר על מותר הַדַּמִים שֵּיָהִיוּ חָלִין הַרֵי הַן חָלִין. וּכְשֵׁלּוֹקְחִין הַרְמִים וּבוֹנִין מֵהָן בִּית הַכְּנָסֶת אֲחֵר אוֹ שִׁיְקְנוּ מִהָם תַּבָּה אַן מְטָפָּחוֹת וְתִיק אוֹ חֻפָּשִׁין אוֹ סֵפֶּר תּוֹרָה הַשְּאָר יְהֵא חלין כמו שהתנו ויעשו בהן מה שירצו:

יט. וְכֵן אָם קִבְּלוּ עֲלֵיהֶן כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר אוֹ רְבָּם אָדָם אֶחָד. בָּל מֵה שֶּעֶשָׁה עָשׁוּי וְהוֹא מוֹכֵר וְנוֹתֵן לְבֵדוֹ כְּפִּי מֵה שֶּיִרְאֶה ויתנה כפי מה שיראה:

כ. כְּשֵׁם שָּׁשִּׁתֶּר לֶהֶם לְמִכֹּר בֵּית הַבְּנָסֶת כֶּךְ נוֹתְנִין אותו בְּמֵתֶנָה. שָׁאִלוּ לֹא הָיָה לֶהָם לֵּצִבוּרְ הֲנֶה בְּמַתְּנָה זוֹ לֹא נְתָנוהוּ. אֲבָל לֹא מַשְּׁכִּיִרִין אוֹתוֹ וְלֹא מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ. וְכֵן בְּשֶׁפוֹתְרִין בָּתֵּי בְּנֵסְיּוֹת לְבְנוֹתָן מְתָרִין לִמְכֹּר ְוּלְהַחֲלִין ולתת במתנה הלבנים והעצים והעפר שלהז. אבל לְהַלְּוֹתָן אָסוּר שָׁאֵין הַקְּרֻשָּׁה עוֹלֶה מֵהֶן אֶלֶא בְּדָמִים אוֹ בַּהֲנָיָה שָׁהִיא כְּדָמִים:

כא. רְחוֹבָה שֵׁל עִיר אָף עַל פִּי שֵׁהַעַם מִתְפַּלְלִין בּוֹ בַּתְעַנִיּוֹת וּבְמַעֲמָדוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַקִּבּוּץ רֵב וְאֵין בָּתֵי כְּנֵסִיּוֹת מְכִילִין אותן אין בו קדשה מפני שהוא עראי ולא נקבע לתפלה. וְכֵן בָּתִים וְחֲצֵרוֹת שָׁהָעָם מִתְקַבְּצִין בָּהֶם לְתְפַּלֶּה אֵין בָּהֶם קָדְשָּׁה מִפְּנֵי שֶׁלֹא קָבְעוּ אוֹתָם לְתִפַּלֶּה בִּלְבַד אֶלָא עַרְאֵי מִתְפַּלְלִים בָּהֶן כְּאָדָם שָׁמִתְפַּלֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוּ: וְרָבּוּץ שֶׁאֵין מְכַבְּדִין אוֹתָן וְאֵין מַרְבִּיצִין אוֹתָן. עָלוּ בָּהֶן עשבים תולשין אותם ומניחין אותן במקומן כדי שיראו אוֹתֶן הָעָם וְתֵעוֹר רוֹחֶם וְיִבְנוֹם:

יב. אֵין סוֹתְרִין בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לְבְנוֹת אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ אוֹ בְּמָקוֹם אַחַר. אֲבָל בּוֹנִין אָחֵר וְאַחַר כָּךְ סוֹתְריו זֶה. שָׁפָּא יָאֵרֶע לָהֶם אֹנָס וְלֹא יִבְּנו. אֲפָלוּ כֹּתֶל אֶחֶד מִפָּנוּ בּוֹנָה יָאֵרֶע לָהֶם אֹנָס וְלֹא יִבְנוּ. אֲפָלוּ כֹתֶל אֶחֶד מִפְּנוּ בּוֹנָה הָחָדָשׁ בְּצֵד הַיָּשָׁן וְאַחַר כָּדְ סוֹתֵר הַיָּשָׁן:

יג. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹא חָרְבוּ יְסוֹדוֹתָיו אוֹ שֶׁלֹא נְטוּ כְּתָלָיו לִפּל. אֲבָל אִם חָרְבוּ יְסוֹדוֹתָיו אוֹ שֶׁנְטוּ כְּתָלָיו לְפּל סותרין אותו מיָד ומַתחִילִין לְבְנוֹת בְּמָהַרָה בֵּיוֹם ובַלַיְלָה שָׁמָא תִּדְחֹק הַשָּׁעָה וְיִשָּׁאֵר חָרֵב:

יד. מְתָּר לַצֲשׁוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ. אֲבָּל בֵּית הַמִּדְרֶשׁ אָסוּר לְעֲשׁוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת. שְׁקְרְשַׁת בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְתַרָה עַל קְדְשַׁת בִּית הַכְּנָסֶת וִמַעַלִיוְ בַּקֹּדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וְכַן בְּנֵי הָעִיר שָׁפָּנְרָרוֹ בֵּית הַבְּנָנֶסֶת יֵשׁ לְּהָן לִקַּח בדמיו תַבָה. מכרו תַבָה יָשׁ לָהַן לְקָח בַּדְמִיהַ מִטְפַּחוֹת אוֹ תִּיק לְסֵפֶּר תוֹדָה. מֶכְרוּ מִטְפָּחוֹת אוֹ תִּיק לוֹקְחִים בְּדָבְיו חְפָּשִׁים. מָכְרוּ חְפָּשִׁין לּוֹקְחִין בְּדָמִיו סָפֶּר תּוֹרָה. אֲבָל אִם מַבְרוּ סַפֶּר תּוֹרָה אֵין לוֹקְחִין בְּדָמִיו אֶלָא סַפֶּר תוֹרָה אַחֵר שָׁאֵין שָׁם קְדְשָׁה לְמַעְלָה מִקְּדְשַׁת סַפֶּר תּוֹרָה. וכן במותריה:

טו. וְכֵן אָם גָּבִוּ הָעָם מָעוֹת לְבְנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ אוֹ לְבֵית הכנסת או לקנות תבה או מטפחות ותיק או ספר תורה ורצו לשנות כל מה שגבו. אין משנין אותן אלא מקדשה ַקַלָּה לִקְדְשָׁה חֲמוּרָה מִמֶּנָה. אֲבֶּל אִם עֲשׁוּ מַה שְׁנְבוּ לַעֲשׁוֹת וְהוֹתִירוּ מִשְׁנִין הַפּוֹתָר לְכָל מַה שָׁיִרְצוּ. וְכָל כְּלֵי בית הַכָּנַסֶת כָבִית הַכָּנַסֶת. כַּרֹכַת שֵעֵל הַאַרוֹן שַׁמַנִּיחִים בּוֹ הַסְּפָרִים כְּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים. וְאָם הָתָנוּ עֲלֵיהֶם הֲרֵי

טז. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶּׁמְתָּר לְמְכֹּר בֵּית הַכְּנֶסֶת, בְּבֵית הַבְּנֶסֶת שֶׁל בְּפָּרִים שֶׁלֹא עָשׁוּ אוֹתוֹ אֶלָא עַל דַעַת בְּנֵי הַכְּפָר לְבַדָּם שָּיִהְיָה לָהֶם לְהִתְפַּלֵל בּוֹ שָאִם רְצוּ כִּלְם

Perek 12

Reading of Torah in Shul (general).

Mosheh Rabenu ordained that Torah should be read publicly on Shabbat, Monday and Torah never read publicly with less than 10 people. No talking is allowed while Torah is Amud Yomi L'anash sponsors for the month of Adar I לזכות ההצלחה ורפואה שלימה של שלום דובער בן חוה יעל שיחי'

By R' Yoshua Dornbusch 'שי

This weeks' companion is dedicated for the merit of the

complete and speedy recovery of שרה בת לוטא שתחי'

לוח 'עמוד יומי' לחסידי חב"ד

Ferbruary - March 'X TTX

			26/ כה		19/ 7П		12/ X 3		5/1	שבת
			25/ 75		18/17		11/3		4/1	שישי
עירובין ג.	3/5	ברכות סג.	24/ 15	ברכות ס;	17/ 10	ברכות נח.	10/ G	ברכות נה:	3/1	חמישי
עירובין ב:	2/ טט	ברכות	23/ 법	ם.	מו /16	ברכות נו:	9/ 🎵	ברכות נה.	2/ 🗙	רביעי
עירובין ב.	√ 7	ברכות סב.	22/ XU	ברכות נט:	15/ 77	ברכות נו.	8/1		Control Property	שלישי
ברכות סד.	28/ 10	ברכות סא:	21/ 🖰	ברכות נט.	14/ 17	ברכות נו:	7/1		Contract Const.	שני
ברכות סג:	27/ 10	ברכות	20/107	ברכות נח:	13/ 13	ברכות נו.	6/ 1			ראשון

שבט January - Ferbruary

	29/ 13	22/ ט	15/ 37	8/1	שבת
	28/ 10	21/ 67	14/15	7/ 1	שישי
	כה /27 ברכות נג	20/ П	לא /13 מח.	ה // ברכות מה:	חמישי
	ברמת נב:	19/ ני ברכות ג	ל /12/ ברכות מו:	ג /5 ברכות מה.	רביעי
ל // ברכות נד:	ברכות נב.	מז /18 ברכות מט:	מ /11 ברכות מו.	ברכות מד:	שלישי
ברכות נד.	ברכות נא:	מו /17 ממ. ממ.	ח/ח ברכות מו:	3/ X ברכות מד.	שני
ברכות נג:	מא /23 ברכות נא.	16/ Tי ברכות מח:	ז /9 מו.		ראשון

March-April 'A

7 7 7 7 7 7 7 7 7 7	מו (כון עירובין עירובין עירובין עירובין יג.	26/ אם 25/ אם 25/ 25 בא 22/ אם 25/ 25/ בעיוובין עיוובין פייניין פיינייין פייניין פיינייין פיייין פיייין פיין פ	יג או מו /18 מו /18 מו /18 ינ /17 יד תו מו /18 מו /18 מו /19	9/ 10/1 11/11 0 12/2) writed winted E.	5/ U
7/ 7 שיחבין אין און און און און און און און און און או	- U	-J	7		
	מה /28 עירובין יא:	יח /21 עייחבין ט.	יא /או עירובין מ	ד // שיווביו ד.	

23/ 15

22/ XU

21/ 5

20/ 67

19/ ∏7

17/10

עירובין יח.

16/ 10

14/ 17

13/リ

12/ X3

עירובין ד:

9/ 🎞

8/1

7/1

4/1 ראשון עירובין יג:

שני שלישי רביעי חמישי שישי

April - May TO

30/ 65

29/ 115

28/ 15

27/ 10

25/ 75

24/ 15

May-June 1170

עירובין כג:

N. S. S.			25/ 10		18/67		11/ Li		4/1	וי שבת	
1	1	13	24/ כה		17/71	13	10/ X		3/ 1	שישי	
		עירובין מג	23/ 70	עירובין מ:	16/17	עירובין לח.	9/7	עירובין לה:	2/ 1	חמישי	
עירובין מה.	29/5	עירובין מב:	22/ 10	עירובין מ.	15/ 10	עירובין לז:	8/6	עירובין לה.	1/1	רביעי	
עירובין מד:	28/ כט	עירובין מב.	21/ 10	עירובין לט:	14/ 10	עירובין לז.	7/ П	עירובין לד:	31/ X	שלישי	
עירובין מד.	27/ ПЪ	עירובין מא:	20/ XU	עירובין לש.	13/ 7	עירובין לו:	1/9			שני	
עירובין מג:	26/ 13	עירובין מא.	19/ 🗓	עירובין לח:	12/ אי	עירובין לו.	5/1			ראשון	

May אייר

					שבת
	28/ נו	21/ U	14/ X	7/1	שנ
	27/ כו	20/ 67	13/ 🗓	e/ E	שישי
	מה /26 עירובין לג.	19/ П" עירובין ל:	12/ X7 עירובק נה.	5/ ק עירובין כה:	חמישי
	25/ TD עירובין לב:	יז /8/ עירובין ל.	י /וו עירובין כו:	עירובין כה	רביעי
	24/ גב עירובין לב.	מז //דע עירובין כט:	10/ ט עירובין כז.	ב /נ עירובין כד:	שלישי
20/ כם עירובין לד.	23/ כב עיחבין לא:	שו /16/ עירובין כש.	שיחבין טיונין טי:	2/ X עירובין כד.	שני
29/ חב עירובין לג:	22/ XI עירוביו לא.	יד /15/ עירוביון כח:	8/ עירובין כו.		ראשון

שבט - סיון תשפ"ב January - June 2022

study an amud of Gemara each day ten months The Frierdiker Rebbe instructs Chassidim to prior to the Daf Yomi Takona

Chossid should study an Amud of Gemara every day, and Torah Farbrengen in Rostov, announced his request that every Rebbe, at the beginning of the year 5683, during the Simchas Rosh Hashana 5684. We are now realising that the Frierdiker Takona of Daf Yomi, which in practice began to be studied on On the 9th of Elul 5683 Rabbi Meir Shapira zt"l announced the subsequently repeated this request several times

To study an Amud of Gemara each day, and if missed, to make it up the next day

should study double the following day. B'nefesh, and if missed due to extraneous circumstances, he and the learning should be each on his level as a Kevius Chumash with Rashi, a Perek Tanya and an Amud of Gemara Simchas Torah, that each individual should study a Parsha of year, the Frierdiker Rebbe said: "We have already said on During the Sicha of Chag Hageulah 19th Kislev of the same

Chassidim would study an Amud of Gemara each day

Frierdiker Rebbe that Chassidim would study every day an every day an Amud of Gemara". a footnote from Sefer hasichos 5700 "Chassidim would study learn a Masechta of Gemara a year", and he then quotes as Amud of Gemara. "At the minimum, each person should Also, in "Sefer haminhogim" the Rebbe put in from the

A life of tranquillity

to say the daily Shiur of Tehilim and to learn something. After if possible, to recite Tehilim before Davening, after Davening Yomim Aruchim. This is the meaning of what is written: he is manner. For someone like this the day is long and this is called going to sleep he recites Krias Shema al Hamita in a befitting to a communal Shiur and learns an Amud Gemara. Before maariv, and after maariv even if he can't study alone, he listens mincha to learn Mishnayos and Eyn Yakov and to Daver Amud Gemara Shiur: "To say the morning Brochos slowly, and describing a life of tranquility, he mentions participation in an In a special Sicha of the Frierdiker Rebbe in the year 5704, when

Gemara each day" "Chassidim would learn an Amud of

Sefer Haminhogim

set up to facilitate and encourage the each day, a special organisation has been Chassidim to study an Amud of Gemara Decades after the Rebbe inscribed in Sefer Haminhogim that it is customary for fulfilment of this important Minhag.

provide daily shiurim and resource 'Amud Yomi L'anash' and its partners materials including:

- Daily English Shiur by Rabbi Y Schtroks from London, UK, and Rabbi B Korf of New York.
- Daily Hebrew Shiur by Rabbi D Naftalin of K'far Chabad, Erets Yisroel.
- Organizing local shiurim with personalized
- Weekly study booklet with the Gemara, translation, illustrations, summaries, and Halocha. Study calendars.
- Special 'Rambam on the Amud' collation
- Beautiful presentation of the daily Amud on the elucidated and translated by Rambampress.com.

'Steinzalts Daily Study App'.

- AYL is highly praised and supported by Rabonim and Mashpiim around the world.
- The daily Shiurim are available by telephone on **'KOL HALASHON"**:

English Shiur: *7 followed by 999412

Hebrew Shiur: *7 followed by 910658

and online at

AmudYomiChabad.com as well as our media hosts, anash.org and col.org.il

All Shiurim are broadcasted live on zoom, ID: 8951-636-5623 at 13:00 and 20:15 UK time.

or for more To join or organise a Shiur in your community nore information, pla AmudYomiChabad.com please

לעילוי נשמת

anashamudyomi@gmail.com

ר" אברהם יעקב ב"ר שמעון הערשקאוויטש ע"ה ר' ברוך שמואל ב"ר שלום בראקמאן ע"ה